

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Από την Κιθρογενετική
μέχρι την Ελληνιστική Εποχή

Τάξη Δ',
Βιβλίο για το μαθητή

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Από την Κνωσογεωμετρική
μέχρι την Ελληνιστική Εποχή

Τάξη Δ'
βιβλίο για το μαθητή

Α΄ Έκδοση 2004

Ανατύπωση 2014

Εκτύπωση: Lithoweb Ltd

Στο εξώφυλλο χρησιμοποιήθηκε ανακυκλωμένο χαρτί σε ποσοστό τουλάχιστον 50%, προερχόμενο από διακρίση παραγωγικών κερμάτων. Το υπόλοιπο ποσοστό προέρχεται από διαθέσιμη βιομηχανική ύλη.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Από την Κνωρογεωμετρική
μέχρι την Ελληνιστική Εποχή

Τάξη Δ'
βιβλίο για το μαθητή

συγγραφή Κωνσταντίνος Στυλιανού
Μαριάννα Χριστόφια-Παλάτου
Μάριος Επαμεινώνδας

εικονογράφηση Pirjo Ρουσιά

ηλεκτρονική σχεδίαση Άντρη Χατζηθεοδοσίου

Συνεργάστηκαν

*Η ενδοσηματική Επιτροπή
Κοινωνικών Θεμάτων
(2002-2003)*

Α. Βλάμης (ΕΔΕ), Α. Πατάτας (ΕΔΕ),
Α. Χριστοφόρου (ΕΔΕ), Αικ. Μακρή (ΕΔΕ),
Γ. Ευθυμίου (ΕΔΕ), Θ. Χατζηθεορής (ΕΔΕ),
Ι. Παρπέρης (ΕΔΕ), Κ. Πατέρας (ΕΔΕ),
Π. Πολυβίου (ΕΔΕ), Ν. Πενταράς (Συντονιστής
Υ.Α.Π.), Σ. Φωτίου (Π.Κ.), Γ. Κουμίδης (Π.Ι.),
Χ. Γιαννακού (Εκπ. Ψυχ.), Μ. Κεφάλας (ΠΟΕΔ),
Χ. Αντωνίου (ΠΟΕΔ).

*Η ενδοσηματική Επιτροπή
Κοινωνικών Θεμάτων
(2003-2004)*

Γ. Ευθυμίου (ΕΔΕ), Αικ. Μακρή (ΕΔΕ), Α. Ταπάκης
(ΕΔΕ), Α. Πατάτας (ΕΔΕ), Η. Χαραλάμπους (ΕΔΕ),
Θ. Χατζηθεορής (ΕΔΕ), Μ. Πιπτάτζη (ΕΔΕ),
Π. Παρασκευά (ΕΔΕ), Τ. Παπανικολάου (ΕΔΕ),
Σ. Φωτίου (Π.Κ.), Γ. Κουμίδης (Π.Ι.),
Θ. Χατζηκώστας (Π.Ι.), Ε. Τρύφωνος (Εκπ. Ψυχ.),
Α. Κασουλίδης (ΠΟΕΔ), Λ. Πιπτάκαρα (ΠΟΕΔ),
Μ. Κεφάλας (ΠΟΕΔ).

Γλωσσική Επιμέλεια

Α. Ερωτοκρίτου

Ηλεκτρονική σελίδωση

Α. Χατζηθεοδοσίου

Πληκτρολόγηση

Μ. Χριστόφια-Παλάτου

Επιμέλεια Έκδοσης

Μ. Άστρα Ιωάννου

Συντονισμός - Εισαγωγή

Ν. Πενταράς
Συντονιστής ΥΑΠ

Γενική Εισαγωγή

Γρ. Χόπλαρος
Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πρόλογος

Είναι με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση που προλογίζω την έκδοση του βιβλίου «Ο άνθρωπος και η ιστορία του: από την Κυπρογεωμετρική μέχρι την Ελληνιστική Εποχή», που γράφτηκε για τους μαθητές της Δ΄ τάξης και που εκδίδει η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Η έκδοση του βιβλίου αυτού έχει ως βασικό στόχο να καλύψει το κενό που δημιουργούσε η έλλειψη των κατάλληλων σχολικών εγχειριδίων για τη διδασκαλία της Ιστορίας της Κύπρου.

Η παρουσίαση της διδακτέας ύλης μέσα από την ξενάγηση δύο παιδιών και ενός αρχαιολόγου, η πλούσια εικονογράφηση με τη ζωντανή αναπαράσταση της μακρινής εποχής που παρουσιάζει, ελκύουν το ενδιαφέρον και την προσοχή των παιδιών.

Η φιλοσοφία της συγγραφής του βιβλίου είναι βασισμένη στις νέες προσεγγίσεις για το μάθημα της Ιστορίας, οι οποίες προωθούν την ενεργητική μάθηση, τη δημιουργικότητα και καλλιεργούν την κριτική σκέψη. Ο μαθητής, μέσα από ερευνητικές δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκεται ενεργά, ανακαλύπτει και κατακτά τη γνώση, κάνει υποθέσεις, παρατηρεί εικόνες, χάρτες και σχεδιαγράμματα, συλλέγει πληροφορίες από αυθεντικές πηγές, ερμηνεύει δεδομένα και καταλήγει σε συμπεράσματα. Με τον τρόπο αυτό αναπτύσσει το ενδιαφέρον του για το μάθημα της Ιστορίας, αποκτά δεξιότητες μάθησης που θα τον βοηθήσουν στη μελέτη άλλων γνωστικών αντικειμένων και στην ερμηνεία καταστάσεων της σημερινής πραγματικότητας.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά τα μέλη της Ενδοτμηματικής Επιτροπής Κοινωνικών Θεμάτων, τους Λειτουργούς Ανάπτυξης Προγραμμάτων, Κωνσταντίνο Στυλιανού, Μαριάννα Χριστόφια - Παλάτου και Μάριο Επαμεινώνδα, καθώς και όλους όσους με οποιονδήποτε τρόπο συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας και να τους εκφράσω τα ειλικρινή μου συγχαρητήρια για την αξιόλογη έκδοση που μας προσφέρουν.

Γρηγόρης Χόπλαρος
Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης

Ευχαριστούμε θερμά!

- ✦ Τη φιλόλογο Αγάθη Ερωτοκρίτου για τις πολύτιμες εισηγήσεις της.
- ✦ Το αρχείο του Αρχαιολογικού Μουσείου Λευκωσίας και προσωπικά τον κ. Γιάννη Χατζησάββα, υπεύθυνο του αρχείου και την κα Μαρία Χατζηνικολάου.
- ✦ Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου και ιδιαίτερα την κα Ελένη Ζαπίτη.
- ✦ Το Διευθυντή του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών κ. Νικόλα Καλτσά.
- ✦ Το Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιώς για την παραχώρηση άδειας δημοσίευσης φωτογραφικού υλικού.
- ✦ Το Πολιτιστικό Ίδρυμα «Κερύνεια - Χρυσοκάβα» και ιδιαίτερα τους κυρίους Γλαύκο Καριόλου και Τάκη Νεοφύτου.

Περιεχόμενα

Σελίδες

Εισαγωγή	11
Τι μάθαμε στην Γ΄ τάξη	12
Τι θα μάθουμε φέτος	14
Ενότητα 1	
Κυπρογεωμετρική Εποχή	
Τι θα μάθουμε για την Κυπρογεωμετρική Εποχή (1050 π.Χ. - 750 π.Χ.)	17
1. Η ίδρυση νέων βασιλείων στην Κύπρο	18
2. Η ζωή των ανθρώπων	21
3. Σχέσεις με άλλους λαούς	24
4. Οι Φοίνικες στην Κύπρο	27
Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, παίζοντας	29
Ενότητα 2	
Κυπροαρχαϊκή Εποχή	
Τι θα μάθουμε για την Κυπροαρχαϊκή Εποχή (750 π.Χ. - 475 π.Χ.)	33
5. Ένα Κυπριακό βασίλειο	34
Πού χτίζονταν οι πόλεις;	36
Έλα να γνωρίσουμε πώς ζούσαν οι απλοί άνθρωποι	37
6. Κατακτητές στην Κύπρο	38
7. Σαλαμίνα, μια σπουδαία πόλη	40
Πώς έκοβαν τα νομίσματα	42
Ταφικές συνήθειες	43
8. Πώς έγραφαν οι Κύπριοι;	45
9. Οι Τέχνες κατά την Κυπροαρχαϊκή Εποχή	46
Α. Γλυπτική	46
Β. Κεραμική	47
Γ. Πλαστική	48
10. Η κυπριακή επανάσταση κατά των Περσών (499 π.Χ. - 498 π.Χ.)	49
11. Η μάχη και ο θάνατος του Ονήσιλου	51
12. Τι έγινε μετά την επανάσταση του Ονήσιλου	52
13. Πανελλήνια προσπάθεια για απελευθέρωση της Κύπρου	54
Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, παίζοντας	56

Ενότητα 3

Κυπροκλασική Εποχή

Τι θα μάθουμε για την Κυπροκλασική Εποχή (475 π.Χ. - 325 π.Χ.)	61
14. «Και νεκρός ενίκα»	62
Τριήρης, ένα ισχυρό πολεμικό πλοίο	64
15. Ο Ευαγόρας και τα σχέδιά του για την Κύπρο	66
16. Πόλεμος του Ευαγόρα κατά των Περσών	68
17. Κυρίαρχοι των θαλασσών	70
18. Οι Τέχνες κατά την Κυπροκλασική Εποχή	72
Α. Γλυπτική	72
Β. Κεραμική	74
Γ. Μικροτεχνία	75
19. Καθημερινή ζωή	76
Πώς ντύνονταν οι αρχαίοι;	76
Συμπόσια - Το διαιτολόγιο των αρχαίων	78
20. Η λατρεία κατά την Κυπροκλασική Εποχή	79
21. Ο Μέγας Αλέξανδρος και η Κύπρος	81
Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, παίζοντας	83

Ενότητα 4

Ελληνιστική Εποχή

Τι θα μάθουμε για την Ελληνιστική Εποχή (325 π.Χ. - 30 π.Χ.)	87
22. Το τέλος των κυπριακών βασιλείων	88
23. Διοίκηση - κοινά	90
24. Η σημασία της Κύπρου για το βασίλειο των Πτολεμαίων	92
Το καράβι της Κερύνειας	94
25. Καθημερινή ζωή	95
26. Τέχνη - Θέατρο	97
Ένα θέατρο της Ελληνιστικής Εποχής	98
27. Γράμματα	100
Γυμνάσια	101
Ζήνων ο Κιτιεύς	103
28. Η θρησκεία των Κυπρίων κατά την Ελληνιστική Εποχή	104
29. Οι Ρωμαίοι κατακτούν την Κύπρο	106
Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, παίζοντας	110

Να τι σημαίνουν τα σύμβολα που θα συναντήσετε:

Γράψε στο τετράδιό σου

Προβληματισμός

Γραπτή πηγή

Φτιάξε κάτι

Εισαγωγή

Φίλοι μου, γεια σας!

Ονομάζομαι Έκτορας και είμαι αρχαιολόγος. Θα είμαι συνοδός σας στο μακρινό ταξίδι που θα κάνετε στην Κύπρο της αρχαίας εποχής. Μαζί με δύο συμμαθητές σας, τον Κύπρο και την Αφροδίτη, θα ταξιδέψουμε στο παρελθόν και θα γνωρίσουμε ένα σωρό πράγματα για τη ζωή των προγόνων μας. Θα μελετήσουμε τις συνήθειες και τον τρόπο ζωής τους, τα κατορθώματά τους, τον πολιτισμό τους αλλά και τους κατακτητές που πέρασαν από το νησί μας. Θα μάθουμε ακόμα πόσο σημαντική ήταν η επίδραση του ελληνικού πολιτισμού που σταδιακά κυριάρχησε στο νησί και επιβιώνει μέχρι τις μέρες μας.

1 Τι μάθαμε στην Γ' τάξη ...

Στην τρίτη τάξη μάθαμε για τη ζωή των πρώτων ανθρώπων και τις δυσκολίες που συναντούσαν. Μελετήσαμε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπιζαν το κρύο, τα άγρια ζώα και την πείνα. Παρά τις δυσκολίες όμως που αντιμετώπιζαν, κατάφεραν να προοδεύουν συνεχώς. Ο άνθρωπος, από τροφοσυλλέκτης και κυνηγός, έγινε γεωργός και έχτισε οικισμούς. Γνωρίσαμε τη ζωή των ανθρώπων σ' έναν τέτοιο οικισμό, στη **Χοιροκοιτία**.

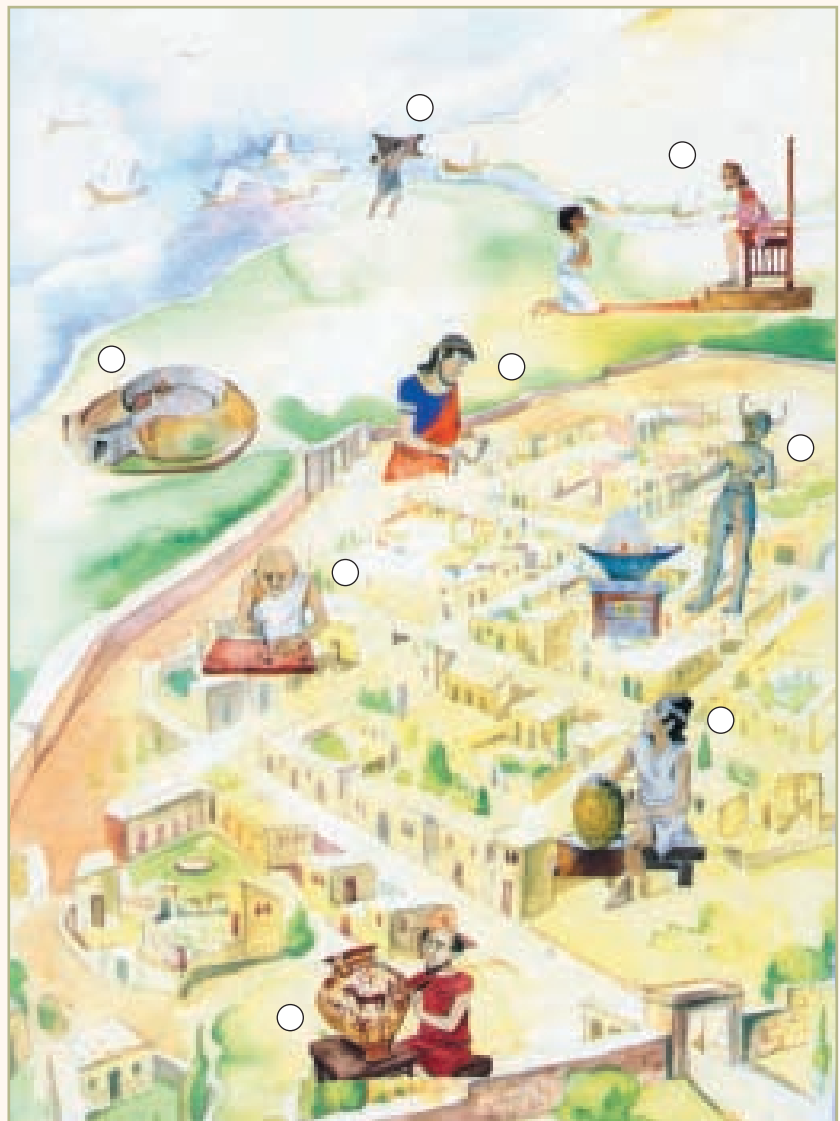
Σταδιακά, οι άνθρωποι άρχισαν να χρησιμοποιούν τον πηλό και η ζωή τους άλλαξε σημαντικά όταν ανακάλυψαν τα μέταλλα. Γνωρίσαμε τη ζωή των μεταλλωρύχων και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν, καθώς και τη διαδικασία κατεργασίας του χαλκού. Γύρω στο 1400 π.Χ. έρχονται στην Κύπρο οι πρώτοι Έλληνες - Μυκηναίοι, αρχικά ως έμποροι. Σταδιακά έχτισαν δικές τους πόλεις, έφεραν τις οικογένειές τους, καθώς και τις συνήθειες και τον πολιτισμό τους, με αποτέλεσμα να επηρεάσουν σημαντικά τη ζωή του νησιού. Οι άνθρωποι από τους οικισμούς κατέληξαν στη δημιουργία των πόλεων. Γνωρίσαμε μια σπουδαία πόλη, την **Έγκωμη**.

Οι πιο κάτω εικόνες θα σε βοηθήσουν να θυμηθείς τι έμαθες στην Γ' τάξη. Παρατήρησέ τις και φτιάξε την ιστορία του ανθρώπου από τη Λίθινη Εποχή ως την Εποχή του Χαλκού.

Βάλε τους αριθμούς στη σωστή θέση.

1. χτίσιμο σπιτιού
2. τάφος
3. αγγειοπλάστης
4. γραφέας
5. υφαντουργία
6. θεός
7. άλεσμα σιταριού
8. χρυσοχός
9. συμβούλιο
10. κτηνοτρόφος
11. ετοιμασία φαγητού
12. κυνηγός
13. χαλκουργός
14. εμπόριο χαλκού
15. αγγειογράφος
16. βασιλιάς
17. γεωργός

Κνωρογεωμετρική Εποχή (1050π.Χ. - 750π.Χ.)

Οι άνθρωποι αρχίζουν να χρησιμοποιούν ένα νέο μέταλλο, το σίδηρο.

Κατασκευάζουν νέους τύπους αγγείων τα οποία διακοσμούν με γεωμετρικά σχήματα.

Στη Μεσόγειο θάλασσα ένας λαός κυριαρχεί στο εμπόριο. Είναι οι Φοίνικες, οι οποίοι χτίζουν αποικίες και στην Κύπρο.

Κνωροαρχαϊκή Εποχή (750π.Χ. - 475π.Χ.)

Η Κύπρος είναι χωρισμένη σε βασίλεια.

Τα κυπριακά βασίλεια έχουν να αντιμετωπίσουν πολλούς κατακτητές.

Στα χρόνια αυτά οι Κύπριοι βασιλιάδες θα αποκτήσουν μεγάλο πλούτο.

Ο βασιλιάς της Σαλαμίνας Ονήσιλος επαναστατεί εναντίον των Περσών.

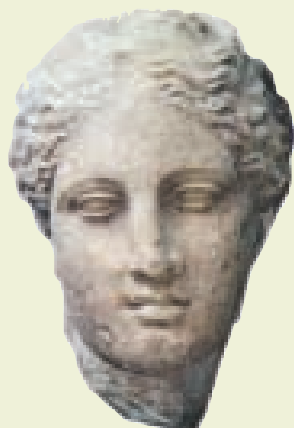
Κιθροκλασική Εποχή (475π.Χ. - 325π.Χ.)

Οι Έλληνες αποκρούουν τους Πέρσες. Η αντεπίθεση που αρχίζουν εναντίον του Περσικού στρατού τους οδηγεί και στην Κύπρο.

Η Αθήνα γνωρίζει τεράστια πρόοδο υπό τη διοίκηση του Περικλή.

Ο βασιλιάς της Σαλαμίνας Ευαγόρας βοηθά το νησί να προοδεύσει και έχει στενές σχέσεις με την Αθήνα.

Ο Μέγας Αλέξανδρος, βασιλιάς της Μακεδονίας, δημιουργεί μια απέραντη αυτοκρατορία που φθάνει μέχρι την Ινδία.

Ελληνιστική Εποχή (325π.Χ. - 30π.Χ.)

Μετά το θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου οι διάδοχοί του διεκδικούν την κυριαρχία της Κύπρου.

Τα κυπριακά βασίλεια καταργούνται και την Κύπρο διοικούν οι Πτολεμαίοι.

Η Κύπρος είναι μια σημαντική ναυτική βάση. Οι πόλεις αρχίζουν ένα νέο είδος συνεργασίας, δημιουργώντας τα «κοινά».

Οι Ρωμαίοι, μια νέα δύναμη, εμφανίζεται στην περιοχή, κάνοντας κατακτητικούς πολέμους.

Ενότητα 1

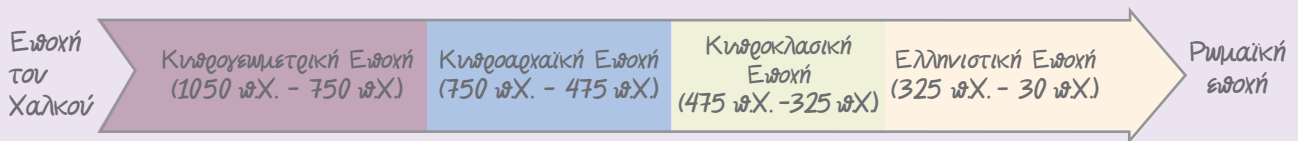
Κυπρογεωμετρική Εποχή

Τι θα μάθουμε για την Κυπρογεωμετρική Εποχή (1050 π.Χ.- 750 π.Χ.)

Οι Έλληνες ιδρύουν νέα βασίλεια στην Κύπρο.

Στην ενότητα αυτή θα μελετήσουμε:

- ✦ τον τρόπο ζωής, τις ασχολίες, την τέχνη και τις λατρευτικές συνήθειες των ανθρώπων της εποχής,
- ✦ τις σχέσεις και τους δεσμούς τους με άλλους λαούς,
- ✦ την ανάπτυξη του εμπορίου και τη ζωή στις πόλεις με λιμάνι,
- ✦ έναν εμπορικό λαό, τους Φοίνικες, οι οποίοι έχτισαν αποικίες στην Κύπρο.

1 Η ίδρυση νέων βασιλείων στην Κύπρο

Στο τέλος της Εποχής του Χαλκού, στην Κύπρο ξεχώριζε ένα μεγάλο και πλούσιο βασίλειο. Ήταν το βασίλειο της Έγκωμης, για το οποίο μάθαμε στην Γ΄ τάξη. Όμως, γύρω στο 12^ο αιώνα π.Χ. η Έγκωμη ερημώθηκε!

☀ Κοίταξε προσεκτικά την πιο πάνω εικόνα. Παρουσιάζει τι έγινε στην Έγκωμη το 12^ο αιώνα π.Χ. Τι νομίζεις ότι έγινε; Τι πιστεύεις ότι έκαναν στη συνέχεια οι κάτοικοι της πόλης;

Μπορεί το βασίλειο της Έγκωμης να καταστράφηκε, αλλά εξακολουθούσαν να υπάρχουν και άλλα βασίλεια στην Κύπρο. Το κάθε βασίλειο είχε, βέβαια, δικό του βασιλιά και δικό του τρόπο οργάνωσης.

Στα κυπριακά βασίλεια, μαζί με τους παλιούς κατοίκους του νησιού, ζούσαν από το 14^ο αιώνα και αρκετοί Έλληνες **άποικοι**, οι οποίοι ήρθαν στην Κύπρο για εμπορικούς λόγους.

Στα Γεωμετρικά χρόνια εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο πολλοί Έλληνες-Μυκηναίοι. Αυτοί οι άποικοι είχαν αναγκαστεί να φύγουν από τις παλιές τους πόλεις, διότι αυτές καταστράφηκαν τελείως ή βρισκόνταν σε παρακμή. Η παράδοση μάλιστα λέει πως πολλές από τις νέες πόλεις της Κύπρου χτίστηκαν από Έλληνες ήρωες του Τρωικού πολέμου. Έτσι, οι κάτοικοι της Κύπρου επηρεάστηκαν από τον τρόπο ζωής και τις συνήθειες των Ελλήνων.

Η πορεία που ακολούθησαν μερικοί Έλληνες άποικοι στο ταξίδι τους προς την Κύπρο

 Οι Έλληνες άποικοι φαίνεται να είχαν κάποιους λόγους για να εγκαταλείψουν τις πόλεις τους και να έρθουν στην Κύπρο. Μπορείς να υποθέσεις ποιοι ήταν αυτοί οι λόγοι;

Παραδόσεις για την ίδρυση των κυπριακών βασιλείων:

Η ίδρυση της Πάφου:

«... Ο Αγαπήνορας οδήγησε ως αρχηγός τους Αρκάδες στην Τροία. Στην επιστροφή μια τρικυμία έφερε τον Αγαπήνορα και το ναυτικό των Αρκάδων κάτω στην Κύπρο. Ο Αγαπήνορας έγινε ο ιδρυτής της Πάφου κι έφτιαξε το ιερό της Αφροδίτης στην Παλαίπαφο...»

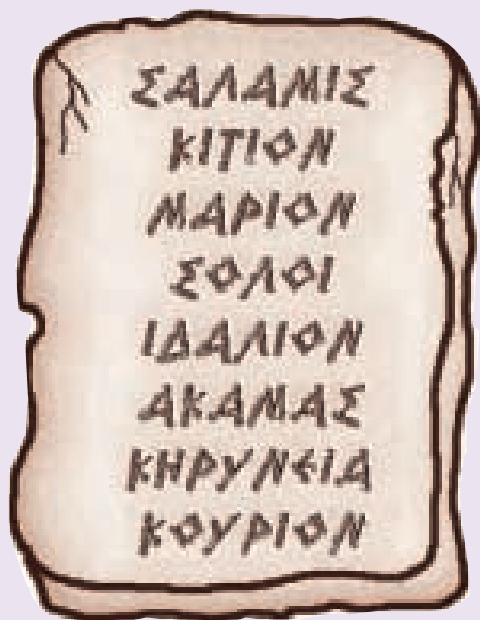
ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ

Η ίδρυση της Σαλαμίνας:

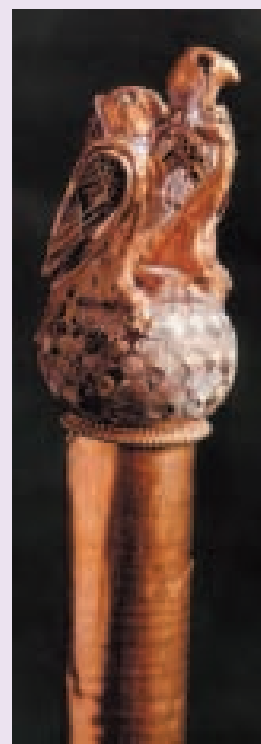
«... Όταν σκοτώθηκε ο Αϊάντας στην Τροία, ο Τεύκρος ο αδελφός του, επέστρεψε στη Σαλαμίνα, την πατρίδα του. Όμως δεν έγινε δεκτός από τον πατέρα τους. Διώχθηκε από τη Σαλαμίνα, γιατί δεν εμπόδισε τον αδελφό του να σκοτωθεί. Κατέβηκε λοιπόν στην Κύπρο, έχτισε μια καινούρια πόλη και την ονόμασε Σαλαμίνα για να θυμάται τη δική του πατρίδα...»

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

Άποικοι: Άνθρωποι που εγκατέλειψαν την πατρίδα τους, για να ιδρύσουν καινούριες πόλεις(αποικίες) σε άλλες περιοχές.

Η επιγραφή αυτή, που βρέθηκε στην Αίγυπτο, περιέχει κατάλογο με ονόματα κυπριακών πόλεων.

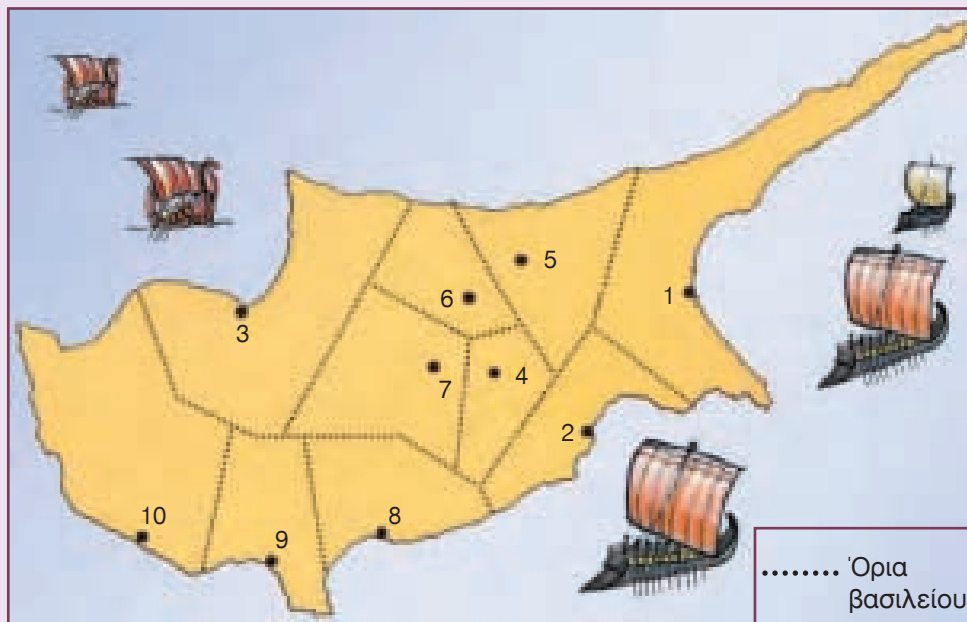
Βασιλικό σκήπτρο από το Κούριο

Τι αφοδεικνύουν τα πιο πάνω αρχαιολογικά ευρήματα;

Με βάση τα πιο πάνω αρχαιολογικά στοιχεία και πολλά άλλα, οι αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι οι κυριότερες πόλεις της Κύπρου κατά τη Γεωμετρική Εποχή ήταν οι πιο κάτω:

1. Σαλαμίνα
2. Κίτιο
3. Σόλοι
4. Ιδάλιο
5. Χύτροι
6. Λήδρα
7. Ταμασός
8. Αμαθούντα
9. Κούριο
10. Πάφος

Ποιες σημερινές πόλεις ή χωριά βρίσκονται κοντά ή στη θέση που ήταν χτισμένες οι αρχαίες πόλεις-βασίλεια;

2. Η ζωή των ανθρώπων

Αρχηγός κάθε κυπριακού βασιλείου ήταν ο βασιλιάς. Κυβερνούσε την πόλη με τη βοήθεια ενός συμβουλίου από ευγενείς. Πολλές φορές καλούσε το λαό σε συνέλευση (συγκέντρωση) για να του ανακοινώσει τις αποφάσεις που είχε πάρει.

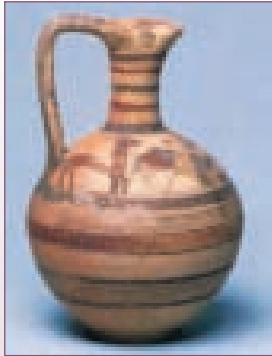
Οι περισσότεροι άνθρωποι στο βασίλειο ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Η κάθε οικογένεια φρόντιζε να παράγει και να κατασκευάζει μόνη της ό,τι χρειαζόταν: τρόφιμα, σκεύη, ρούχα και εργαλεία.

Εκτός από τις καθημερινές τους ασχολίες, διοργάνωναν και γιορτές όπου όλοι είχαν την ευκαιρία να ευχαριστήσουν τους θεούς τους και να διασκεδάσουν. Κυριότερη θεότητα της εποχής ήταν η θεά Μητέρα, η θεά της γονιμότητας. Πίστευαν ότι αυτή η θεά τους βοηθούσε να έχουν περισσότερη σοδειά και πιο γερά ζώα γι' αυτό και λατρευόταν σε ολόκληρη την Κύπρο. Το μεγαλύτερό της ιερό ήταν στην Παλαίπαφο.

Οι Κύπριοι, μέσα από την επαφή τους με τους Έλληνες (Αχαιοί), γύρω στο 1000 π.Χ., έμαθαν να χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο ένα νέο μέταλλο, το σίδηρο. Ο σίδηρος δουλευόταν εύκολα και ήταν σκληρότερος από το χαλκό. Με αυτόν έφτιαχναν πιο ανθεκτικά εργαλεία και όπλα. Η εμφάνιση του σιδήρου ήταν τόσο σημαντική ώστε οι αρχαιολόγοι ονόμασαν τα χρόνια που ακολούθησαν Εποχή του Σιδήρου. Μαζί με το σίδηρο, οι άνθρωποι εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούν και το χαλκό.

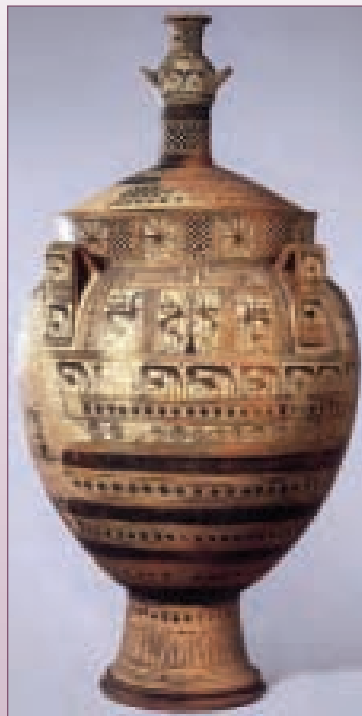
☀️ Προσπάθησε να εξηγήσεις γιατί οι αρχαιολόγοι ονόμασαν αυτή την εφοχή Γεωμετρική. Η διακόσμηση στα πιο κάτω αγγεία θα σε βοηθήσει.

οινοχόη

κέρνος

κρατήρας με
καπάκι

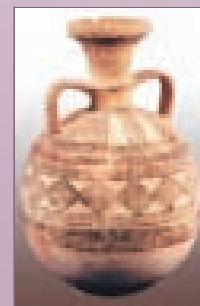
πινάκι

αντικείμενα από σίδηρο

ασκός

φλασκί

Ποια ήταν η χρήση των πιο πάνω αντικειμένων,
Ποια από αυτά σου θυμίζουν αντικείμενα της εφοχής μας;
Ποιο αγγείο σου προκαλεί μεγαλύτερη εντύπωση; Προσπάθησε να το ζωγραφίσεις στο τετράδιό σου.

Ας μελετήσουμε με τη βοήθεια του Κύβερν και της Αφροδίτης, τη χρήση του κέρνου. Ποιοι τον χρησιμοποιούσαν και γιατί;

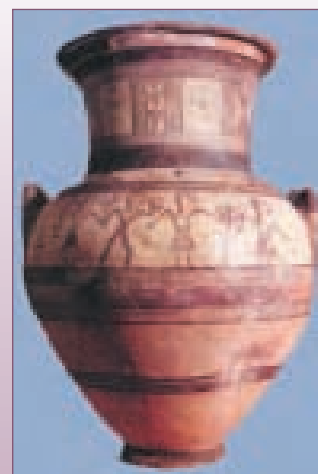
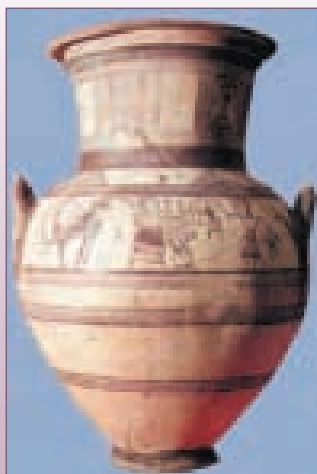
Ο ιερέας τοποθετούσε τους σπόρους στις τρύπες του κέρνου και αφού τους ευλογούσε τους παρέδιδε στους γεωργούς.

Αυτούς τους σπόρους τους αναμείγνυαν με άλλους και πίστευαν ότι έτσι εξασφάλιζαν την επιτυχία της σποράς.

λατρευτική τελετή

Πρόσεξε τον κέρνο και τον ασκό στη δίωθλη σελίδα. Ο αγχειοθλάστης έφτιαξε στα αγγεία κεφάλια κριαριού και ταύρων. Γιατί, κατά τη γνώμη σου, εφέλεξε αυτά τα ζώα;

Αμφορέας Χάμπαρτ

Τι νομίζεις ότι απεικονίζουν οι δύο σκηνές πάνω στο αγγείο; Φτιάξε μια ιστορία για την εικόνα στο τετράδιό σου.

3. Σχέσεις με άλλους λαούς

Οι Κύπριοι είχαν εμπορικές σχέσεις με ελληνικές πόλεις και με γειτονικούς λαούς της Ανατολής. Σιγά σιγά, μέχρι και τα τέλη της Γεωμετρικής Εποχής, κατόρθωσαν να έχουν μεγάλη εμπορική δραστηριότητα στη Μεσόγειο Θάλασσα. Λέγεται μάλιστα ότι για ένα διάστημα ήταν «θαλασσοκράτορες» της περιοχής. Η θαλασσοκρατορία των Κυπρίων αναφέρεται σε αρχαίες γραπτές πηγές και μαρτυρείται από αρχαιολογικά ευρήματα.

Οι πόλεις που είχαν λιμάνια και στις οποίες γινόταν το εμπόριο λέγονταν εμπορικοί σταθμοί. Σ' αυτές τις πόλεις μεταφέρονταν με ζώα και άμαξες όλα τα προϊόντα που θα εξαγόταν. Στη συνέχεια φορτώνονταν σε καράβια που μετέφεραν τα προϊόντα αυτά σε πόλεις - λιμάνια άλλων χωρών. Εκεί, οι έμποροι τα ξεφόρτωναν και τα αντάλλαζαν με άλλα προϊόντα. Σ' αυτούς τους εμπορικούς σταθμούς μαζεύονταν πολλοί άνθρωποι από διαφορετικές πόλεις και χώρες. Η συνάντηση αυτή ήταν πραγματικά πολύ σημαντική. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι είχαν την ευκαιρία να επικοινωνήσουν και να μάθουν πολλά ο ένας από τον άλλο.

Αρχαιολογικό εύρημα

πήλινο καράβι

Γραπτές πηγές

“ΓΙΟ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ ΔΠ’ ΟΛΟΥΣ
ΤΟΥΣ ΜΗΣΙΩΤΕΣ ΗΤΑΝ ΟΙ
ΚΥΠΡΙΟΙ. ΛΕΓΕΤΑΙ ΠΩΣ ΚΑΠΟΤΕ
ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΗΣΑΝ ΚΙ ΑΥΤΟΙ”
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

“ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΤΡΩΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ
ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΗΣΑΝ ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ
ΓΙΑ 33 ΧΡΟΝΙΑ”

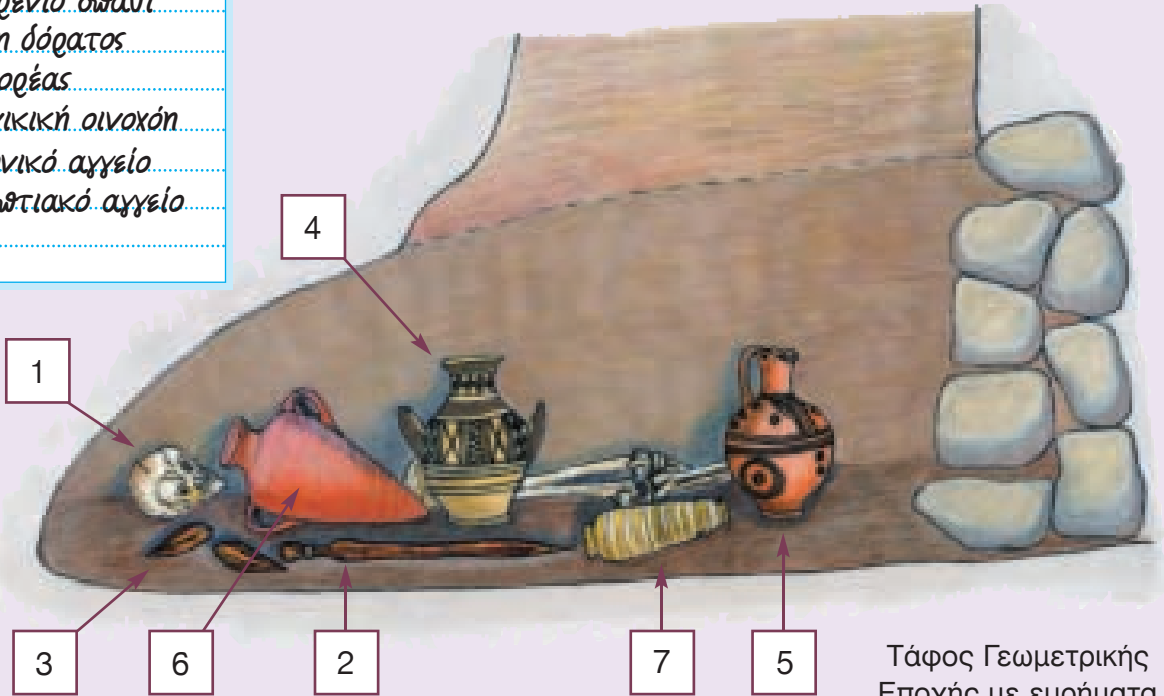
ΕΥΣΕΒΙΟΣ

☀️ Ποιες πληροφορίες μας δίνουν για τη ζωή των Κυπρίων τα πιο πάνω;

Διάβασε προσεκτικά τα ευρήματα που κατέγραψε ο αρχαιολόγος στο δελτίο του.

Αρχαιολογικό δελτίο

1. ανθρωπίνος σκελετός
2. σιδερένιο σπαθί
3. μύτη δόρατος
4. αμφορέας
5. φοινικική οινοχόη
6. ελληνικό αγγείο
7. αιγυπτιακό αγγείο

Τάφος Γεωμετρικής Εποχής με ευρήματα

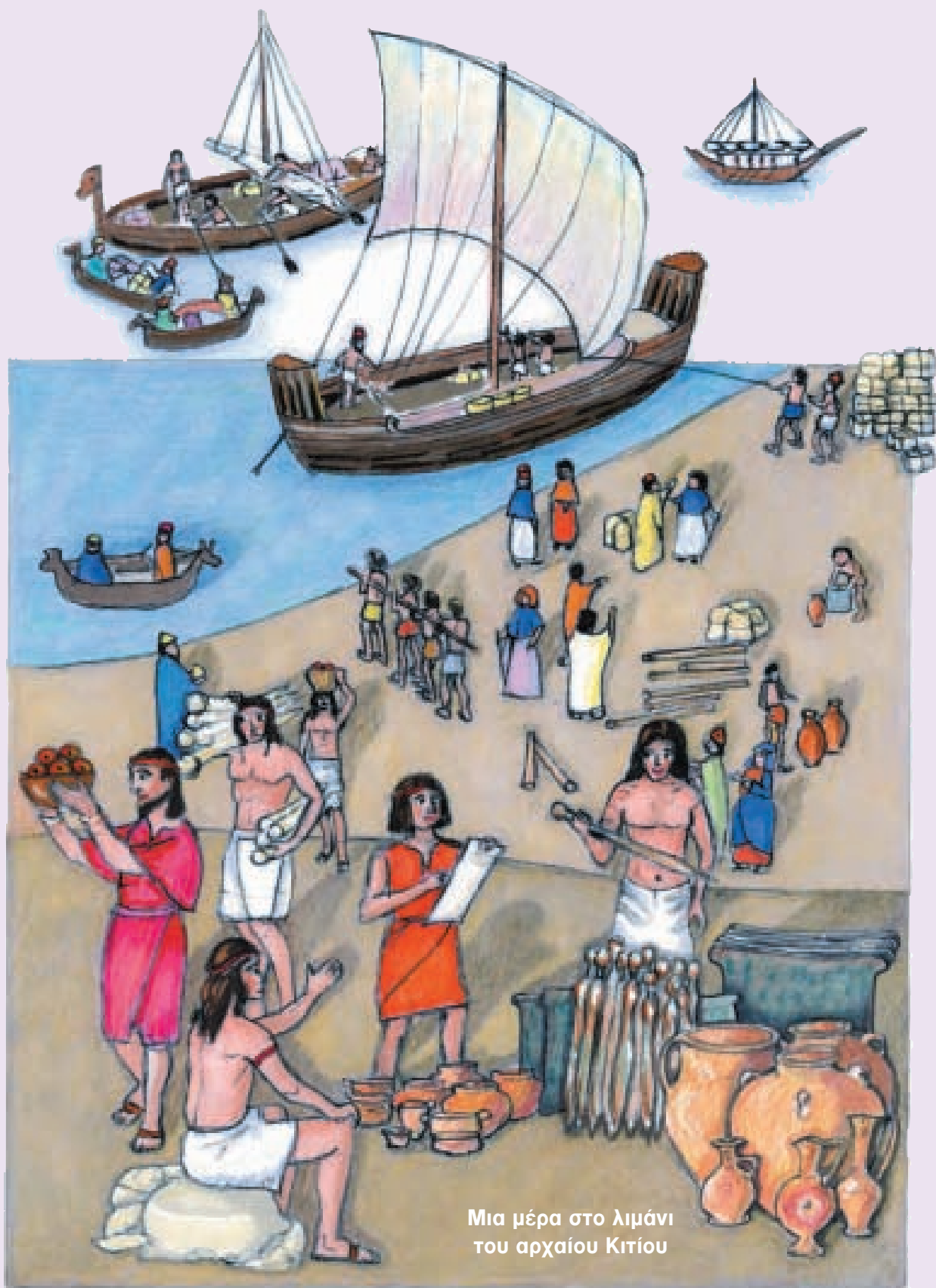
Χάρτης Ανατολικής Μεσογείου

Εντόπισε στο χάρτη τον τόπο προέλευσης των ευρημάτων που βρέθηκαν στην πιο πάνω ανασκαφή.

Η Κύπρος από τα παλιά χρόνια ήταν ένα νησί κατάλληλο για τη δημιουργία εμπορικών σταθμών. Μπορείς να υποθέσεις γιατί συνέβαινε αυτό;

Μια μέρα στο λιμάνι
του αρχαίου Κιτίου

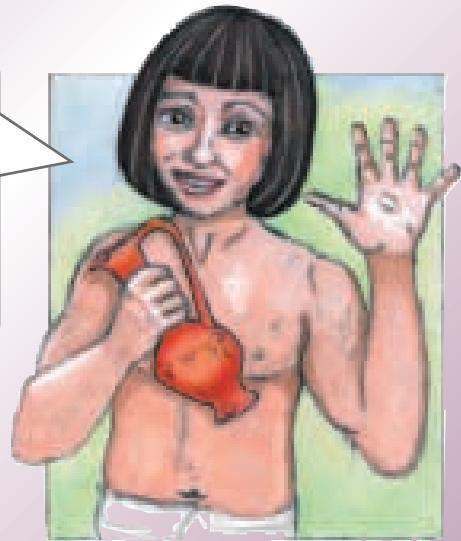
Περιγράψε τις ασχολίες των ανθρώπων στο λιμάνι.

Ποια προϊόντα βλέπεις να ανταλλάσσουν στο λιμάνι;

Για να μεταφέρουν τα εμπορεύματά τους οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν ζύια, άμαξες και καράβια. Ποια μέσα χρησιμοποιούμε σήμερα για τη μεταφορά εμπορευμάτων;

4. Οι Φοίνικες στην Κύπρο

Γεια σας, είμαι ο Μελά και κατοικώ στην Ταμασό. Οι συμπατριώτες μου οι **Φοίνικες** είναι ζακουστοί έμποροι και ναυτικοί. Εμπορεύονται διάφορα είδη φτιαγμένα από μπρούντζο, ασήμι, χρυσάφι, πηλό και φαγεντιανή. Πολλοί ήρθαν στην Κύπρο και ίδρυσαν αποικίες για να διεξάγουν πιο εύκολα το εμπόριο στη Μεσόγειο. Η πιο ζακουστή από αυτές είναι το **Κίτιο**.

Στο Κίτιο υπάρχουν τα ερείπια του ναού της φοινικικής θεάς Αστάρτης. Αυτό το αγγείο βρέθηκε δρυμματισμένο εκεί. Πάνω υπάρχει επιγραφή στα φοινικικά. Αναφέρεται σε ένα Φοίνικα από την Ταμασό με το όνομα Μελά, που πήγε στο ναό για να κάνει τάμα και να προσφέρει θυσία στη θεά Αστάρτη.

Είναι το μόνο φοινικικό αγγείο που βρέθηκε στην Κύπρο;

Όχι, βρέθηκαν πολλά φοινικικά αγγεία στην Κύπρο. Η ύπαρξη αυτών των ευρημάτων και του ναού μαρτυρεί ότι οι Φοίνικες ίδρυσαν αποικίες στην Κύπρο.

Ποια αρχαιολογικά ευρήματα δείχνουν ότι οι Φοίνικες κατοίκησαν στην Κύπρο; Ποιες ήταν οι κυριότερες ασχολίες των Φοινίκων;

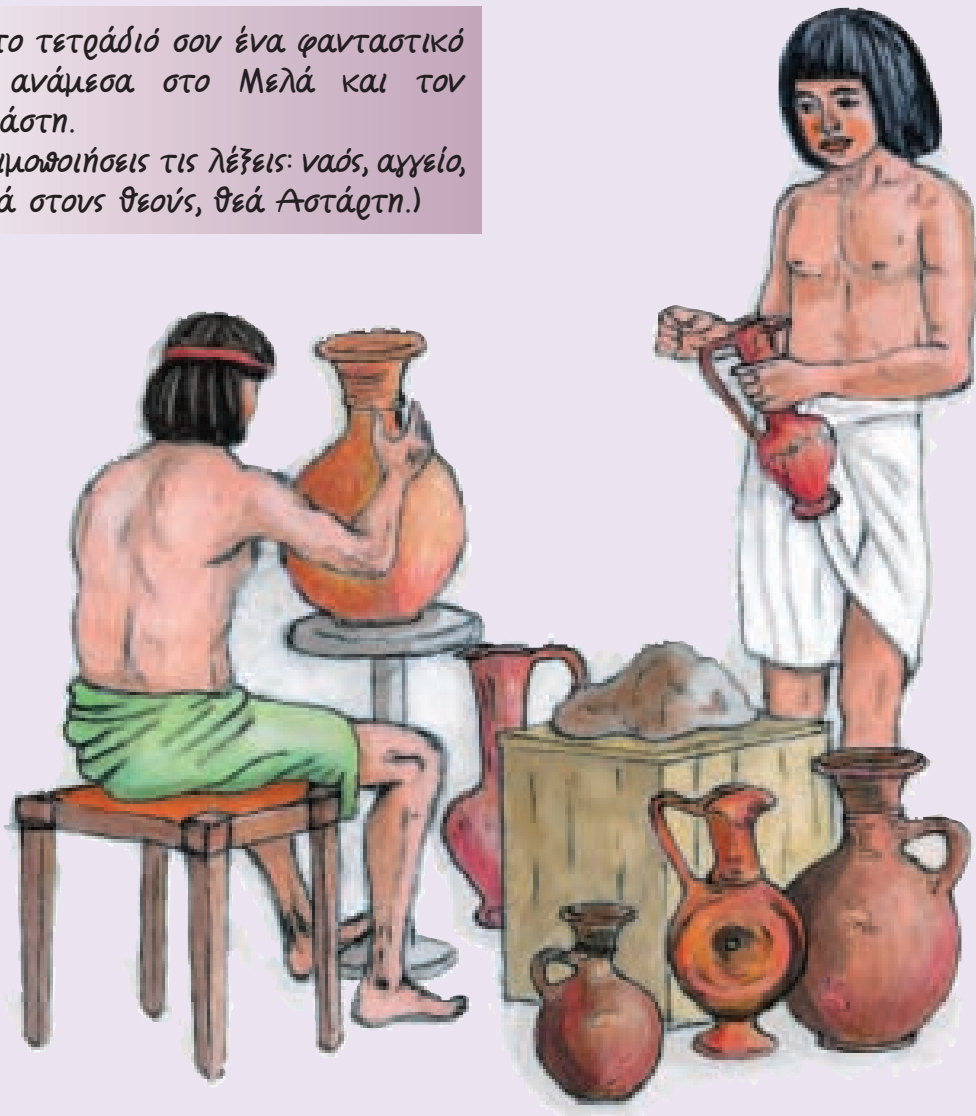
Φοίνικες: Σπουδαίοι θαλασσοπόροι και έμποροι που κατοικούσαν στη Φοινίκη, το σημερινό Λίβανο. Δημιούργησαν αποικίες σε διάφορα μέρη της Μεσογείου, ανάμεσά τους και η Κύπρος.

Αστάρτη: Θεά των Φοινίκων.

Φαγεντιανή: Στιλπνή ζωγραφισμένη επιφάνεια με γυάλινο επίχρισμα (σμάλτο).

Κυπρογεωμετρική Εποχή

✎ Γράψε στο τετράδιό σου ένα φανταστικό διάλογο ανάμεσα στο Μελά και τον αγγειοθλάστη.
(Να χρησιμοποιήσεις τις λέξεις: ναός, αγγείο, προσφορά στους θεούς, θεά Αστάρτη.)

Τι διαφορές έχουν τα φοινικικά αγγεία που βρίσκονται στο πιο πάνω εργαστήριο του αγγειοθλάστη από τα αγγεία που είδαμε μέχρι τώρα; Να αναφέρεις τις παρατηρήσεις σου στην τάξη.

Τι νομίζεις ότι λέει ο Μελά, καθώς προσφέρει το αγγείο στο βωμό της θεάς Αστάρτης;

Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, παίζοντας

1. Αντιστοίχισε τις εικόνες των αγγείων με το όνομά τους και με τη χρήση τους:

κρατήρας

για μεταφορά κρασιού

πινάκιο

για να φυλάγουν λάδι, κρασί κ.τ.λ.

κέρνος

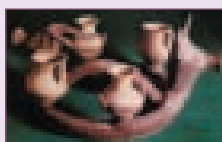
για να ανακατεύουν το κρασί με το νερό

αμφορέας

για θρησκευτικές τελετές

οινοχόη

για να τρώνε φαγητό

2. Συμπλήρωσε τα κενά με τις σωστές λέξεις. Πρόσεξε όμως, γιατί δύο από τις λέξεις δεν ταιριάζουν φωνηνά!

(Σαλαμίνα, βασιλιάς, άποικος, σίδηρος, εμπόριο, Τεύκρος, Ασάρτη, Αγαπήνορας, Έλληνας, χαλκός, Φοίνικας, θαλασσοκράτορας)

Η παράδοση λέει ότι πολλές από τις κυπριακές πόλεις-βασίλεια χτίστηκαν από ήρωες του Τρωϊκού πολέμου. Ανάμεσα σ' αυτές ήταν και η η οποία λέγεται ότι κτίστηκε από τον Η κάθεμια είχε το δικό της Οι Κύπριοι ήρθαν σε επαφή με τους Έλληνες και έμαθαν να χρησιμοποιούν το Έκαναν με άλλους λαούς και κατάφεραν να γίνουν για ένα διάστημα.

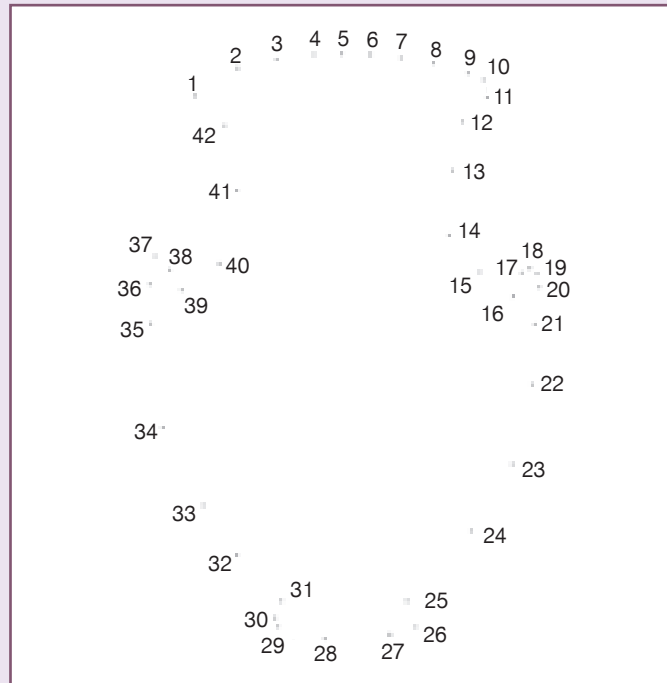
Οι ίδρυσαν αποικία στο Κίτιο την εποχή αυτή. Εκεί σήμερα υπάρχουν τα ερείπια του ναού της θεάς

Κυπρογεωμετρική Εποχή

3. Οι αριθμοί θα σε βοηθήσουν να σχηματίσεις το πιο κάτω αγγείο.

Τι είδους αγγείο είναι;

Είσαι ένας αγγειογράφος της Γεωμετρικής Εποχής. Διακόσμησε το αγγείο με χαρακτηριστικά μοτίβα της εποχής αυτής.

4. Σημειώνω σωστό (Σ) ή λάθος (Λ) στις πιο κάτω προτάσεις:

A. Για ποιο λόγο τα αγγεία που βρέθηκαν σε κυπριακές και ελληνικές πόλεις είχαν τα ίδια σχήματα;

α) Μερικά φτιάχτηκαν στα ίδια εργαστήρια.

β) Κύπριοι καλλιτέχνες επηρεάστηκαν από τους Έλληνες καλλιτέχνες.

γ) Φτιάχτηκαν όλα από τον ίδιο αγγειοπλάστη.

δ) Πολλά ελληνικά αγγεία εισήχθησαν στην Κύπρο.

B. Ποια στοιχεία μαρτυρούν τη δημιουργία φοινικικής αποικίας στην Κύπρο;

α) Η ύπαρξη ναού αφιερωμένου στην Ασάρτη.

β) Αρκετοί Κύπριοι μιλούν μέχρι σήμερα φοινικικά.

γ) Βρέθηκαν αγγεία φοινικικού τύπου.

δ) Η ονομαστή παραλία των Φοινικούδων στη Λάρνακα.

ε) Η Φοινίκη βρισκόταν πολύ κοντά στην Κύπρο.

Ενότητα 2

Κυπροαρχαϊκή Εποχή

Τι θα μάθουμε για την Κυπροαρχαϊκή Εποχή (750 π.Χ.- 475 π.Χ.)

Θα γνωρίσουμε:

- ✦ ένα αρχαϊκό κυπριακό βασίλειο, τον τρόπο ζωής των ανθρώπων την εποχή αυτή και τους κατακτητές που πέρασαν από το νησί μας,
- ✦ την πιο σπουδαία πόλη της εποχής, τη Σαλαμίνα και το βασιλιά της Ευέλθοντα, που πρώτος έκοψε νομίσματα.

Θα γνωρίσουμε ακόμη:

- ✦ τα ωραία έργα τέχνης που κατασκεύασαν οι Κύπριοι καλλιτέχνες,
- ✦ τον επαναστάτη βασιλιά Ονήσιλο και τους αγώνες που έκαναν οι Κύπριοι εναντίον των Περσών.

Εποχή
τον
Χαλκού

Κυπρογεωμετρική Εποχή
(1050 π.Χ. - 750 π.Χ.)

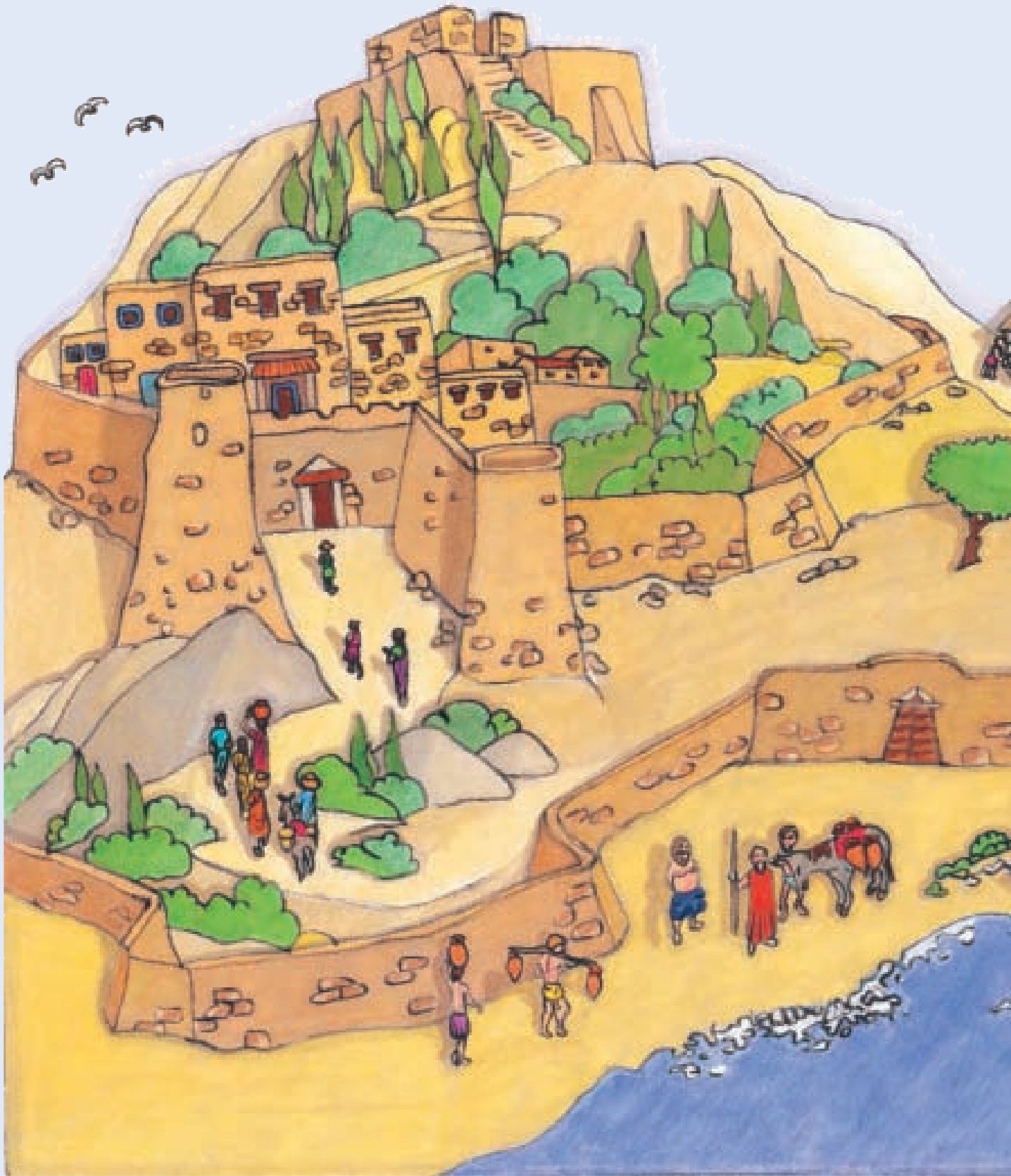
Κυπροαρχαϊκή Εποχή
(750 π.Χ. - 475 π.Χ.)

Κυπροκλασική
Εποχή
(475 π.Χ. - 325 π.Χ.)

Ελληνιστική Εποχή
(325 π.Χ. - 30 π.Χ.)

Ρωμαϊκή
εποχή

5. Ένα κυπριακό βασίλειο

Εντόπισε στο σχέδιο τα εξής: ανάκτορο, ιερό, τείχη, μεταλλείο, λιμάνι, μικρά χωριά.
Ποιο χώρο θα ήθελες να εδιοκεφτείς και γιατί;

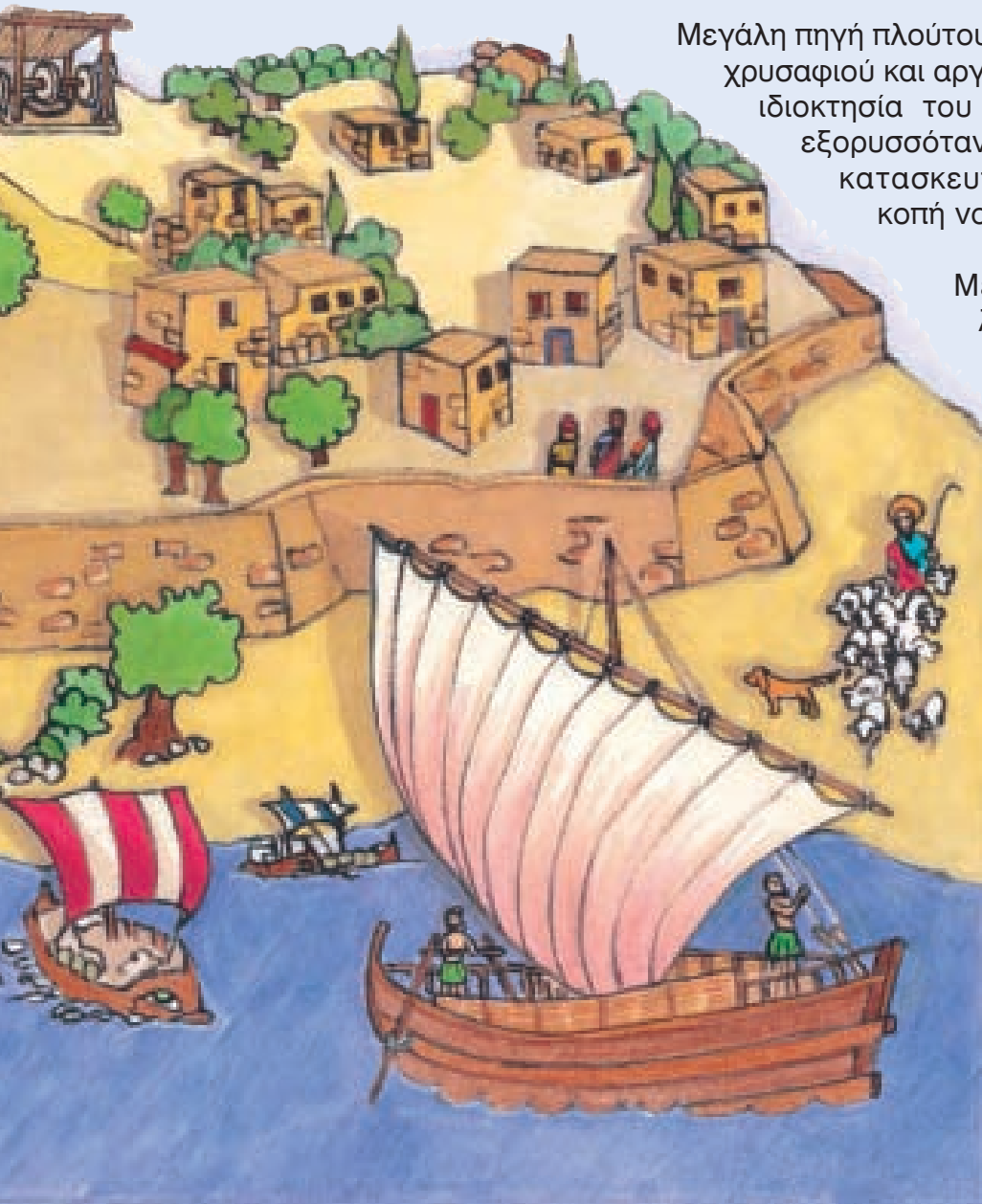
Στα αρχαϊκά χρόνια η Κύπρος εξακολουθούσε να είναι χωρισμένη σε βασιλεία. Το κάθε βασίλειο ήταν ανεξάρτητο και είχε το δικό του βασιλιά. Ο βασιλιάς έπαιρνε όλες τις σημαντικές αποφάσεις. Μπορούσε να οδηγήσει το στρατό σε πόλεμο ή να κάνει συμμαχίες, ανάλογα με το συμφέρον του βασιλείου του.

Το ανάκτορο του βασιλιά ή άνακτα βρισκόταν στην **ακρόπολη** και εκεί κατοικούσε ο ίδιος με την οικογένειά του. Στο χώρο αυτό υπήρχαν μεγάλες αποθήκες για τα γεωργικά προϊόντα. Στο πιο ψηλό σημείο της ακρόπολης βρισκόταν το ιερό. Τα κυπριακά ιερά ήταν υπαίθριοι χώροι που περιτριγυρίζονταν από τοίχο και μέσα υπήρχε βωμός για θυσίες.

Γύρω από την πόλη υπήρχαν τείχη για προστασία από εχθρικές επιθέσεις. Έξω από τα τείχη, στα περίχωρα, υπήρχαν μικρά χωριά όπου κατοικούσαν οι αγρότες υπήκοοι του βασιλιά. Όλοι οι υπήκοοι συναντιόνταν στην ακρόπολη για τις θρησκευτικές τελετές, στις οποίες επικεφαλής ήταν ο βασιλιάς.

Μεγάλη πηγή πλούτου ήταν τα μεταλλεία χαλκού, χρυσαφιού και αργύρου (ασήμι), τα οποία ήταν ιδιοκτησία του βασιλιά. Το μέταλλο που εξορυσσόταν το χρησιμοποιούσαν για κατασκευή όπλων, εργαλείων και κοπή νομισμάτων.

Μερικές πόλεις είχαν και λιμάνι. Από το λιμάνι της πόλης γίνονταν εξαγωγές χαλκού, ξύλου, μετάλλου, κεραμικών αγγείων και εισαγωγές κασσίτερου, αρωματικών ελαίων, αγγείων και κοσμημάτων. Επίσης υπήρχαν ναυπηγεία για την κατασκευή πλοίων.

Ακρόπολη: Το ψηλότερο σημείο της πόλης, όπου ήταν χτισμένα το ανάκτορο και τα ιερά.

☀️ «Κεντρικό πρόσωπο στην αρχαϊκή πόλη ήταν ο άναξ». Δικαιολόγησέ το με στοιχεία.

Πού χτίζονταν οι πόλεις;

Οι πόλεις χτίζονταν συνήθως σε περιοχές που υπήρχε καλλιεργήσιμη γη και νερό. Επίσης, ο τόπος που θα επιλεγόταν έπρεπε να προσφέρει ασφάλεια από εχθρικές επιθέσεις.

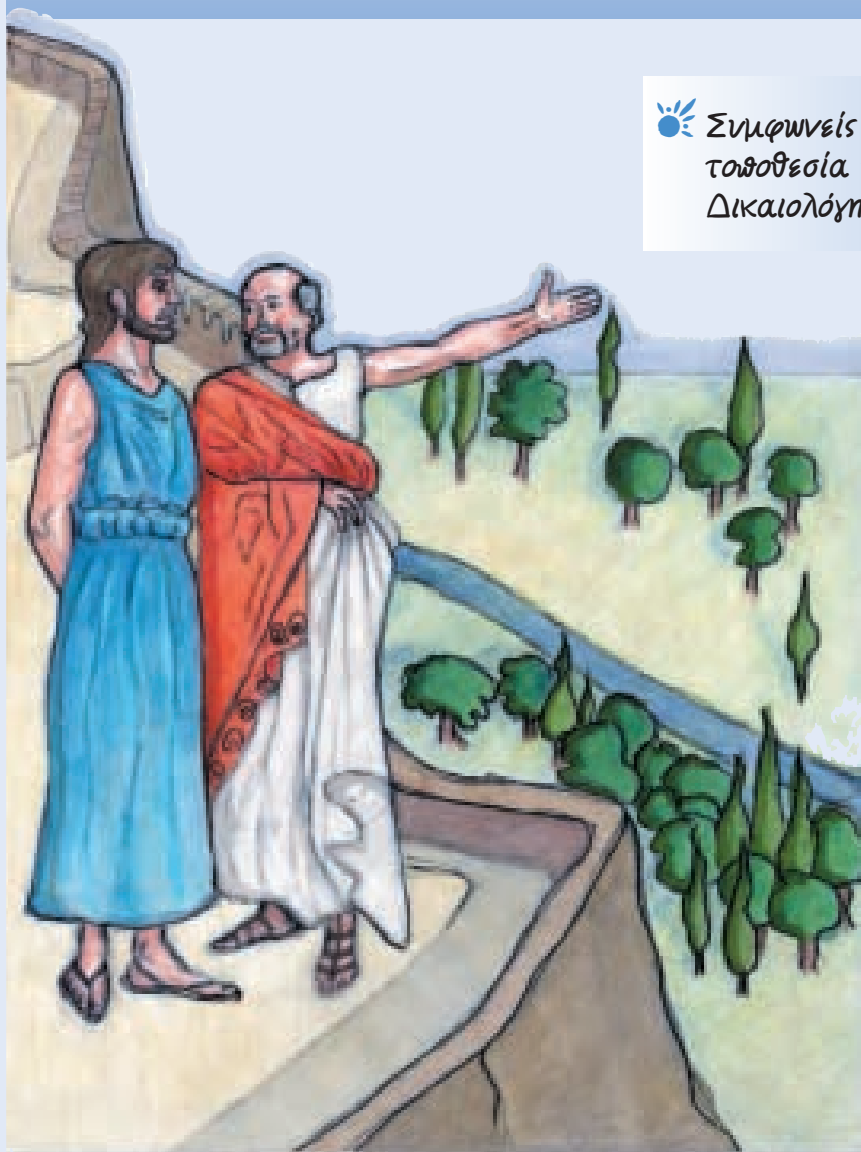
Ο σοφός νομοθέτης Σόλωνας ο Αθηναίος επισκέφτηκε την Κύπρο το 580 π.Χ. και φιλοξενήθηκε από το βασιλιά των Σόλων Φιλόκυρο. Ο Σόλωνας συμβούλεψε το Φιλόκυρο να χτίσει την πόλη του σε άλλο μέρος.

Διάβασε την πιο κάτω πηγή για να μάθεις το γιατί.

Ο Σόλωνας συμβουλεύει το Φιλόκυρο

«... Ο Σόλωνας ταξίδεψε με πλοίο στην Κύπρο και έγινε φίλος με το Φιλόκυρο... που ήταν βασιλιάς μιας πολύ μικρής πόλης... Ήταν χτισμένη σε μέρος που προστατευόταν από τους εχθρούς αλλά ήταν άγονο. Τον έπεισε λοιπόν ο Σόλωνας, μια και πιο κάτω υπήρχε ωραία πεδιάδα, να μεταφέρει εκεί την πόλη και να τη φτιάξει πιο όμορφη και πιο μεγάλη. Και φρόντισε το συνοικισμό ο ίδιος προσωπικά ...»

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

 Συμφωνείς με το Σόλωνα να αλλάξει η τοποθεσία της πόλης;
Δικαιολόγησε την απάντησή σου.

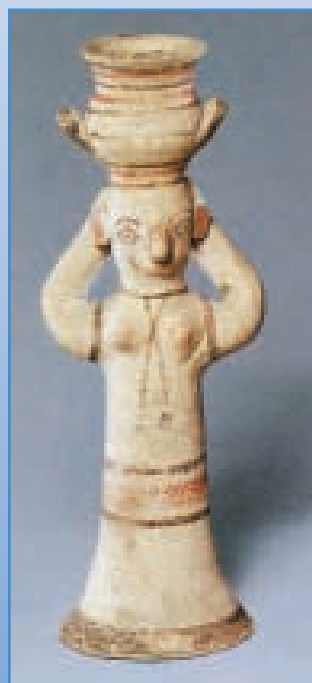
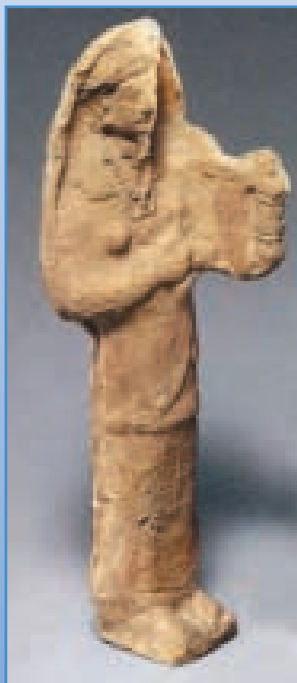
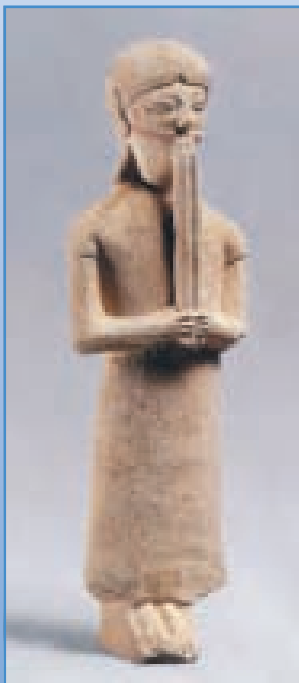
 Να γράφεις ένα φανταστικό διάλογο ανάμεσα στο Φιλόκυρο και το Σόλωνα.

Έρευνα:

Βρες στοιχεία για τον αρχαίο σοφό νομοθέτη Σόλωνα και γράψε τα στο τετράδιό σου.

Έλα να γνωρίσουμε πώς ζούσαν οι απλοί άνθρωποι

Περιγράψε τις εικόνες. Τι απεικονίζουν κατά τη γνώμη σου;

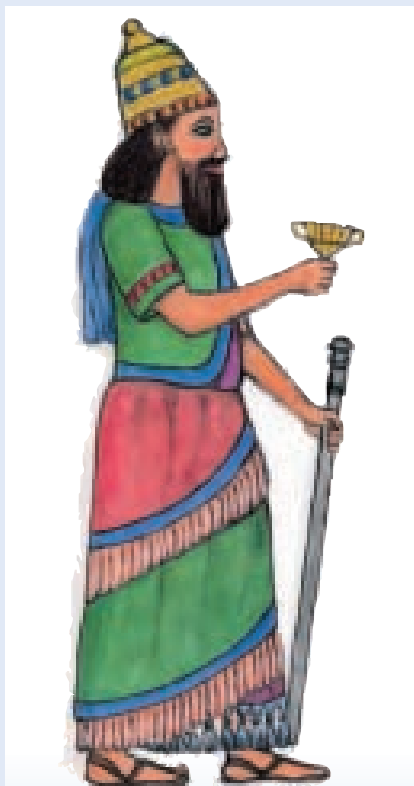
☀️ Οι πιο πάνω εικόνες μάς παρουσιάζουν σκηνές από την καθημερινή ζωή στην αρχαία Κρήτη. Ποιες παρόμοιες εκδηλώσεις και δραστηριότητες που γίνονται σήμερα σου θυμίζουν;

✋ Πάρε ψηλό και άφησε τη φαντασία σου να σε οδηγήσει στην καθημερινή ζωή της Αρχαϊκής Εποχής.

6. Κατακτητές στην Κύπρο

Η Κύπρος κατακτήθηκε από γειτονικούς λαούς. Πρώτα οι Ασσύριοι, μετά οι Αιγύπτιοι και αργότερα οι Πέρσες έκαναν την Κύπρο μέρος της αυτοκρατορίας τους. Οι κατακτητές άφησαν τους Κύπριους βασιλιάδες να συνεχίσουν να διοικούν τις πόλεις-βασιλεία τους. Ήταν όμως υποχρεωμένοι να πληρώνουν φόρους στους κατακτητές. Οι φόροι αυτοί ονομάζονταν φόροι υποτελείας. Δηλαδή έστελλαν στον κυρίαρχο βασιλιά πολύτιμα αντικείμενα, όπως τάλαντα χαλκού.

Έχουμε βρει κάποιες πληροφορίες για τους λαούς αυτούς και τον τρόπο που οι βασιλιάδες τους έγιναν κυρίαρχοι στην Κύπρο.

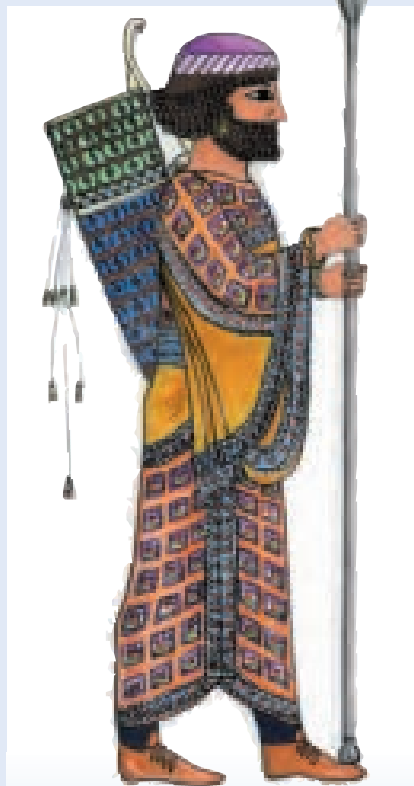
Βασιλιάς Ασσυρίων

Κατοικούσαν στη Μεσοποταμία, εκεί που βρίσκεται το σημερινό Ιράκ. Ήταν σπουδαίος πολεμικός λαός. Οι Κύπριοι βασιλιάδες, μαθαίνοντας για τις φοβερές καταστροφές που προκάλεσαν οι Ασσύριοι σ' άλλους λαούς, αποφάσισαν να δηλώσουν την υποταγή τους και να προσφέρουν δώρα στο βασιλιά τους.

Βασιλιάς Αιγυπτίων (Φαραώ)

Όταν οι Ασσύριοι έχασαν τη δύναμή τους, ο Φαραώ της Αιγύπτου, Άμασης, με μεγάλη ναυτική δύναμη εισέβαλε στο νησί και το κατέλαβε. Τα μεταλλεία της Κύπρου και η καλή γεωγραφική θέση του νησιού ήταν οι σημαντικότεροι λόγοι που έκαναν τον Άμαση να θέλει την Κύπρο.

Πέρσης στρατιώτης

Οι Πέρσες κατοικούσαν στην περιοχή όπου βρίσκεται το σημερινό Ιράν. Κατέκτησαν όλους τους γειτονικούς τους λαούς και έφτασαν μέχρι τη Μικρά Ασία. Οι Κύπριοι βασιλιάδες κατάλαβαν ότι κινδύνευαν κι αυτοί. Έτσι, έγιναν σύμμαχοι των Περσών για να συνεχίσουν να απολαμβάνουν την «ελευθερία» τους. Είχαν όμως την υποχρέωση να πληρώνουν φόρους.

 Με ποιο τρόπο κατόρθωσαν οι Κύπριοι βασιλιάδες να διατηρούν την εξουσία τους, ενώ όλη η Κύπρος ήταν κατακτημένη από ξένους λαούς; Να κρίνεις τις ενέργειές τους.

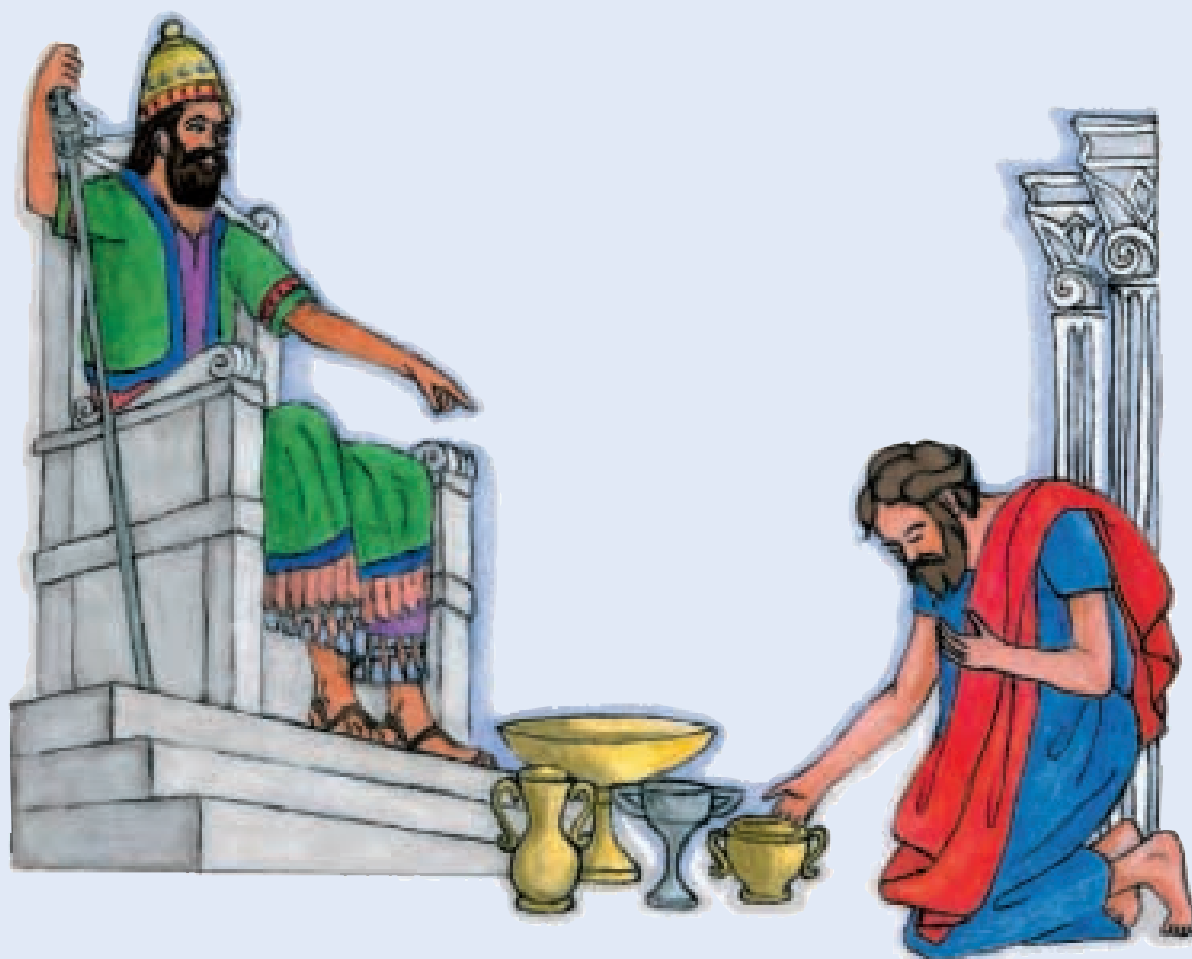
Στήλη του βασιλιά των Ασσυρίων Σαργών Β΄

Στήλη του βασιλιά των Ασσυρίων Σαργών Β΄ που βρέθηκε στο αρχαίο Κίτιο.

«...Οι βασιλιάδες της χώρας Κύπρου είχαν ακούσει για τις πράξεις που έκανα σε άλλες χώρες ... έχασαν το θάρρος τους και τους έπιασε φόβος. Χρυσάφι, ασήμι, ξύλινα έπιπλα και θησαυρούς μου έφεραν στη Βαβυλώνα και με προσκύνησαν...»

ΣΑΡΓΩΝ Β΄

Τι είδους φόρο ωλήρωναν οι Κύπριοι στο βασιλιά των Ασσυρίων;
Τι φόρους ωληρώνουμε σήμερα; Σε τι διαφέρουν οι φόροι αυτοί από τους φόρους που ωλήρωναν οι Κύπριοι στους Πέρσες;

7. Σαλαμίνα, μια σπουδαία πόλη

Για αρκετά χρόνια οι κυπριακές πόλεις γνώρισαν μεγάλη πρόοδο, αν και ήταν κάτω από την κυριαρχία των ξένων λαών. Η Σαλαμίνα ήταν η σπουδαιότερη πόλη του νησιού, γιατί είχε πολύ πλούτο και μεγάλη στρατιωτική δύναμη.

Ένας σπουδαίος βασιλιάς της Σαλαμίνας ήταν ο Ευέλθων. Έζησε την εποχή που η Κύπρος ήταν κάτω από περσική κυριαρχία, αλλά είχε διατηρήσει πολλά προνόμια και ελευθερίες.

Ο Ευέλθων ήταν ο πρώτος Κύπριος βασιλιάς που έκοψε δικά του νομίσματα. Συνήθως οι πόλεις που ήταν κάτω από ξένη κυριαρχία χρησιμοποιούσαν τα νομίσματα του κατακτητή βασιλιά. Όμως στα νομίσματα του Ευέλθοντα ήταν αποτυπωμένο το όνομά του, γεγονός που δείχνει ότι οι κυπριακές πόλεις είχαν αυτονομία. Νομίσματα του Ευέλθοντα βρέθηκαν και σε γειτονικές χώρες, όπως στην Αίγυπτο, τη Συρία και την Περσία.

Η φήμη για τη δύναμη του Ευέλθοντα και της πόλης του, της Σαλαμίνας, έφτασε και στις περιοχές έξω από την Κύπρο. Έτσι, ακόμα και ξένοι βασιλιάδες έρχονταν, για να ζητήσουν τη βοήθειά του.

Η βασίλισσα Φερετίμη ζητά από τον Ευέλθοντα στρατεύματα.

Βασιλιά Ευέλθοντα, ζητά να σε δει η βασίλισσα της Κυρήνης Φερετίμη που μόλις έχει φτάσει από την Αφρική.

Βασιλιά μου, ο γιος μου ήταν βασιλιάς στην Κυρήνη. Τώρα, όμως, τον έδιωξαν από το θρόνο του. Δώσε μου, σε παρακαλώ, στρατιώτες για να τον βοηθήσω να πάρει ξανά την εξουσία!

Το νόμισμα αυτό είναι από ασήμι. Έχει στην μπροστινή πλευρά κριάρι και επιγραφή με το όνομα Ευέλθων στην κυπροσυλλαβική γραφή.

Στην άλλη πλευρά του νομίσματος υπάρχει η συλλαβή ΚΥ. Ποια λέξη κρύβει αυτή η συλλαβή και τι μας φανερώνει αυτό;

Πολλοί είχαν εντυπωσιαστεί από την πολυτέλεια και την ομορφιά που είχε το θυμιατήρι που έστειλε ο Ευέλθων για δώρο στο μαντείο των Δελφών.

Ποια στοιχεία μας δείχνουν τη μεγάλη δύναμη που είχε ο Ευέλθων;

Πώς έκοβαν τα νομίσματα

Αρχικά, στις εμπορικές συναλλαγές, οι άνθρωποι αντάλλαζαν διάφορα προϊόντα. Όμως, γύρω στον 7^ο αιώνα π.Χ., στις χώρες της Μεσογείου έγινε μια σπουδαία αλλαγή που βοήθησε πολύ το εμπόριο. Οι άνθρωποι άρχισαν να χρησιμοποιούν νομίσματα. Τα πρώτα νομίσματα ήταν κομμάτια από πολύτιμο μέταλλο που είχαν πάνω μια σφραγισμένη εικόνα και παρίστανε συνήθως κάποιο θεό, ήρωα, ζώο ή άλλα σύμβολα. Τις εικόνες συνόδευαν επιγραφές με το όνομα και τον τίτλο του βασιλιά.

Διαδικασία κοπής νομίσματος:

Ο νομισματοκόπος έπαιρνε ένα κομμάτι μέταλλο και το τοποθετούσε ανάμεσα σε δύο μεταλλικές σφραγίδες.

Οι σφραγίδες αυτές είχαν πάνω χαραγμένες διάφορες παραστάσεις.

Στη συνέχεια με δυνατό κτύπημα οι παραστάσεις των σφραγίδων αποτυπώνονταν στις δύο πλευρές του μετάλλου.

 Πώς βοήθησε τους ανθρώπους η χρήση των νομισμάτων;

 Σχεδίασε το δικό σου νόμισμα. Κάνε τη σφραγίδα σε ψατάτα και αψοτύπωσέ την σ' ένα στρογγυλό κομμάτι ψηλού ή ζυμαριού.

Ταφικές συνήθειες

Ο πλούτος και η δύναμη της Σαλαμίνας φαίνονται ξεκάθαρα από τους «βασιλικούς» τάφους της πόλης αυτής. Οι τάφοι είναι μεγαλοπρεπείς και έχουν βρεθεί μέσα σ' αυτούς πλούσια **κτηρίσματα**.

Κρεβάτι από
ελεφαντόδοντο

Χάλκινος λέβητας (μεγάλο αγγείο)
με κεφαλές γρυπών και σειρήνων

Θρόνος από
ελεφαντόδοντο

Άλογα που έσερναν
άρμα

Αμφορείς

Κτερίσματα που βρέθηκαν σε «βασιλικό» τάφο της Σαλαμίνας.

Κτερίσματα: Αντικείμενα που τοποθετούνταν στον τάφο μαζί με το νεκρό, όπως κοσμήματα και άλλα αντικείμενα που αγαπούσε.

Κοίταξε τα πιο ωάνω κτερίσματα και δικαιολόγησε γιατί ο τάφος αυτός λεγόταν «βασιλικός».

☀ Έβαζαν σε όλους τους τάφους τέτοια κτερίσματα; Τι νομίζεις;

Το εσωτερικό ενός
«βασιλικού» τάφου

Ταφικά έθιμα στην Ιλιάδα του Ομήρου

Ραψωδός

«... Ο γενναίος Αχιλλέας σκέπασε το νεκρό, από το κεφάλι ως τα πόδια και γύρω σώριαζε τα γδαρμένα ζώα. Έβαζε ακόμα μέσα στάμνες με μέλι και λάδι, γέρνοντάς τες προς το νεκροκρέβατο. Έριξε ακόμα βιαστικά μέσα στη φωτιά τέσσερα καμαρωτά άλογα, στενάζοντας δυνατά...»

ΟΜΗΡΟΣ

Ραψωδός: Αυτός που απαγγέλλει, σε ανάκτορα ή δημόσιους χώρους, ποιήματα που εξιστορούν κατορθώματα ηρώων (έπη).

Σύγκρινε τα έθιμα ταφής που περιγράφει ο Όμηρος με τα έθιμα ταφής στη Σαλαμίνα. Τι παρατηρείς;

8. Πώς έγραφαν οι Κύπριοι;

Οι Κύπριοι κατά την Κυπροαρχαϊκή Εποχή μιλούσαν μια διάλεκτο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Χρησιμοποιούν ένα είδος γραφής, την **κυπροσυλλαβική**. Η κυπροσυλλαβική γραφή αποτελείται από σύμβολα που το καθένα αντιστοιχεί σε μια συλλαβή. Η κάθε συλλαβή μπορεί να είναι ένα φωνήεν ή ένα σύμφωνο μαζί με φωνήεν. Οι λέξεις σ' αυτό το είδος γραφής διαβάζονται ανάποδα, δηλαδή από δεξιά προς αριστερά.

Στο διπλανό πίνακα μπορείς να δεις το κυπροσυλλαβικό αλφάβητο! Οι πρόγονοί μας έγραφαν πάνω σε δέρματα ζώων, ύφασμα, πάπυρο, πέτρα και πήλινες πλάκες.

	Α	Ε	Ι	Ο	ΟΥ
ΚΟΜΜΕΝΤΑ	α	ε	ι	ο	ου
Κ/Γ/Χ	κα	κε	κι	κο	κου
Τ/Δ/Θ	τα	τε	τι	το	του
Π/Β	πα	πε	πι	πο	που
Ρ	ρα	ρε	ρι	ρο	ρου
Λ	λα	λε	λι	λο	λου
Μ	μα	με	μι	μο	μου
Ν	να	νε	νι	νο	νου
Γι	γα	γε	γι	γο	γου
Φ	φα	φε	φι	φο	φου
Σ	σα	σε	σι	σο	σου
Ζ	ζα	ζε	ζι	ζο	ζου
Ξ	ξα	ξε	ξι	ξο	ξου

Πίνακας με σύμβολα κυπροσυλλαβικής γραφής

Ας δούμε πώς γράφονταν δυο λέξεις στην κυπροσυλλαβική γραφή:

κεράσι:

μέλι:

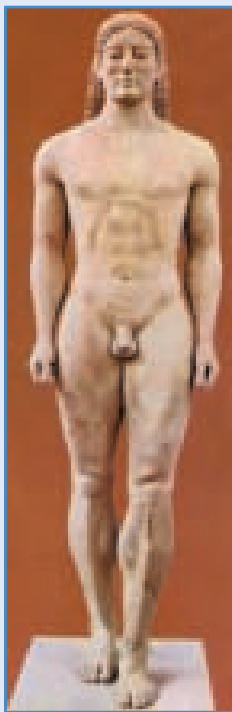
Προσπάθησε να χρησιμοποιήσεις το κυπροσυλλαβικό αλφάβητο, για να γράψεις διάφορες λέξεις. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζεις;

9. Οι Τέχνες κατά την Κυπροαρχαϊκή Εποχή

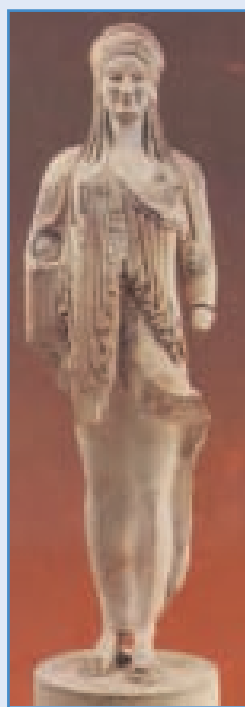
Οι τέχνες αναπτύχθηκαν ακόμη περισσότερο κατά την Κυπροαρχαϊκή Εποχή. Την ανάπτυξη αυτή βοήθησε η αυτονομία των κυπριακών βασιλείων και η επικοινωνία τους με το Αιγαίο και την Ανατολή. Οι Κύπριοι καλλιτέχνες κατάφεραν να αφομοιώσουν στοιχεία της ελληνικής τέχνης και της τέχνης της Ανατολής. Έτσι, έφτιαχναν θαυμάσια έργα γλυπτικής, κεραμικής και πλαστικής. Οι επιδράσεις αυτές είναι ολοφάνερές σε αγάλματα, αγγεία και **τερρακότες** της εποχής.

Ξεχωριστή θέση κατέχουν τα αγάλματα με ελληνική επίδραση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι καθιερώνεται ο τύπος αγαλμάτων του **κούρου** και της **κόρης**.

Α. Γλυπτική

Κούρος: Άγαλμα της Αρχαϊκής Εποχής που παριστάνει γυμνό άντρα σε όρθια στάση με χέρια τεντωμένα σε γροθιές.

Κόρη: Άγαλμα της Αρχαϊκής Εποχής που παριστάνει γυναίκα όρθια και ντυμένη.

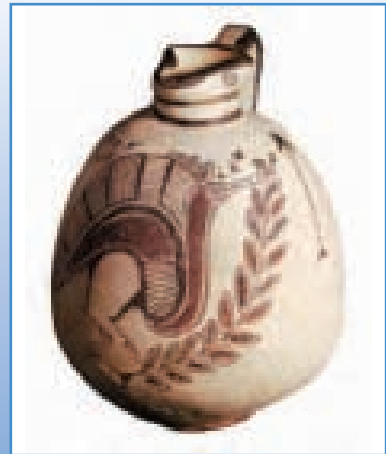
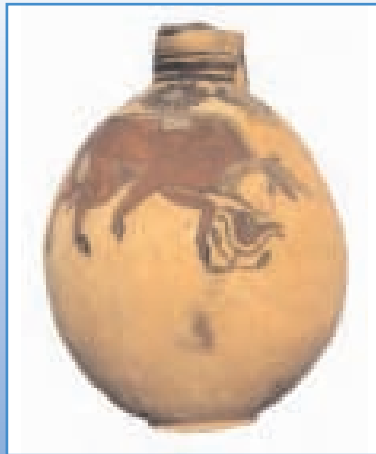
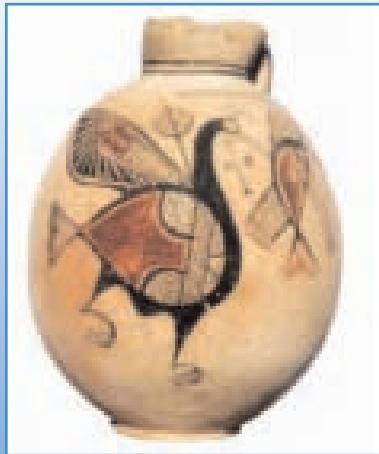
Κεφαλή κόρης από το Ιδάλιο

 Ποιες ομοιότητες υπάρχουν ανάμεσα στις δύο κεφαλές των αγαλμάτων της κόρης;

Τερακότα: Ψημένος σκληρός πηλός που χρησιμοποιείται ως υλικό κατασκευής αγαλματιδίων.

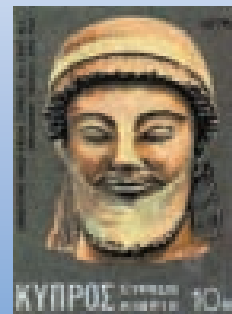
B. Κεραμική

Τα αγγεία ήταν διακοσμημένα με τον ελεύθερο ζωγραφικό ρυθμό. Οι Κύπριοι καλλιτέχνες ξέφυγαν από τα περιορισμένα διακοσμητικά μοτίβα των γεωμετρικών αγγείων και διακοσμούσαν τα αγγεία τους με μεγάλη φαντασία. Ας δούμε μερικά από αυτά:

Προσπάθησε να δώσεις ένα όνομα στην κάθε οινοχή με βάση το σχέδιό της.
Διάλεξε ένα αγγείο από τα πιο πάνω και φτιάξε μια ιστορία με βάση το σχέδιό του.

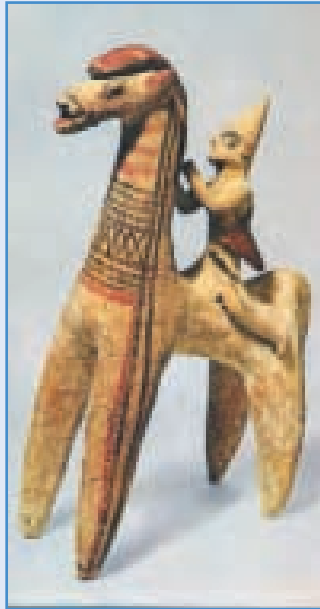
Κοίταξε τα πιο κάτω χαρτονομίσματα, το νόμισμα και το γραμματόσημο. Τι σου θυμίζουν από το κεφάλαιο αυτό;

Εικονογράφησε ένα γραμματόσημο. Χρησιμοποίησε στοιχεία από την αρχαϊκή τέχνη της Κύπρου.

Γ. Πλαστική

Οι Κύπριοι τεχνίτες έφτιαξαν διάφορα αγάλματα με πηλό, τα οποία κυρίως προορίζονταν για **αναθήματα** στα κυπριακά ιερά. Στην πεδιάδα της Μόρφου, κοντά στο σημερινό χωριό Αγία Ειρήνη, οι αρχαιολόγοι βρήκαν ένα μεγάλο αριθμό πήλινων αγαλμάτων. Όλα αυτά ήταν αφιερώματα σε ιερό της Κυπροαρχαϊκής Εποχής.

Αναθήματα: Αφιερώματα, τάματα.

Αφιερώματα που βρέθηκαν στην περιοχή της Αγίας Ειρήνης και βρίσκονται στο Κυπριακό Μουσείο.

Τι αφιερώματα έκαναν οι αρχαίοι προς τους θεούς τους και ποια αφιερώματα κάνουμε εμείς σήμερα στις εκκλησίες μας;

Τι κοινό έχουν όλα τα αφιερώματα στο ιερό της Αγίας Ειρήνης; Σε ποιο θεό, κατά τη γνώμη σου, έχουν αφιερωθεί και γιατί;

10. Η κυπριακή επανάσταση κατά των Περσών (499 π.Χ. - 498 π.Χ.)

Η Κύπρος εξακολουθούσε να βρίσκεται κάτω από την κυριαρχία των Περσών και να πληρώνει βαριούς φόρους. Ο βασιλιάς των Περσών Δαρείος αύξησε τους φόρους που πλήρωναν οι Κύπριοι βασιλιάδες. Αυτό προκάλεσε τη δυσαρέσκεια των Κυπρίων.

Την ίδια εποχή, οι Έλληνες της Ιωνίας επαναστάτησαν εναντίον των Περσών. Οι βασιλιάδες της Κύπρου χωρίστηκαν σε δύο παρατάξεις: σ' αυτούς που υποστήριζαν την επανάσταση εναντίον των Περσών και σ' αυτούς που είχαν φιλικές σχέσεις με τους Πέρσες.

Στη Σαλαμίνα βασίλευε ο Γόργος, ο οποίος είχε καλές σχέσεις με τον Πέρση βασιλιά. Ο αδελφός του Ονήσιλος, όμως, υποστήριζε την επανάσταση των Ιώνων και ήθελε να ξεσηκώσει και τους Κυπρίους. Ο Ονήσιλος, με τη βοήθεια των συντρόφων του, κατόρθωσε να εκθρονίσει τον αδελφό του, δηλαδή να τον διώξει από το θρόνο και να γίνει ο ίδιος βασιλιάς.

Μόλις πήρε την εξουσία ο Ονήσιλος, προσπάθησε να πείσει τους Κύπριους βασιλιάδες να επαναστατήσουν. Τότε, όλα τα βασίλεια ένωσαν τις δυνάμεις τους μαζί του, εκτός από τους κατοίκους του βασιλείου της Αμαθούντας που αρνήθηκαν να τον υποστηρίξουν. Έτσι ο Ονήσιλος αποφάσισε να πολιορκήσει την πόλη τους. Εν τω μεταξύ ο Πέρσης βασιλιάς πληροφορήθηκε για την επανάσταση που σχεδίαζε ο Ονήσιλος και έστειλε στρατό στην Κύπρο για να τον εμποδίσει.

Πώς σχολιάζεις την πράξη του Ονήσιλου να φέρει το θρόνο του αδελφού του;

Ο Ονήσιλος συνομιλεί με το βασιλιά των Αμαθουσίων

 Γράψε ένα φανταστικό διάλογο μεταξύ του Ονήσιλου και του βασιλιά των Αμαθουσίων, στον οποίο να φαίνονται τα επιχειρήματα της κάθε πλευράς.

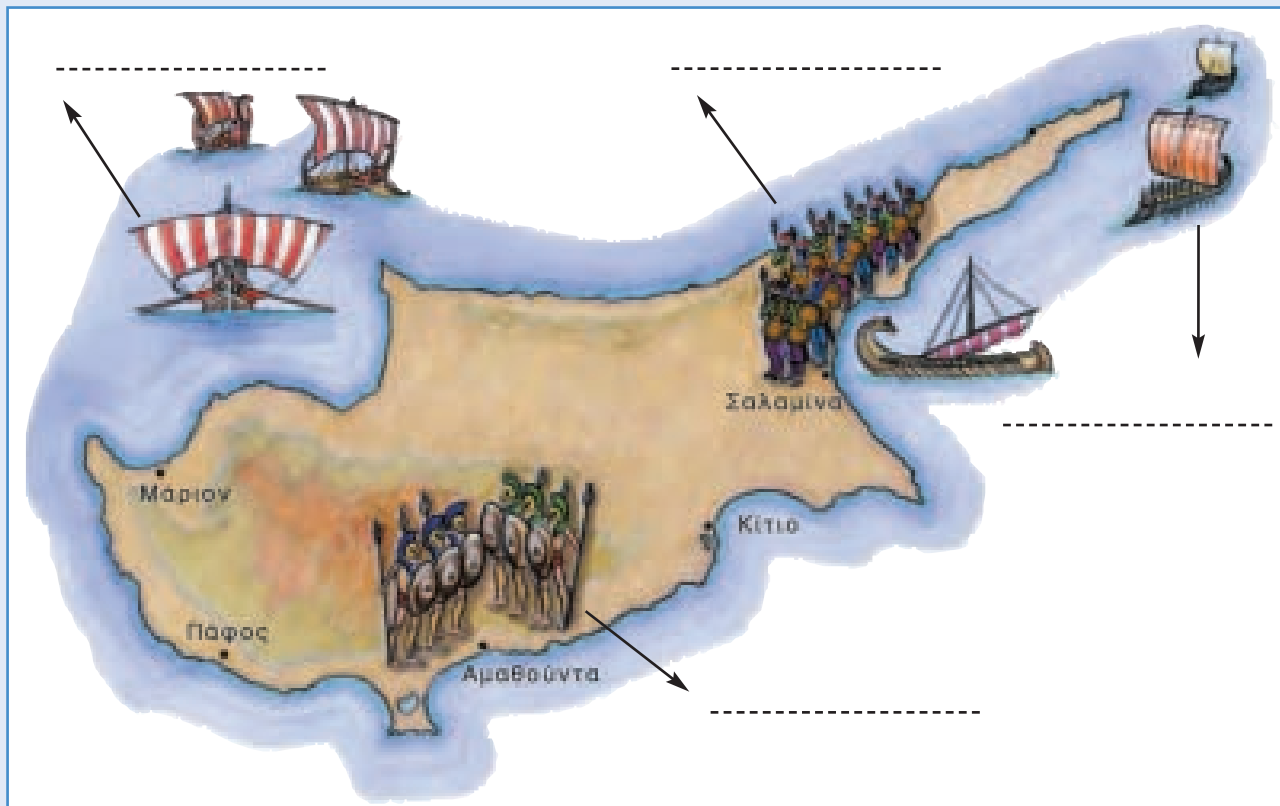
Είσαι στη θέση του Ονήσιλου. Ενώ πολιορκείς την Αμαθούντα μαθαίνεις ότι οι Πέρσες με το στόλο τους φθάνουν στη Σαλαμίνα. Τι θα αποφάσιζες να κάνεις και γιατί;

 Ο Ονήσιλος ζητά τη βοήθεια των Ιώνων

«...Ἦρθε μήνυμα στον Ονήσιλο που πολιορκούσε την Αμαθούντα, πως ο Αρτύβιος, ένας Πέρσης στρατηγός, θα έφτανε στην Κύπρο με πλοία και πολύ στρατό. Μόλις το έμαθε ο Ονήσιλος έστειλε ανθρώπους στην Ιωνία για να ζητήσει τη βοήθεια των Ιώνων. Οι Ἴωνες ύστερα από μια μικρή σύσκεψη έφτασαν με πολύ στόλο ... Εν τω μεταξύ οι Πέρσες έφτασαν από την Κιλικία και βάδιζαν εναντίον των Σαλαμινίων πεζοί, ενώ οι Φοίνικες, που συνεργάζονταν με τους Πέρσες, έπλεαν με τα πλοία τους κοντά στην Καρπασία...»

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

 Ποιες φαίνεται να ήταν οι σχέσεις του Ονήσιλου με τους Ἴωνες, τους Πέρσες και τους Φοίνικες;

 Σημείωσε στον ίδιο θάνω χάρτη τις αντίθαλες δυνάμεις (στόλος Ιώνων, στόλος Φοινίκων, στρατός Ονήσιλου, στρατός Περσών).

11. Η μάχη και ο θάνατος του Ονήσιλου

Οι Κύπριοι και οι Ίωνες, που συμμάχησαν εναντίον των Περσών, συμφώνησαν να πολεμήσει ο Ονήσιλος τους Πέρσες στη στεριά και οι Ίωνες να αντιμετωπίσουν τους Φοίνικες στη θάλασσα.

Ο Ονήσιλος αντιμετωπίζει τον Αρτύβιο

«...Καθώς ο Αρτύβιος ορμούσε εναντίον του Ονήσιλου καθισμένος στο άλογό του, ο υπασπιστής του Ονήσιλου χτύπησε το άλογο και έκοψε τα πόδια του με δρεπάνι. Έτσι, ο Αρτύβιος έπεσε από το άλογο και ο Ονήσιλος τον εξουδετέρωσε. Μα ενώ μάχονταν, ο Στασάνορας, βασιλιάς του Κουρίου, λιποτάχτησε και πήγε με το μέρος των Περσών με πολλούς στρατιώτες. Αμέσως ακολούθησαν και οι Σαλαμίνιοι με τα άρματα. Όταν συνέβηκε αυτό, οι Πέρσες έγιναν περισσότεροι. Τότε οι Κύπριοι υποχώρησαν και πολλοί απ' αυτούς σκοτώθηκαν, μεταξύ τους και ο Ονήσιλος...»

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

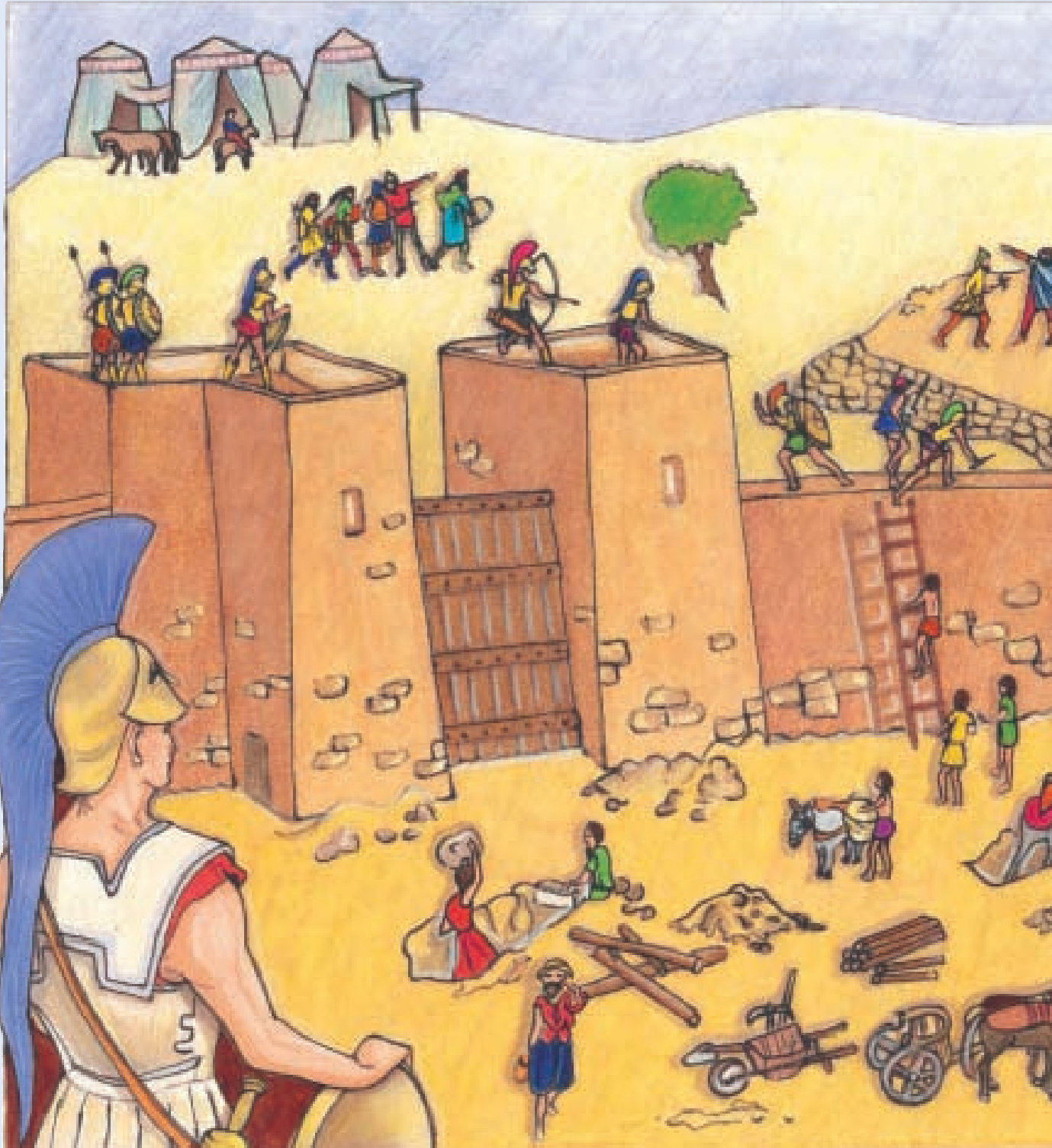
 Η πιο θάνατο ιστορία σε μας δίνει πληροφορίες για τους λόγους που οδήγησαν το Στασάνορα, πολλούς στρατιώτες και τα άρματα των Σαλαμινίων να αλλάξουν στρατόπεδο. Ποιοι μισοί να ήταν αυτοί οι λόγοι;

 Είσαι ένας από τους στρατιώτες που εφέλησαν από τη μάχη. Περιέγραψε σ' ένα φίλο σου τι συνέβηκε.

12. Τι έγινε μετά την επανάσταση του Ονήσιλου

Μετά το θάνατο του Ονήσιλου, τα βασίλεια των Σόλων και της Παλαίπαφου εξακολούθουσαν να αντιστέκονται. Οι κάτοικοι της Παλαίπαφου κλείστηκαν μέσα στα τείχη της πόλης τους. Ο περσικός στρατός περικύκλωσε την πόλη. Οι Πέρσες μάζεψαν χώματα, πέτρες και άλλα υλικά μπροστά στα τείχη για να μπορέσουν να σκαρφαλώσουν πάνω

σ' αυτά και να μπουν μέσα στην πόλη. Οι Πάφιοι, αντέδρασαν πολύ έξυπνα. Έσκαψαν κάτω από τα τείχη υπόγειες σήραγγες και κατέστρεψαν την κατασκευή των Περσών! Οι Πέρσες όμως κατάφεραν να κυριαρχήσουν σ' όλη την Κύπρο. Η πρώτη τους ενέργεια ήταν να αντικαταστήσουν τους φιλέλληνες βασιλιάδες με περσόφιλους. Επιπλέον οι Κύπριοι βασιλιάδες υποχρεώθηκαν να παραχωρούν στρατιωτικές δυνάμεις στους Πέρσες. Όταν ο Πέρσης βασιλιάς βρισκόταν σε κάποια εκστρατεία, οι Κύπριοι βασιλιάδες ήταν υποχρεωμένοι να στέλνουν πλοία και στρατό για να τον βοηθούν.

Κάτι πολύ ενδιαφέρον έγινε στην Αμαθούντα μετά το θάνατο του Ονήσιλου. Διάβασε την ιστορία κάτω ψηλά, για να μάθεις τι συνέβηκε.

Ένας χρησμός για τον Ονήσιλο

«...Οι Αμαθούσιοι, αφού έκοψαν την κεφαλή του Ονήσιλου, γιατί τους πολιορκήσε, την έφεραν στην Αμαθούντα και την κρέμασαν πάνω από τις πύλες της πόλης τους. Ενώ ήταν κρεμασμένη η κεφαλή κι όταν πια ήταν κούφια, ένα σμάρι από μέλισσες μπήκε μέσα και τη γέμισε μέλι. Οι Αμαθούσιοι ζήτησαν χρησμό και τους δόθηκε η εξής απάντηση: να κατεβάσουν την κεφαλή και να τη θάψουν και στον Ονήσιλο να αποδίδουν κάθε χρόνο τιμές ήρωα. Αν τα έκαναν αυτά, θα τους έβγαιναν σε καλό...»

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

*Να βοηθήσεις τους κατοίκους της Παλαί-
δαφον, αναφέροντας τρόπους άμυνας, για
να αντιμετωπίσουν την πολιορκία.*

13. Πανελλήνια προσπάθεια για απελευθέρωση της Κύπρου

Ενώ οι Έλληνες ενωμένοι κατάφεραν να εμποδίσουν τους Πέρσες να κατακτήσουν την Ελλάδα, η Κύπρος παρέμεινε στα χέρια των Περσών.

Οι Έλληνες όμως κατάλαβαν ότι για να μπορέσουν να απαλλάξουν τη Μεσόγειο θάλασσα από τους Πέρσες, χρειαζόνταν και τη βοήθεια της Κύπρου. Έτσι, αφού συναντήθηκαν αντιπρόσωποι από πολλές ελληνικές πόλεις, δημιούργησαν την Πανελλήνια συμμαχία. Αποφάσισαν να αρχίσουν κοινό αγώνα για απελευθέρωση των ελληνικών πόλεων της Μικράς Ασίας και της Κύπρου από τους Πέρσες.

Το 478 π.Χ. στόλος των Ελλήνων συμμάχων εκστρατεύει στην Κύπρο. Οι Έλληνες καταφέρνουν να κυριαρχήσουν σε μεγάλο μέρος του νησιού. Όμως αυτό δεν κράτησε πολύ επειδή ο ελληνικός στόλος αναγκάστηκε να απομακρυνθεί από το νησί. Με την αποχώρηση των ελληνικών δυνάμεων από την Κύπρο, οι Πέρσες όχι μόνον επανέφεραν την κυριαρχία τους, αλλά έγιναν σκληρότεροι εκεί όπου συναντούσαν αντίσταση.

☀ Για ποιους λόγους η Κύπρος ήταν σημαντική στον πανελλήνιο αγώνα κατά των Περσών; Στην πιο κάτω εικόνα, Έλληνες στρατηγοί μιλούν για την Κύπρο. Η συνομιλία τους έχει την αδιάττηση του ζητάς.

Χωρίς την Κύπρο με το μέρος μας δε θα μπορέσουμε να διώξουμε για πάντα τους Πέρσες από την περιοχή μας.

Η Κύπρος θα μας βοηθήσει να ελέγχουμε τη Μικρά Ασία, τις ακτές της Συρίας και της Παλαιστίνης, καθώς και της Αιγύπτου, γιατί βρίσκεται πολύ κοντά σ' όλες αυτές τις περιοχές.

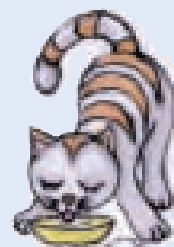
Πρέπει να καταστρέψουμε τις στρατιωτικές βάσεις των Περσών και των Φοινίκων που βρίσκονται στην Κύπρο, για να μπορέσουμε να προστατεύσουμε τις πόλεις μας.

Για να μπορέσουμε να το πετύχουμε αυτό πρέπει να έχουμε την υποστήριξη των Κυπρίων βασιλιάδων.

Οι λόγοι για τους οποίους αποχώρησε ο ελληνικός στόλος παραμένουν άγνωστοι. Προσπάθησε να βρεις μερικούς πιθανούς λόγους για τους οποίους έγινε αυτό.

Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, φαίγοντας

1 Ένωσε τις φράσεις της στήλης Α με τις φράσεις της στήλης Β, για να φτιάξεις ορθές φροτάσεις:

A

1. Οι Αμαθούσιοι πήγαν στο μαντείο
2. Οι Πέρσες διόρισαν περσόφιλους βασιλιάδες
3. Οι Κύπριοι έστειλαν πλοία
4. Οι Πέρσες πολιορκήσαν την Παλαίπαφο
5. Ο Ονήσιλος πολιορκήσε την Αμαθούντα

B

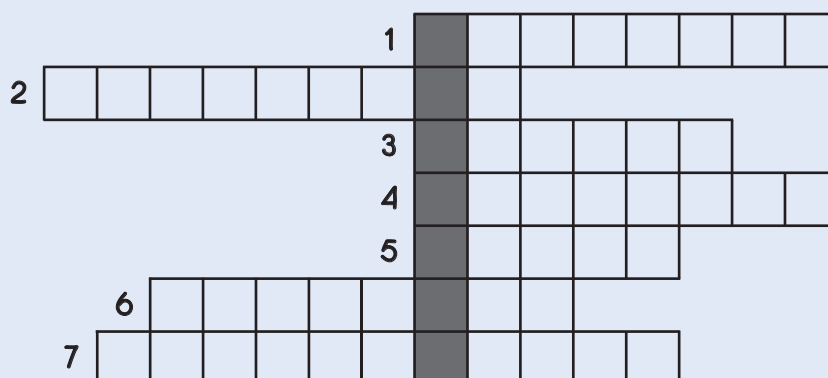
- για να ελέγχουν ολόκληρο το νησί.
- για να ρωτήσουν τι θα κάνουν με το κεφάλι του Ονήσιλου.
- για να ενισχύσουν τους Έλληνες.
- για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους στον Πέρση βασιλιά.
- για να καταπνίξουν την αντίστασή της.
- για να αναγκάσει τους κατοίκους της να τον υποστηρίξουν.

2 Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις που ταιριάζουν. Πρόσεξε όμως, διότι δύο από τις λέξεις στην παρένθεση δεν ταιριάζουν πουθενά!

(βασιλιάς, ψωμί, ιερό, βασίλειο, ανάκτορο, ακρόπολη, καλλιεργήσιμη γη, αγρότης, πολεμιστής, υπήκοος)

Στα αρχαϊκά χρόνια η Κύπρος ήταν χωρισμένη σε πόλεις - Η κάθε πόλη είχε το δικό της Οι πόλεις κτίζονταν συνήθως σε περιοχή που υπήρχε και νερό. Στο πιο ψηλό σημείο της πόλης, δηλαδή στην , ήταν κτισμένα το και το Στα περίχωρα της πόλης υπήρχαν μικρά χωριά στα οποία κατοικούσαν οι του βασιλιά που ήταν συνήθως

3. Λύνω το σταυρόλεξο:

Κάθετα:

Η ονομασία της εποχής που μελετήσαμε στην ενότητα αυτή.

Οριζόντια:

1. Εκεί βρισκόταν το ανάκτορο του βασιλιά.
2. Αυτόν συμβούλεψε ο Σόλωνας να χτίσει αλλού την πόλη του.
3. Τι ζήτησαν οι Αμαθούσιοι μετά το θάνατο του Ονήσιλου;
4. Κατοικούσαν στη Μεσοποταμία και ήταν πολεμικός λαός.
5. Ο Ονήσιλος συμμαχίσε με αυτούς.
6. Εκτός από τους Πέρσες είχαν και αυτοί στρατιωτικές βάσεις στην Κύπρο.
7. Με απόφαση της _____ συμμαχίας ξεκίνησε προσπάθεια για απελευθέρωση από τον περσικό ζυγό.

4. Βάλε ✓ μπροστά από τις ορθές προτάσεις:

- ___ Όλες οι κυπριακές πόλεις έκοβαν τα δικά τους νομίσματα.
- ___ Στις ανασκαφές τάφων στη Σαλαμίνα βρέθηκαν και κόκαλα αλόγων.
- ___ Οι Κύπριοι μιλούσαν μια διάλεκτο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και χρησιμοποιούσαν την κυπροσυλλαβική γραφή.
- ___ Ο κούρος ήταν άγαλμα που παρίστανε άντρα όρθιο με πολυτελή ρούχα.
- ___ Τα αγγεία της Αρχαϊκής Εποχής διακοσμούνταν κυρίως με γεωμετρικά σχήματα.
- ___ Πολλά πήλινα αγγεία βρέθηκαν στην εκκλησία της Αγίας Ειρήνης.

5. Υπογράμμισε τη φράση που συμπληρώνει ορθά τις πιο κάτω ερωτήσεις:

- ✦ Την Κύπρο κατέκτησαν:
μόνο οι Πέρσες / κανένας ξένος λαός / πολλοί λαοί.
- ✦ Για να πετύχει η επανάσταση, ο Ονήσιλος προσπάθησε:
να ενώσει τους Κύπριους βασιλιάδες / να μοιράσει τις εξουσίες / να χαρίσει τους φόρους.
- ✦ Ο Ονήσιλος πέθανε:
από φυσικό θάνατο / σε μάχη / στην εξορία.
- ✦ Οι Αμαθούσιοι τίμησαν τον Ονήσιλο:
αμέσως μετά το θάνατο του / όταν έγινε βασιλιάς / μετά από χρησμό του μαντείου.
- ✦ Με την αποχώρηση των ελληνικών δυνάμεων οι Πέρσες:
έγιναν σκληρότεροι / εγκατέλειψαν την Κύπρο / ηττήθηκαν από τους Κυπρίους.
- ✦ Η επανάσταση του Ονήσιλου είχε ως αποτέλεσμα:
την απελευθέρωση της Κύπρου / την ανάμειξη της Κύπρου στη διαμάχη Ελλήνων - Περσών / την πολιορκία της Αμαθούντας.

6. Μελέτησε την πιο κάτω ιστογή και απάντησε στα ερωτήματα που ακολουθούν.

 Στασίκυπρος και Ονάσιλος

«... Όταν την πόλη Ιδαλίον πολιορκούσαν οι Μήδοι (Πέρσες) και οι Κιτιείς... ο βασιλιάς Στασίκυπρος και ο λαός του Ιδαλίου κάλεσαν το γιατρό Ονάσιλο, ... και τους αδελφούς του να γιατρεύουν τους πληγωμένους στη μάχη χωρίς αμοιβή. Ο βασιλιάς και η πόλη έκαναν συμφωνία με τον Ονάσιλο και τους αδελφούς του αντί των μισθών και αντί της αμοιβής, να δίνουν από τον Οίκο του βασιλιά κι από την πόλη ένα ασημένιο τάλαντο. Ή αντί για το ασημένιο τάλαντο, ο βασιλιάς και η πόλη θα έδιναν στον Ονάσιλο και στους αδελφούς του κτήματα από τη γη του βασιλιά που είναι στην περιοχή της Αλαμπρίας (σημερινή Αλάμπρα)... Αυτή την πινακίδα, όπου είναι γραμμένα αυτά τα λόγια, ο βασιλιάς και η πόλη τοποθέτησαν κοντά στη θεά Αθηνά του Ιδαλίου, με όρκους να μη λυθούν οι συμφωνίες αυτές για πάντα ...»

ΧΑΛΚΙΝΗ ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΙΔΑΛΙΟΥ

- ✦ Μεταξύ ποιων έγινε η συμφωνία;
- ✦ Τι πληροφορίες μας δίνει η ιστογή για τη συμφωνία του Ονάσιλου με το βασιλιά Στασίκυπρο;
- ✦ Ποιος νομίζεις ότι έγραψε την πινακίδα αυτή και για ποιο λόγο;
- ✦ Γράψε το διάλογο που θα έκανε ο βασιλιάς του Ιδαλίου Στασίκυπρος με το γιατρό Ονάσιλο πριν να κάνουν τη συμφωνία μεταξύ τους.

7. Λύσε το κρυπτόλεξο βρίσκοντας κρυμμένες λέξεις που συνάντησες σ' αυτή την ενότητα.

Π	Α	Ν	Α	Θ	Η	Μ	Α	Τ	Α	Ε	Τ	Κ
Ο	Σ	Ε	Γ	Ε	Κ	Ε	Μ	Α	Χ	Υ	Ο	Υ
Λ	Σ	Κ	Γ	Ο	Τ	Τ	Α	Ξ	Ρ	Ε	Ν	Π
Ι	Υ	Λ	Ε	Ι	Ε	Α	Θ	Ε	Η	Λ	Η	Ρ
Ο	Ρ	Ο	Ι	Α	Ρ	Λ	Ο	Σ	Σ	Θ	Σ	Ο
Ρ	Ι	Α	Α	Φ	Ι	Λ	Υ	Α	Μ	Ω	Ι	Σ
Κ	Ο	Υ	Ρ	Ο	Σ	Ε	Σ	Λ	Ο	Ν	Λ	Υ
Ι	Ι	Τ	Ε	Ρ	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Π	Ο	Λ
Α	Κ	Ο	Π	Ο	Α	Α	Ο	Μ	Τ	Ε	Σ	Λ
Φ	Τ	Ν	Α	Ι	Τ	Ρ	Ι	Ι	Ρ	Ρ	Α	Α
Ο	Κ	Ο	Ρ	Η	Α	Τ	Κ	Ν	Α	Σ	Λ	Β
Ν	Ο	Μ	Ι	Σ	Μ	Α	Τ	Α	Ν	Ε	Ο	Ι
Ε	Α	Ι	Γ	Υ	Π	Τ	Ι	Ο	Ι	Σ	Φ	Κ
Α	Ρ	Α	Ψ	Ω	Δ	Ο	Σ	Ο	Λ	Ω	Ν	Η

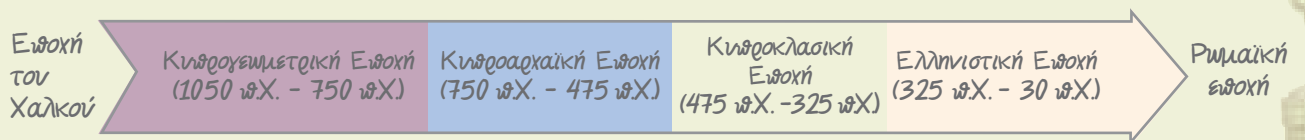
Ενότητα 3

Κυπροκλασική Εποχή

Τι θα μάθουμε για την Κυπροκλασική Εποχή (475 π.Χ. - 325 π.Χ.)

Θα γνωρίσουμε:

- ✦ την προσπάθεια που έκαναν οι ελληνικές πόλεις και ο Αθηναίος στρατηγός Κίμωνας για την απελευθέρωση της Κύπρου από τους Πέρσες,
- ✦ τη σύσφιγξη των σχέσεων μεταξύ των ελληνικών και κυπριακών πόλεων με πρωταγωνιστή το βασιλιά της Σαλαμίνας Ευαγόρα,
- ✦ τη μεγάλη ανάπτυξη των τεχνών,
- ✦ την καθημερινή ζωή των ανθρώπων, την ενδυμασία, τη διατροφή και τις συνήθειές τους,
- ✦ τη θρησκεία των Κυπρίων της Κυπροκλασικής Εποχής,
- ✦ την ένταξη της Κύπρου στο κράτος του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

14. «Και νεκρός ενίκα»

Οι Έλληνες, με αρχηγούς τους Αθηναίους, αφού κατάφεραν να αποκρούσουν τις επιθέσεις των Περσών, πίστεψαν ότι μπορούσαν να απελευθερώσουν και τις υπόλοιπες ελληνικές πόλεις, που βρίσκονταν κάτω από τον περσικό ζυγό.

Το 449 π.Χ., οι Αθηναίοι άρχισαν μια νέα προσπάθεια για απελευθέρωση της Κύπρου από τους Πέρσες. Στόλος από 200 τριήρεις, με αρχηγό το στρατηγό Κίμωνα και υπαρχηγό τον Αναξικράτη, έφθασαν στο νησί. Ο ελληνικός στόλος σημείωσε μεγάλες επιτυχίες και κατάφερε να απελευθερώσει δύο βασιλεια, το Μάριο και τους Σόλους, επαναφέροντας στην εξουσία τους βασιλιάδες που υποστήριζαν τους Έλληνες.

Στη συνέχεια, ο στόλος κατευθύνθηκε στο Κίτιο, στο οποίο υπήρχε ισχυρή περσική φρουρά. Ενώ πολιορκούσαν το Κίτιο, ο αρχηγός των Ελλήνων, ο Κίμωνας, πέθανε. Οι Αθηναίοι τότε αποφάσισαν να κατευθυνθούν προς τη Σαλαμίνα για να αντιμετωπίσουν τον περσοφοινικικό στόλο. Εκεί, κατάφεραν να πετύχουν μια σπουδαία νίκη. Στη ναυμαχία όμως χάθηκε και ο Αναξικράτης. Παρόλη τη στρατιωτική επιτυχία οι Αθηναίοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Κύπρο.

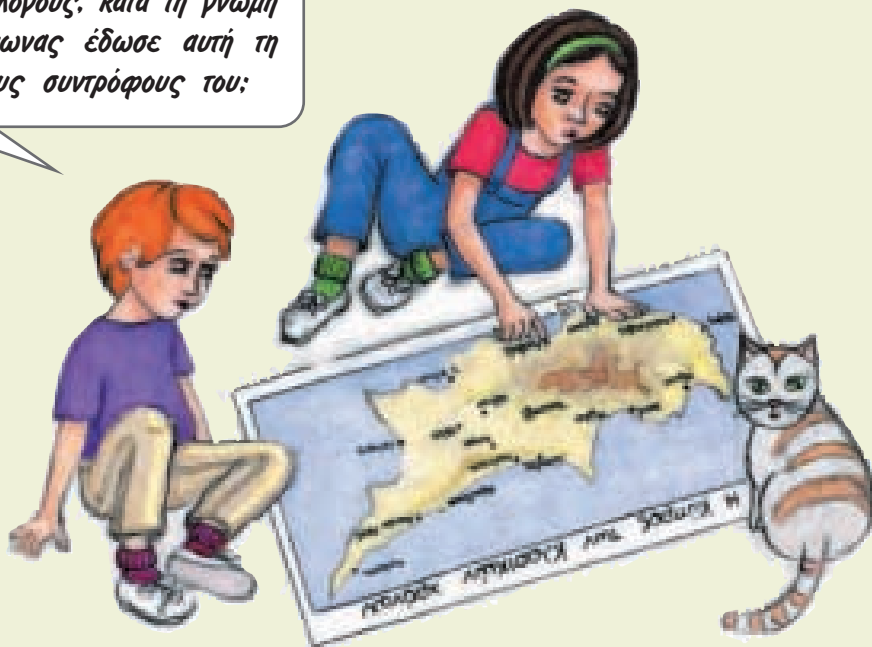

Το τέλος του Κίμωνα

«...και πέθανε ο Κίμων πολιορκώντας το Κίτιο, όπως λένε οι περισσότεροι, από αρρώστια. Μερικοί λεν από τραύμα που δέχτηκε στη μάχη κατά των βαρβάρων. Πεθαίνοντας, διέταξε τους συντρόφους του να φύγουν αμέσως και να κρατήσουν μυστικό το θάνατό του...».

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

Για ποιους λόγους, κατά τη γνώμη σου, ο Κίμωνας έδωσε αυτή τη διαταγή στους συντρόφους του;

Βρίσκεσαι στη σκηνή του Κίμωνα λίγο πριν πεθάνει. Δραματοποίησε τη σκηνή με ένα φανταστικό διάλογο ανάμεσα στον Κίμωνα και τους στρατηγούς του.

Το τέχνασμα του Κίμωνα στον Ευρυμέδοντα ποταμό:

«[Ο Κίμων]... θέλοντας να εξαπατήσει τους βαρβάρους με κάποιο στρατηγικό τέχνασμα, ανέβασε στα αιχμαλωτισμένα καράβια τους πιο γενναίους από τους στρατιώτες του, αφού πρώτα τους έντυσε με την περσική στολή. Οι βάρβαροι εξαπατήθηκαν και νόμισαν ότι τα καράβια ήταν δικά τους. Γι' αυτό υποδέχτηκαν τους Αθηναίους σαν φίλους. Ο Κίμωνα μόλις νύχτωσε αποβίβασε τους στρατιώτες του και ρίχτηκε απάνω στο στρατόπεδο των βαρβάρων. Τότε δημιουργήθηκε μεγάλη αναταραχή ανάμεσα στους Πέρσες, οι οποίοι αναγκάστηκαν λόγω της απροσδόκητης επίθεσης να τραπούν σε φυγή...».

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ

Είσαι δημοσιογράφος. Να θρεις πληροφορίες για τον Κίμωνα και να γράψεις λίγα λόγια για τη ζωή του.

Προτομή του Κίμωνα
στην παραλία των Φοινικούδων
στη Λάρνακα

Κάτω από την προτομή του Κίμωνα γράφει «και νεκρός ενίκα». Γιατί, κατά τη γνώμη σου, το γράφει αυτό;

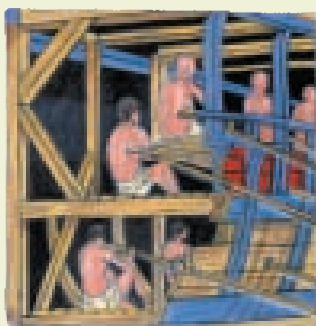
Τριήρης, ένα ισχυρό πολεμικό πλοίο

Ένας παράγοντας που ενίσχυε σημαντικά τον αθηναϊκό στόλο ήταν ένας τύπος πλοίου, η τριήρης. Η τριήρης ήταν πολεμικό πλοίο με τρεις σειρές κωπηλατών. Το μήκος της ήταν περίπου σαράντα μέτρα και το πλάτος της έξι. Είχε τέτοιο σχήμα που της επέτρεπε να κινείται γρήγορα. Επίσης, μπορούσε να πλέει χωρίς πρόβλημα τόσο σε βαθιά όσο και σε αβαθή νερά. Ήταν εξοπλισμένη στο μπροστινό της μέρος με έμβολο επενδυμένο με μέταλλο, με το οποίο μπορούσε να εμβολίσει και να βυθίσει τα αντίπαλα πλοία.

Το πλήρωμα της τριήρους αποτελούσαν περίπου 200 άντρες: ο τριήραρχος, 10 αξιωματούχοι, ο κελευστής, 14 στρατιώτες και 170 κωπηλάτες. Επικεφαλής του πλοίου ήταν ο τριήραρχος και οι αξιωματούχοι εκτελούσαν τις διαταγές του. Ο κελευστής καθοδηγούσε τους κωπηλάτες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Οι στρατιώτες ήταν έτοιμοι να πηδήξουν στα εχθρικά πλοία, όταν αυτά εμβολίζονταν από την τριήρη.

Εμβολισμός εχθρικού πλοίου

Κωπηλάτες

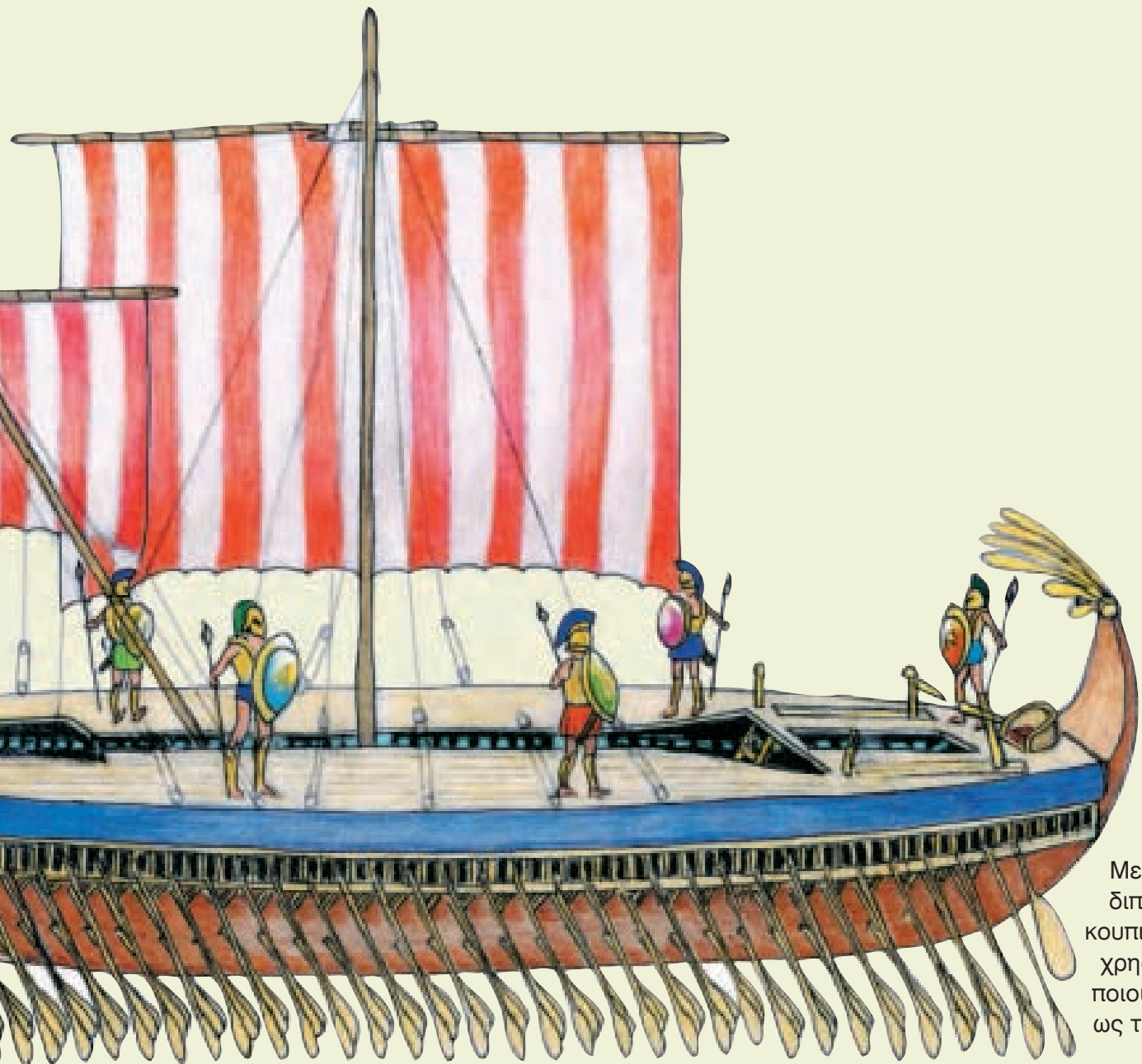
Η τριήρης έπλεε συνήθως με πανιά, όμως στις ναυμαχίες βασιζόταν κυρίως στη δύναμη των κωπηλατών της, οι οποίοι ήταν καθισμένοι σε τρία επίπεδα και χειρίζονταν τα κουπιά με μεγάλο συγχρονισμό και ακρίβεια στις κινήσεις τους.

Ποια στοιχεία έκαναν την τριήρη ισχυρό πλοίο και είχαν σχέση:

- α) με τον τρόπο κατασκευής της,
- β) με το πλῆρωμα και την οργάνωσή του;

☀️ Ανήκει στο πλῆρωμα της τριήρης. Χρησιμοποίησε τις πηροφορίες και τις λέξεις στην παρένθεση για να περιγράψει μια ναυμαχία (πανιά, τριήραρχος, κελουστής, κωπηλάτες, έμβολο, εχθρικό καράβι, πολεμιστές).

👏 Χρησιμοποίησε όσα νλικά θέλεις για να φτιάξεις μια τριήρη (πηλό, άχρηστα νλικά όπως διάφορα κοντιά, ξυλάκια παγωτού, κομμάτια ρούχων κ.τ.λ.).

Μεγάλα διπλά κουπιά που χρησιμοποιούνταν ως τιμόνι.

15. Ο Ευαγόρας και τα σχέδιά του για την Κύπρο

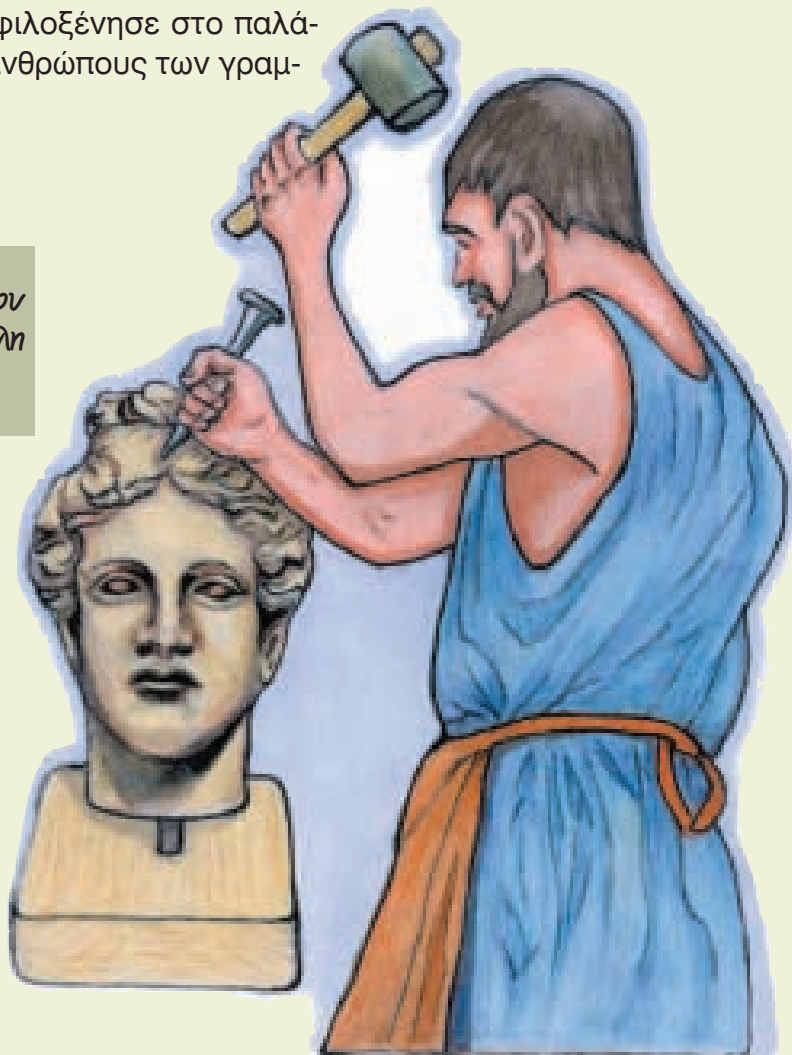
Τον 4^ο αιώνα π.Χ., η Σαλαμίνα, η σημαντικότερη πόλη της Κύπρου, βρέθηκε σε άσχημη κατάσταση, οικονομική και πνευματική, εξαιτίας της περσικής κυριαρχίας.

Ο Ευαγόρας, που καταγόταν από βασιλική οικογένεια, έδωσε τέρμα σ' αυτή την κατάσταση. Οργάνωσε μια μικρή ομάδα και σε συνεννόηση με τους Αθηναίους, κατάφερε σε μια νύχτα να διώξει το Φοίνικα βασιλιά Αυδήμονα και να πάρει το θρόνο της Σαλαμίνας. Ο Πέρσης βασιλιάς δεν αντέδρασε στην ανατροπή του Αυδήμονα, αφού ο Ευαγόρας εξακολούθησε να πληρώνει φόρους σ' αυτόν.

Ο Ευαγόρας είχε στο νου του μεγάλα σχέδια. Ήθελε να ενώσει όλα τα βασίλεια της Κύπρου κάτω από το σκήπτρο του, για να επαναστατήσουν όλοι οι Κύπριοι εναντίον των Περσών. Επίσης είχε στόχο να βελτιώσει την οικονομική κατάσταση της πόλης του. Τέλος, ήθελε να κάνει τους κατοίκους να νιώθουν ασφάλεια, ώστε να δημιουργήσουν έργα ειρήνης.

Ο Ευαγόρας ανέπτυξε πολύ στενές σχέσεις με την πόλη της Αθήνας, τόσο στρατιωτικές όσο και πολιτιστικές. Οι Αθηναίοι βοήθησαν τον Ευαγόρα να πάρει την εξουσία και ο Ευαγόρας βοήθησε τους Αθηναίους όταν αυτοί πολεμούσαν με άλλες πόλεις. Στη διάρκεια της βασιλείας του, ο Ευαγόρας φιλοξένησε στο παλάτι του πολλούς καλλιτέχνες και ανθρώπους των γραμμάτων από την Αθήνα.

Να αναφέρεις τους στόχους που είχε ο Ευαγόρας τόσο για την πόλη του όσο και για όλη την Κύπρο.

Μελέτησε την ιστορία κάτω και βρες ποιες ενέργειες έκανε ο Ευαγόρας για να βελτιώσει τους στόχους του.

Τα έργα του Ευαγόρα:

«... Όταν πήρε την πόλη ήταν σε κακή κατάσταση και φιλόξενη στους Έλληνες εξαιτίας της φοινικικής διακυβέρνησης. Δεν είχε εμπορική αγορά ούτε λιμάνι και οι άνθρωποι δεν ασχολούνταν με τις τέχνες. Όλα αυτά τα διόρθωσε. Ακόμη, κατέκτησε μεγάλο μέρος της υπαίθρου και περιτείχισε την πόλη με πρόσθετα τείχη. Έφτιαξε τριήρεις και έχτισε καινούρια κτήρια με αποτέλεσμα να μεγαλώσει την πόλη του και να την κάνει σπουδαία...»

Ψήφισμα των Αθηναίων για τον Ευαγόρα:

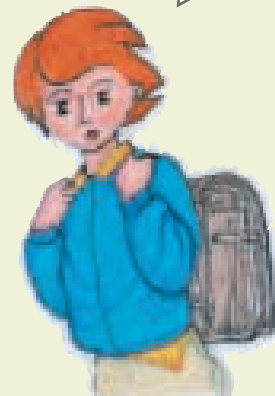
«... Οι Αθηναίοι αποφάσισαν να τον τιμήσουν με στεφάνι από κλαδί ελιάς. Ο κήρυκας να διαλαλήσει ότι ο αθηναϊκός δήμος τιμά τον Ευαγόρα με στεφάνι για την εύνοια που επέδειξε στους Αθηναίους. Επίσης οι άρχοντες να τον καλούν να κάθεται στην πρώτη θέση σ' όλους τους αγώνες που τελούν οι Αθηναίοι...»

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

Ασημένιο νόμισμα του βασιλιά Ευαγόρα Α' με ελληνικά σύμβολα. Στην κύρια όψη απεικονίζεται ο ημίθεος Ηρακλής, ενώ στην πίσω όψη εικονίζεται αίγαγρος (άγριο κατσίκι).

Για πρώτη φορά σε κυπριακά νομίσματα το όνομα του βασιλιά είναι γραμμένο και στο ελληνικό αλφάβητο.

Ποια στοιχεία μαρτυρούν τις στενές σχέσεις του Ευαγόρα με την Αθήνα;

16. Πόλεμος του Ευαγόρα κατά των Περσών

Ο Ευαγόρας, με την υποστήριξη των Αθηναίων, κατάφερε να ενισχύσει τη δύναμη της Σαλαμίνας και να πετύχει την ενοποίηση του νησιού κάτω από τη ηγεσία του. Μέχρι το 387 π.Χ. έγινε κυρίαρχος όλης της Κύπρου, υποτάσσοντας ακόμη και τα βασίλεια που αρνούσανται μέχρι τότε να αναγνωρίσουν την κυριαρχία του.

Η μεγάλη δύναμη που απέκτησε ο Ευαγόρας ανησύχησε τον Πέρση βασιλιά, ο οποίος αποφάσισε να εκστρατεύσει εναντίον του. Εν τω μεταξύ οι Αθηναίοι υπέγραψαν μία συμφωνία με τους Πέρσες, σύμφωνα με την οποία η Κύπρος έπρεπε να παραμείνει κάτω από την κυριαρχία του Πέρση βασιλιά. Ο Ευαγόρας τότε έκανε συμμαχία με τους Αιγυπτίους, οι οποίοι είχαν επαναστατήσει εναντίον του περσικού κράτους. Στη συνέχεια, ανέλαβε μεγάλη πολεμική δράση εναντίον των Περσών και κατάφερε για ένα μικρό χρονικό διάστημα να γίνει κυρίαρχος ολόκληρης της Ανατολικής Μεσογείου.

Οι συνεχείς πολεμικές συγκρούσεις εξάντλησαν οικονομικά και στρατιωτικά τον Ευαγόρα. Σε ναυμαχία το 381 π.Χ., στα ανοικτά του Κιτίου, έχασε μεγάλο μέρος από το στόλο του. Αναγκάστηκε να υποχωρήσει και να επιστρέψει στη Σαλαμίνα, η οποία πολιορκήθηκε από στεριά και θάλασσα. Τελικά υποχρεώθηκε να υπογράψει συμφωνία με τους Πέρσες.

Σημαντικό στοιχείο της συμφωνίας που έκανε ο Πέρσης βασιλιάς με τον Ευαγόρα, ήταν ότι τον αναγνώριζε όχι ως υποτελή του αλλά ως βασιλιά.

Αυτή η συμφωνία έλεγε ότι ο Ευαγόρας δε θα εξουσίαζε πια τα άλλα βασίλεια της Κύπρου, εκτός από το βασίλειο της Σαλαμίνας.

Επίσης, θα πλήρωνε φόρο στο μεγάλο βασιλιά των Περσών.

✎ Είσαι ένας ραψωδός στην αυλή του βασιλιά και τραγουδάς για τα κατορθώματα του Εναγόρα. Γράψε στο τετράδιό σου τους στίχους που θα τραγουδάσεις.

17. Κυρίαρχοι των Θαλασσών

Την εποχή αυτή οι Έλληνες έμποροι κυριαρχούν στη Μεσόγειο Θάλασσα. Μεταφέρουν με τα καράβια τους ένα σωρό πράγματα. Ας δούμε την πορεία ενός εμπορικού πλοίου που ταξιδεύει από την Αθήνα στην Κύπρο και αντίθετα.

Στο πλοίο επιβιβάζονται ναύτες, δούλοι και αξιωματούχοι του κράτους. Οι επιβάτες μπορεί να ταξιδεύουν για εμπορικούς σκοπούς, για να πάνε σε πανελλήνιες γιορτές - όπως οι Ολυμπιακοί αγώνες - ή για να επισκεφτούν κάποιο ιερό για να δώσουν αφιερώματα στους Θεούς.

Στους αποθηκευτικούς χώρους του πλοίου τοποθετούνται όλα τα εμπορεύματα: αγγεία, λάδι, κρασί, τάλαντα χαλκού, ξηροί καρποί, δημητριακά κ.ά.

Τα πλοία πολλές φορές κινδυνεύουν από πειρατές. Αυτοί κάνουν επιθέσεις στα πλοία για να αρπάξουν τα εμπορεύματα που μεταφέρουν και να απαγάγουν τους επιβάτες, για να τους πουλήσουν ως δούλους ή να ζητήσουν λύτρα.

Άλλοι πιθανοί κίνδυνοι για το πλοίο και τους ναύτες του είναι οι επιθέσεις εχθρικών πλοίων, η κακοκαιρία και η φουρτουνιασμένη θάλασσα που μπορούσαν να συναντήσουν στο ταξίδι τους.

Το πλοίο φτάνει στο λιμάνι

Καλωσόρισες φίλε, στο νησί μας! Ευτυχώς οι θεοί σε βοήθησαν να έχεις καλό ταξίδι. Θα ήθελα να δω τα αγγεία που έφερες! Ενδιαφέρομαι να αγοράσω μερικά.

Καλώς σε βρήκα, φιλόξενο φίλε! Μπορείς να περιεργαστείς τα αγγεία μου χωρίς βιασύνη. Είναι φτιαγμένα και ζωγραφισμένα από τους καλύτερους τεχνίτες. Τώρα θα πάω στο ναό του Ποσειδώνα να τον ευχαριστήσω για την ήρεμη θάλασσα που είχαμε.

Καλωσόρισες, Αθηναίε άρχοντα! Ακολουθήσέ με. Το σπίτι και οι δούλοι μου είναι στη διάθεσή σου.

Ποιους μισρούμε να δούμε να ταξιδεύουν σε ένα αρχαίο πλοίο;

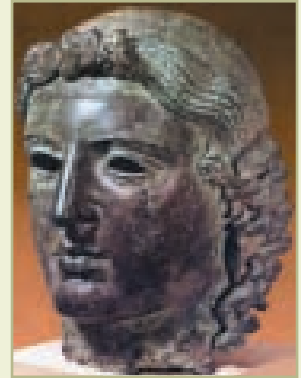

Ένας έμπορος γράφει στο ημερολόγιό του. Τι γράφει σ' αυτό, για το ταξίδι;

18. Οι Τέχνες κατά την Κυπροκλασική Εποχή

Α. Γλυπτική

Από τα αγάλματα που βρέθηκαν τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα, φαίνεται η μεγάλη πρόοδος που έκαναν οι καλλιτέχνες στην κατασκευή αγαλμάτων. Τώρα χρησιμοποιούν περισσότερο το μέταλλο και φτιάχνουν αγάλματα με πολλή λεπτομέρεια. Τα αγάλματα φαίνονται να είναι σαν πραγματικοί άνθρωποι. Έχουν περισσότερη ελευθερία στην κίνηση, γυμνασμένο σώμα και πρόσωπα που αποδίδονται με φυσικότητα. Είναι τόσο τέλεια τα αγάλματα της Κλασικής Εποχής, που μέχρι σήμερα εξακολουθούν να εντυπωσιάζουν τους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

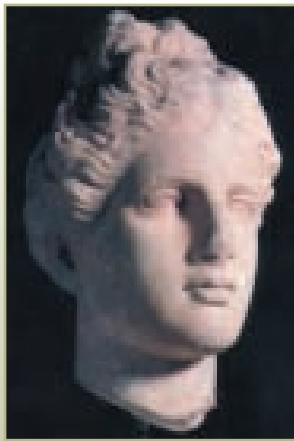

Το άγαλμα του θεού Απόλλωνα βρέθηκε, πριν αρκετά χρόνια, στην Ταμασό (κοντά στο σημερινό χωριό Πολιτικό) από χωρικούς που έσκαβαν για να βρουν νερό. Δυστυχώς, οι χωρικοί, μη γνωρίζοντας τη μεγάλη του αξία, απέκοψαν το κεφάλι και το υπόλοιπο μέρος του αγάλματος το πούλησαν ως μέταλλο.

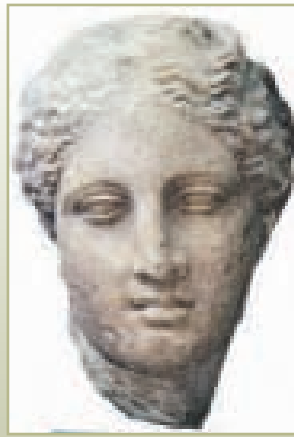
Αργότερα, ένας Άγγλος δούκας που βρήκε το κεφάλι του αγάλματος, το αγόρασε και σήμερα εκτίθεται στο Βρετανικό Μουσείο. Αντίγραφό του βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Λευκωσίας.

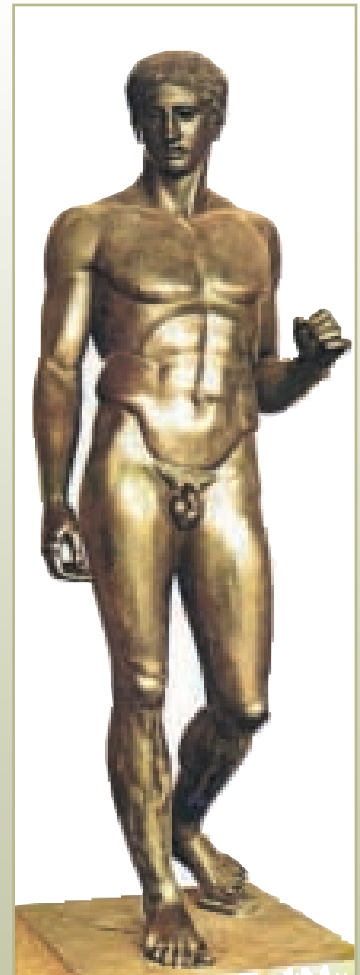
☀ Τι θα έκανες εσύ, αν ήσουν στη θέση των χωρικών που βρήκαν το άγαλμα του Απόλλωνα;

Μαρμάρινο κεφάλι της θεάς Αφροδίτης από τη Σαλαμίνα

Κεφαλή της θεάς Υγείας

«Δορυφόρος», άγαλμα του διάσημου γλύπτη Πολύκλειτου

 Να συγκρίνεις τα αγάλματα της Αρχαϊκής Εποχής με αυτά της Κλασικής Εποχής. Τι παρατηρείς;

Η σαρκοφάγος ήταν μαρμάρινο ή λίθινο κιβώτιο μέσα στο οποίο τοποθετούσαν το νεκρό. Εμφανίζεται στις ταφές, κυρίως της Κυπροκλασικής περιόδου. Η πιο κάτω σαρκοφάγος βρέθηκε στην Αμαθούντα και σήμερα βρίσκεται σε μουσείο στη Νέα Υόρκη.

Τα αγάλματα και οι σαρκοφάγοι στα αρχαία χρόνια δεν ήταν όπως φαίνονται σήμερα, αλλά ήταν χρωματισμένα. Συνήθως είχαν έντονα χρώματα όπως κόκκινο, μπλε, πράσινο και κίτρινο.

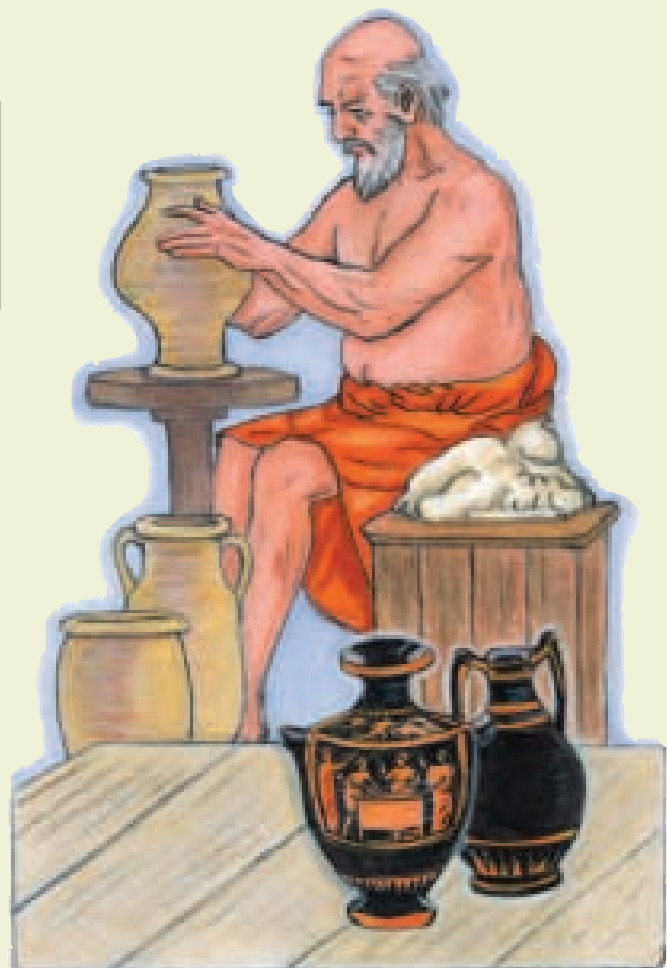
Η σαρκοφάγος της Αμαθούντας

Β. Κεραμική

Στην Κύπρο εισάγονται όλο και περισσότερα αγγεία από ελληνικές πόλεις, κυρίως από την Αθήνα. Οι Κύπριοι τα προτιμούν, έστω κι αν είναι πιο ακριβά από τα κυπριακά, γιατί είναι εξαιρετικής ποιότητας και εμφάνισης. Η ντόπια παραγωγή αγγείων περιορίζεται αρκετά. Τη θέση τους παίρνουν τα **μελανόμορφα** και **ερυθρόμορφα** αθηναϊκά αγγεία. Στα μελανόμορφα αγγεία οι μορφές έχουν μαύρο (μελανό) χρώμα και κόκκινο φόντο, ενώ στα ερυθρόμορφα οι μορφές έχουν κόκκινο (ερυθρό) χρώμα και μαύρο φόντο.

Με βάση τα χρώματα της διακόσμησης στα υιο ψάνω αγγεία, να εντοπίσεις ποιο είναι το ερυθρόμορφο, ποιο το μελανόμορφο και ποιο το κυπριακό αγγείο.

Γ. Μικροτεχνία

Εξαιρετικά ήταν και τα είδη μικροτεχνίας. Χρυσά βραχιόλια, περιδέραια, σκουλαρίκια και άλλα κοσμήματα μαρτυρούν τις μεγάλες ικανότητες των Κυπρίων καλλιτεχνών.

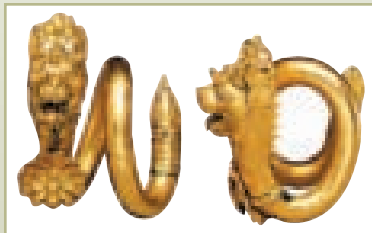
Πιο κάτω βλέπουμε κοσμήματα από την Κλασική Εποχή. Βοήθησε το κορίτσι να τα φορέσει.

Βραχιόλι

Περιδέрайο

Σφηκωτήρες

Σκουλαρίκια

Διάδημα

Να συγκρίνεις τα πιο παλιά κοσμήματα με τα σημερινά.

19. Καθημερινή ζωή Πώς ντύνονταν οι αρχαίοι;

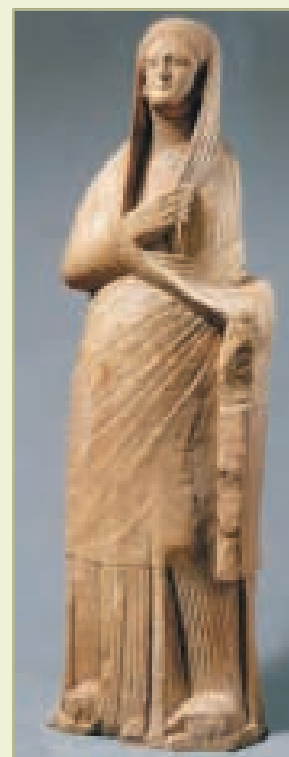
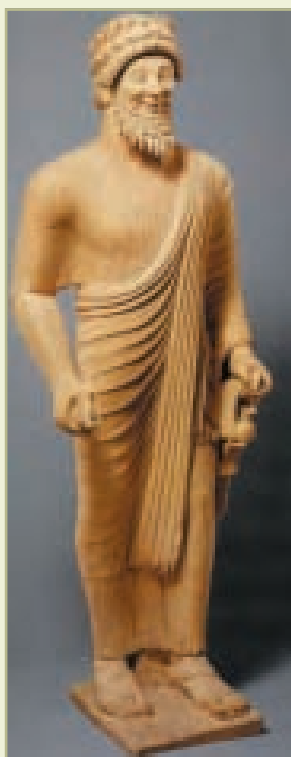
Οι Κύπριοι, κατά την Κυπροκλασική Εποχή, ντύνονταν όπως και οι Αθηναίοι. Το κυρίως ένδυμά τους ήταν ο χιτώνας. Πρόκειται για ένα στενό ένδυμα, συνήθως χωρίς μανίκια, το οποίο φορούσαν απευθείας πάνω στο σώμα. Οι άντρες και τα αγόρια φορούσαν συνήθως κοντούς χιτώνες, που έφταναν πάνω από το γόνατό τους, ενώ τα κορίτσια και οι γυναίκες φορούσαν μακριούς χιτώνες, που κάλυπταν τα πόδια μέχρι το έδαφος. Γύρω από τη μέση έδεσαν όλοι μια ή και περισσότερες ζώνες, ενώ στους ώμους στερέωναν το χιτώνα με διακοσμητικές καρφίτσες.

Στις εξόδους τους, άντρες και γυναίκες, φορούσαν πάνω από το χιτώνα ένα μακρύ, ριχτό ύφασμα, το ιμάτιο. Οι γυναίκες μπορούσαν τραβώντας το άκρο του ιματίου να καλύψουν το κεφάλι τους. Επίσης, μπορούσαν να σκεπάσουν το κεφάλι και το πρόσωπό τους με ένα πολύ λεπτό ύφασμα, το λεγόμενο πέπλο.

Οι νεαροί άντρες, καθώς και οι ιππείς, φορούσαν πάνω από το χιτώνα τη χλαμύδα. Πρόκειται για κοντό τριγωνικό ύφασμα, το οποίο στερέωναν στους ώμους και συγκρατούσαν με περόνη (παραμάννα) μπροστά στο πάνω μέρος του στήθους. Στα πόδια φορούσαν σανδάλια.

Μελετώντας τις πιο κάτω εικόνες αγαλμάτων, προσπαθήσε να εντοπίσεις τα ρούχα που φορούσαν οι άνθρωποι της Κυπροκλασικής Εποχής.

Ντύσου κι εσύ όπως ντύνονταν οι Κύπριοι την Κυπροκλασική Εποχή!

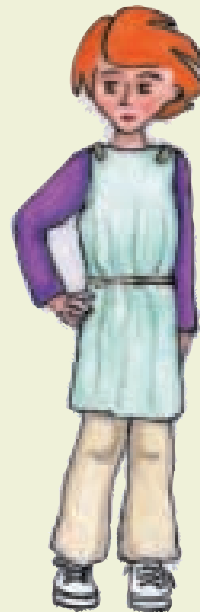
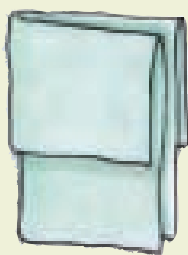
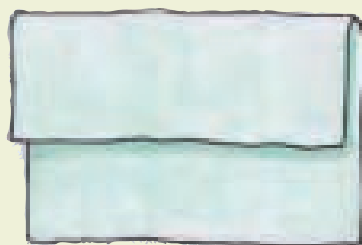
Φτιάξε ένα χιτώνα.

Πάρε ένα κομμάτι ύφασμα ή ένα σεντόνι που να είναι ίσο με το ύψος σου. Δίπλωσε το ύφασμα από πάνω προς τα κάτω, φερίθου στο 1/3. Στη συνέχεια τύλιξε το ύφασμα γύρω από το κορμί σου και τοποθέτησε τις άκρες του τη μια μέσα στην άλλη. Πρόσεξε, όμως, να αφήσεις τα χέρια σου έξω από το ύφασμα. Χρησιμοποίησε ψαραμάνες για να στερεώσεις το ρούχο στους ώμους σου και δέσε ένα σχοινί ή ζώνη γύρω από τη μέση σου.

Φτιάξε ένα ιμάτιο.

Πάρε μια κουβέρτα και τοποθέτησέ την πάνω στον αριστερό σου ώμο. Στη συνέχεια, πλάσε το πίσω κάτω άκρο και στερεώσέ το με ψαραμάνες ή καρφίτσες στο δεξί σου ώμο. Το δεξί σου χέρι πρέπει να μείνει ακάλυπτο.

χιτώνας
αντρών

ιμάτιο

χιτώνας
γυναικών

Συμπόσια - Το διαιτολόγιο των αρχαίων

Τα συμπόσια ήταν καθαρά εκδηλώσεις των πλουσίων και γίνονταν με αφορμή κάποια οικογενειακή γιορτή ή τον ερχομό κάποιου αγαπημένου προσώπου ή κάποια πολιτική νίκη. Μετείχαν σ' αυτά μόνο άντρες και ο χώρος όπου μαζεύονταν ονομαζόταν «ανδρωνίτης». Οι γυναίκες συγκεντρώνονταν σε άλλο χώρο, το «γυναικωνίτη».

Στα συμπόσια οι άντρες ξάπλωναν σε **κλίνες**. Μπροστά από τις κλίνες υπήρχαν χαμηλά τραπεζάκια, πάνω στα οποία οι δούλοι πρόσφεραν στους καλεσμένους κρασί, γλυκές πίτες, ξηρούς καρπούς, γλυκά και φρέσκα φρούτα.

Η διατροφή των αρχαίων Κυπρίων ήταν πιο υγιεινή από τη δική μας. Επειδή δεν είχαν κονσέρβες ή ψυγεία, το φαγητό τους το έτρωγαν πάντα φρέσκο. Δεν έτρωγαν πολύ κρέας, αλλά έτρωγαν άφθονο ψωμί, λάδι, ελιές, μέλι, φρούτα, τυρί και λαχανικά. Αυτοί που είχαν την οικονομική άνεση έπιναν και άφθονο κρασί.

Κατά τη διάρκεια των συμποσίων οι ραψωδοί εξυμνούσαν κατορθώματα ηρώων και οι **συνδαιτημόνες** συζητούσαν θέματα κοινωνικά, πολιτικά, φιλοσοφικά, απαγγέλλαν ποιήματα και έλεγαν αινίγματα. Διασκέδαζαν, παρακολουθώντας γελωτοποιούς ή χορευτικά και ακροβατικά νούμερα με συνοδεία λύρας ή αυλού.

Ποια είδη από το καθημερινό μας διαιτολόγιο παρέμειναν από τα αρχαία χρόνια;

☀️ Φαντάσον ότι βρίσκεσαι σε ένα συμπόσιο. Περιγράψε σ' ένα φίλο σου τι συμβαίνει εκεί. Χρησιμοποίησε τις λέξεις: κλίνη, γυναικωνίτης, δούλος, ραψωδός, συνδαιτημόνες.

Κλίνες: Κρεβάτια όπου μπορεί κάποιος να καθίσει ή να ξαπλώσει.

Συνδαιτημόνες: Τα πρόσωπα που λαμβάνουν μέρος σ' ένα γεύμα.

20. Η λατρεία κατά την Κυπροκλασική Εποχή

Η λατρεία των ελληνικών θεών του Ολύμπου συνεχιζόταν και κατά την Κυπροκλασική περίοδο. Έτσι λατρεύονταν ο Δίας, η Αφροδίτη, ο Απόλλωνας, η Αθηνά και αργότερα η Άρτεμις και η Δήμητρα. Λατρεύονταν όμως και φοινικικοί θεοί, όπως ο Ηρακλής Μελκάρτ, η Ασάρτη και η Άνατ.

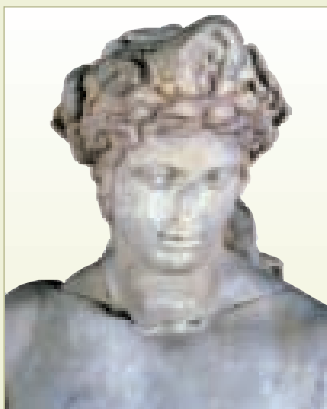
Είμαι ο Δίας, ο πατέρας θεών και ανθρώπων. Η λατρεία μου στην Κύπρο είναι αρχαιότατη και την έφεραν οι Αχαιοί. Λατρεύομαι στη Σαλαμίνα, στους Γόλγους, στο Μάριο, στους Σόλους, στην Πάφο και αλλού.

Είμαι η θεά Αφροδίτη. Γεννήθηκα στην Κύπρο και με λατρεύουν σ' ολόκληρο το νησί. Ναοί αφιερωμένοι σ' εμένα υπάρχουν στην Πάφο, στη Σαλαμίνα, στην Αμαθούντα, στους Γόλγους, στην Ταμασό, στο Ιδάλιο και αλλού.

Κι εγώ, ο θεός Απόλλωνας, λατρεύομαι σ' ολόκληρη την Κύπρο και μάλιστα η λατρεία μου είναι αρχαιότατη. Όσο για τα ιερά μου βρίσκονται στο Κούριο, στο Ιδάλιο, στην Πάφο και στην Ταμασό.

Η θεά της σοφίας, η Αθηνά είμαι εγώ και λατρεύομαι σε πολλά μέρη της Κύπρου. Στους Σόλους και στο γεπονικό Βουνί, στο Ιδάλιο, στην Κακοπετριά, στη Λάπηθο και αλλού.

Βρες ποιοι θεοί λατρεύονταν σε κάθε πόλη.

Αφροδίτη και Άδωνης

«... Κατά τη διάρκεια μιας κυνηγετικής εκδρομής μέσα στα δάση, ο Άδωνης βρέθηκε αντίκρυ σ' έναν τεράστιο αγριόχοιρο, ο οποίος μ' ένα κτύπημα τραυμάτισε τον Άδωνη θανάσιμα. Η Αφροδίτη είδε τη σκηνή από μακριά κι όρμησε σε βοήθεια του Άδωνη. Μα στη βιασύνη της ξέχασε να φορέσει τα σανδάλια της κι ένα αγκάθι τρύπησε το πόδι της. Από την πληγή έτρεξε αίμα κι από τότε τα τριαντάφυλλα έγιναν κόκκινα, ενώ προηγουμένως ήταν μονάχα λευκά. Από τα δάκρυα της θεάς για το νεκρό Άδωνη γεννήθηκε η ανεμώνη...»

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Ζωγράφισε κάτι που σου έκανε εντύπωση από το μύθο.

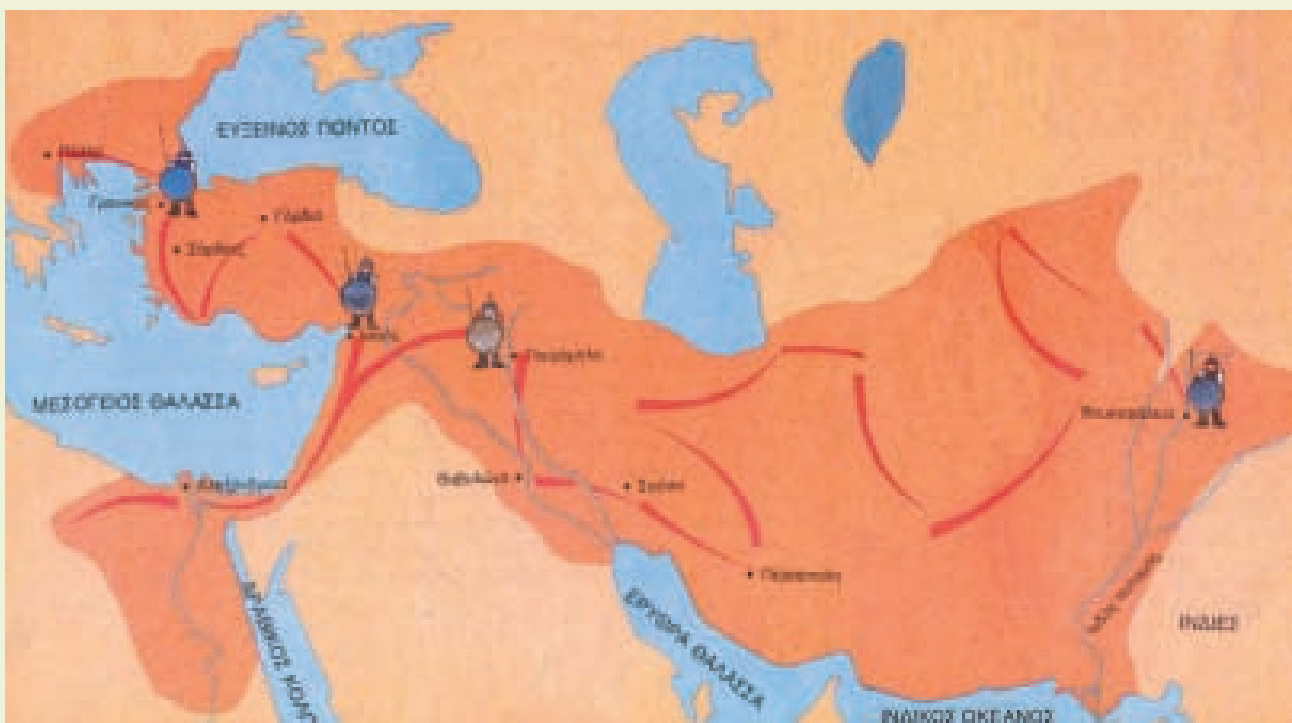
Την εποχή αυτή παρατηρείται μια αλλαγή στον τρόπο που κτίζονταν οι ναοί. Ενώ στην αρχαϊκή εποχή ήταν υπαίθριοι χώροι, τώρα στην κλασική αρχίζουν να κτίζονται ναοί όμοιοι με τους ελληνικούς.

21 Ο Μέγας Αλέξανδρος και η Κύπρος

Τον 4^ο αιώνα π.Χ., η Μακεδονία γίνεται η πιο ισχυρή πόλη-κράτος. Ο βασιλιάς της Αλέξανδρος ακολουθούμενος από τους Μακεδόνες και άλλους Έλληνες αρχίζει μια μεγάλη αντεπίθεση εναντίον των Περσών. Σιγά-σιγά όλες οι πόλεις της Μικράς Ασίας πέφτουν στα χέρια του. Το 333 π.Χ. πετυχαίνει μεγάλη νίκη εναντίον του Δαρείου στην Ισσό. Οι Κύπριοι βασιλιάδες, που μέχρι τότε ήταν υποχρεωμένοι να ακολουθούν το Δαρείο στις εκστρατείες του, κατάλαβαν πως ο Πέρσης βασιλιάς έπαψε να είναι ο κυρίαρχος της περιοχής. Έτσι αποφάσισαν να δείξουν την υποστήριξή τους στο νέο βασιλιά. Οι βασιλιάδες της Κύπρου ταξιδεύουν στη Φοινίκη, για να συναντήσουν τον Αλέξανδρο και να συμμαχήσουν μαζί του.

Ο Μέγας Αλέξανδρος επέτρεψε στους Κύπριους βασιλιάδες να διατηρήσουν τα βασίλειά τους, αλλά να χρησιμοποιούν τα νομίσματα που έκοβε αυτός. Επίσης τους απάλλαξε από την πληρωμή φόρων. Ο Αλέξανδρος τίμησε ιδιαίτερα το βασιλιά της Σαλαμίνας Πνυταγόρα. Σ' αυτόν έδωσε την πόλη της Ταμασού που ήταν πλούσια σε χαλκό. Άλλους Κυπρίους διόρισε σε υπεύθυνες θέσεις, στο στρατό, στο ναυτικό και στη διοίκηση των επαρχιών.

Χάρτης εκστρατειάς του Μεγάλου Αλεξάνδρου

Οι Κύπριοι βασιλιάδες συναντούν το Μ. Αλέξανδρο

«... Ύστερα από λίγο κι οι βασιλιάδες της Κύπρου έφτασαν στον Αλέξανδρο με εκατόν είκοσι πλοία, γιατί έμαθαν για την ήττα του Δαρείου στην Ισσό. Ο Αλέξανδρος τους συγχώρεσε που αγωνίστηκαν μαζί με τους Πέρσες στο ναυτικό. Θεώρησε πως το έκαναν από εξαναγκασμό και όχι με δική τους θέληση...»

ΑΡΡΙΑΝΟΣ

✎ Κάνε ένα διάλογο μεταξύ του Πνυταγόρα και του Αλέξανδρου.

☀ Ποια από τις αλλαγές που έφερε ο Αλέξανδρος νομίζεις πως ωφέλησε περισσότερο τους Κιθρήσιους; Δικαιολόγησε την απάντησή σου.

νόμισμα του Μεγάλου
Αλεξάνδρου

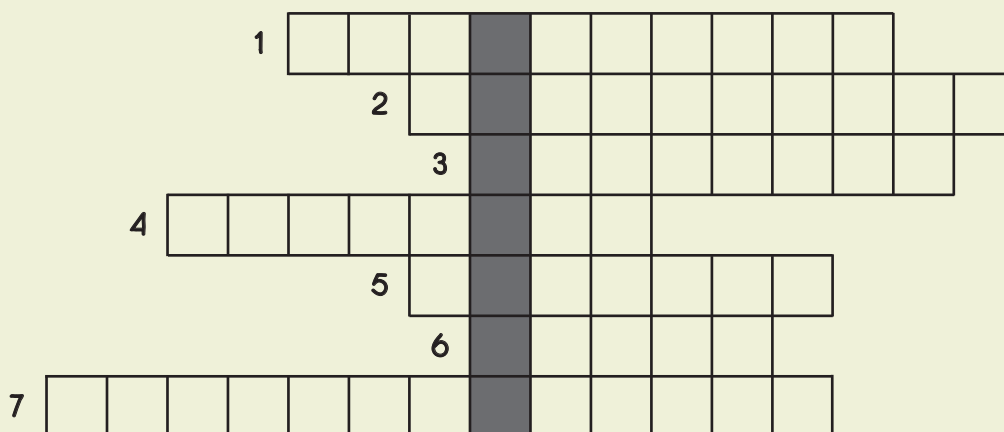
☀ Γιατί ο Μ. Αλέξανδρος χρησιμοποιεί στα νομίσματά του τα εξής σύμβολα: τη λεοντή, το Δία, τον αετό και το θρόνο;

Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, παίζοντας

1 Βάλε σωστό (Σ) ή λάθος (Λ) στις πιο κάτω προτάσεις:

- ___ Οι Αθηναίοι εγκατέλειψαν την Κύπρο αμέσως μετά το θάνατο του Κίμωνα.
- ___ Η τριήρης ήταν πολεμικό πλοίο με δύο σειρές κουπιά.
- ___ Ο συγχρονισμός των κωπηλατών ήταν πολύ σημαντικός για να λειτουργεί σωστά η τριήρης σε μια ναυμαχία.
- ___ Ο Ευαγόρας είχε στόχο να κάνει τους κατοίκους της Σαλαμίνας να νιώθουν ασφάλεια.
- ___ Ο Ευαγόρας ανέπτυξε καλές σχέσεις με όλες τις ελληνικές πόλεις.
- ___ Τα εμπορικά καράβια κινδύνευαν από τις επιθέσεις πειρατών.
- ___ Όλα τα αρχαία αντικείμενα που βρέθηκαν στην Κύπρο βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκωσίας.
- ___ Οι Κύπριοι προτιμούσαν τα αθηναϊκά αγγεία, διότι ήταν φθηνότερα από τα κυπριακά.

2 Λύν το σταυρόλεξο:

Κάθετα:

Το όνομα της εποχής που μελετήσαμε.

Οριζόντια:

1. Κόσμημα για τα μαλλιά.
2. Βασιλιάς της Μακεδονίας.
3. Η πιο γνωστή «Κύπρια» Θεά.
4. Κατά τη διάρκειά του έτρωγαν συζητούσαν και διασκέδαζαν.
5. Είδος ρούχου.
6. Ξάπλωναν πάνω σ' αυτήν.
7. Έτσι λέγονται όσοι συμμετέχουν σε ένα γεύμα.

ΛΙΜΑΝΙ
ΜΙΛΗΤΟΥ

ΟΥΡΩΙΟΙ
ΑΝΕΜΟΙ
ΣΤΟ
ΠΡΟΣΩΡΑ ΣΤΟ
ΕΝΟΜΕΝΟ
ΛΙΜΑΝΙ

ΤΡΙΚΥΜΙΑ
ΕΠΕΣΤΡΕΦΕ
ΣΤΟ
ΠΑΝΤΕΛΕΤΕΡΟ
ΛΙΜΑΝΙ

ΤΕΡΜΑ
ΛΙΜΑΝΙ
ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

ΤΡΙΚΥΜΙΑ
ΕΠΕΣΤΡΕΦΕ
ΣΤΗΝ
ΑΦΕΤΗΡΙΑ

ΤΡΙΚΥΜΙΑ
ΕΠΕΣΤΡΕΦΕ
ΣΤΗΝ
ΑΦΕΤΗΡΙΑ

ΛΙΜΑΝΙ
ΠΕΙΡΑΙΑ

ΒΑΤΑΝΙΑ
ΕΠΕΣΤΡΕΦΕ
ΣΤΟ
ΠΑΛΕΣΤΕΡΟ
ΛΙΜΑΝΙ

ΠΕΙΡΑΤΕΣ
ΠΗΡΑΝ ΤΑ
ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ
ΕΠΕΣΤΡΕΦΕ
ΣΤΗΝ
ΑΦΕΤΗΡΙΑ

ΛΙΜΑΝΙ
ΡΟΔΟΥ

Ενότητα 4

Ελληνιστική Εποχή

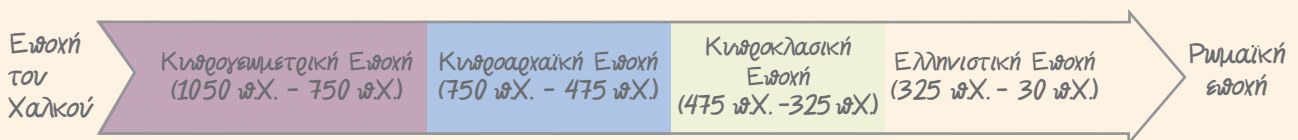
Τι θα μάθουμε για την Ελληνιστική Εποχή (325 π.Χ. - 30 π.Χ.)

Οι ιστορικοί ονόμασαν την εποχή αυτή Ελληνιστική, διότι οι ελληνικές συνήθειες εξαπλώθηκαν σ' όλη την αυτοκρατορία που ίδρυσε ο Μέγας Αλέξανδρος.

Τα κυπριακά βασίλεια καταργούνται και η Κύπρος πέφτει στα χέρια του βασιλιά της Αιγύπτου Πτολεμαίου.

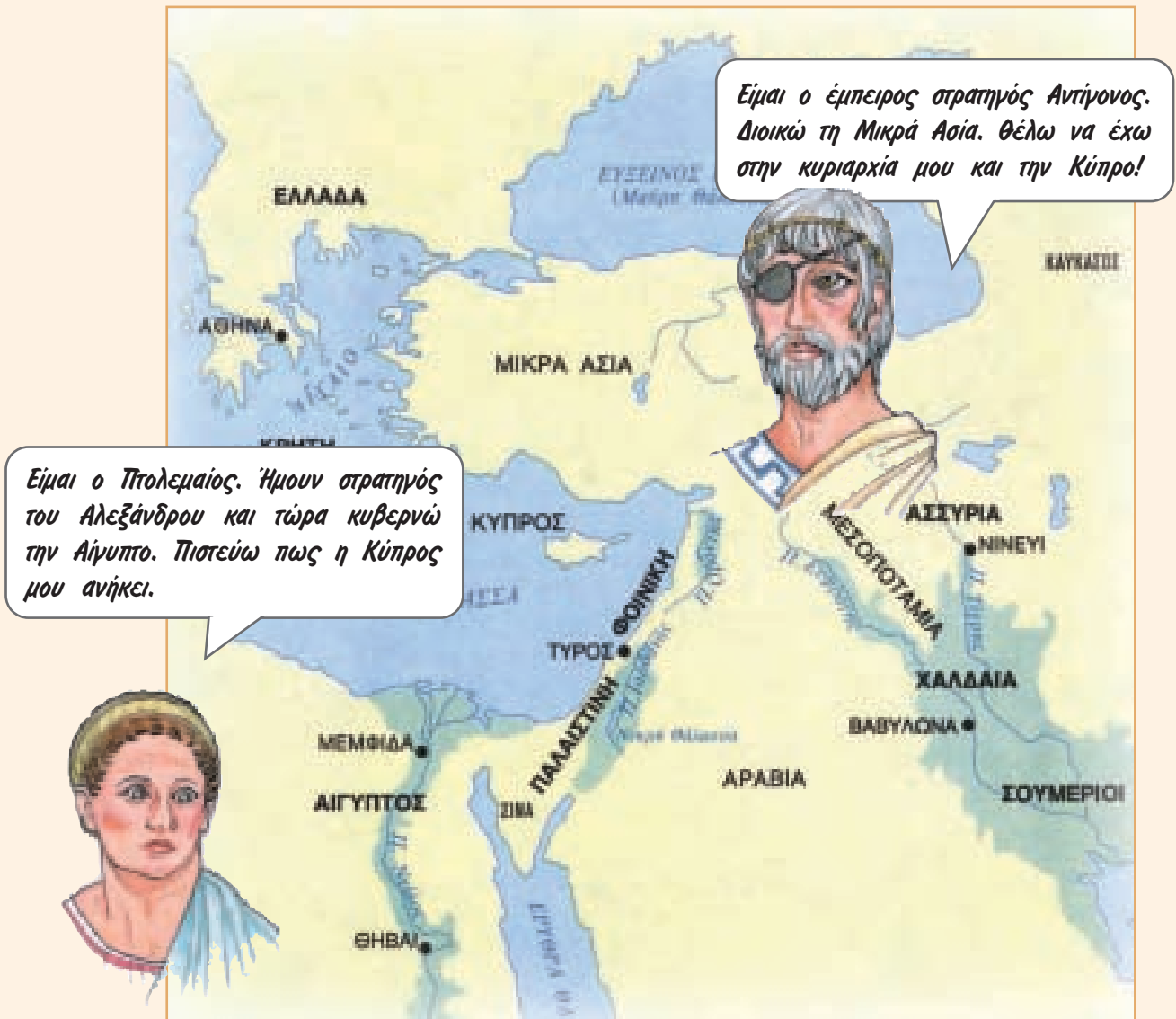
Θα γνωρίσουμε:

- ✦ το νέο τρόπο διοίκησης της Κύπρου και τη σημασία της για το βασίλειο των Πτολεμαίων,
- ✦ την καθημερινή ζωή των Κυπρίων, τα επαγγέλματα και τις συνήθειές τους,
- ✦ την ανάπτυξη των ελληνικών γραμμάτων και του θεάτρου,
- ✦ τη θρησκεία των Κυπρίων κατά την Ελληνιστική Εποχή και το ξακουστό ναό της Αφροδίτης στην Πάφο,
- ✦ την κατάκτηση της Κύπρου από τους Ρωμαίους.

22. Το τέλος των κυπριακών βασιλείων

Μετά το θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου (323 π.Χ.), οι στρατηγοί του μοίρασαν το τεράστιο κράτος που δημιούργησε. Η Κύπρος αποτέλεσε «μήλο της Έριδος», αφού δύο από τους στρατηγούς του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ο Πτολεμαίος και ο Αντίγονος, ήθελαν να συμπεριλάβουν το νησί στα εδάφη τους. Στην Κύπρο, άλλοι βασιλιάδες υποστήριζαν τον Πτολεμαίο και άλλοι τον Αντίγονο.

Το 315 π.Χ., ο Πτολεμαίος διέταξε τον αδελφό του Μενέλαο να καταλάβει την Κύπρο. Πράγματι, με τη βοήθεια του βασιλιά της Σαλαμίνας Νικοκρέοντα, ο Πτολεμαίος υπέταξε όλες τις κυπριακές πόλεις. Όμως, οι υποταγμένοι βασιλιάδες ήταν δυσαρεστημένοι με το νέο κατακτητή και έτσι άρχισαν να κάνουν μυστικές συνεννοήσεις με τον Αντίγονο. Όταν ο Πτολεμαίος πληροφορήθηκε για τις ενέργειες τους, διέταξε να τιμωρηθούν. Πιο σκληρά απ' όλους τιμώρησε την πόλη του Κιτίου. Σκότωσε το Φοίνικα βασιλιά της και ανάγκασε πολλούς από τους κατοίκους να φύγουν από την πόλη. Έτσι, ο Πτολεμαίος αποφάσισε να καταργήσει τα κυπριακά βασίλεια και έστειλε τον αδελφό του Μενέλαο με στρατό να διοικεί το νησί. Μια καινούρια εποχή άρχιζε για την Κύπρο.

- Πόλεις που υποστήριζαν τον Πτολεμαίο
- Πόλεις που υποστήριζαν τον Αντίγονο

Μπορείς να βάλεις τα γεγονότα με τη σειρά που συνέβηκαν,

- Ο Μενέλαος, αδελφός του Πτολεμαίου, έρχεται με στρατό στην Κύπρο.
- Ο Πτολεμαίος καταργεί τα κυπριακά βασίλεια.
- Ο θάνατος του Μεγάλου Αλεξάνδρου.
- Οι στρατηγοί του Μεγάλου Αλεξάνδρου διεκδικούν την Κύπρο.
- Κύπριοι βασιλιάδες συνεννοούνται με τον Αντίγονο.

Πώς πέθανε ο τελευταίος Κύπριος βασιλιάς;

«Ο Πτολεμαίος πληροφορήθηκε πως ο βασιλιάς της Πάφου Νικοκλής έγινε φίλος με τον Αντίγονο. Σκέφτηκε ότι αν δεν τον τιμωρήσει, τότε κι άλλοι Κύπριοι θα κάνουν το ίδιο. Έτσι έστειλε στην Κύπρο στρατό και του ανακοίνωσαν την καταδίκη του σε θάνατο. Μάταια ο Νικοκλής ζήτησε άδεια για να απολογηθεί και να αποδείξει την αθωότητά του. Για να μη συλληφθεί, αυτοκτόνησε. Το ίδιο έκανε και η γυναίκα του Αξιοθέα και τα αδέρφια του Νικοκλή».

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ

Τι θα έκανες αν ήσουν στη θέση α) του Πτολεμαίου και β) του βασιλιά της Πάφου Νικοκλή;

23. Διοίκηση - κοινά

Τον 4^ο αιώνα π.Χ. η Κύπρος έγινε επαρχία του βασιλείου της Αιγύπτου. Οι **Πτολεμαίοι** βασιλιάδες άλλαξαν το σύστημα διοίκησης στην Κύπρο. Κατάργησαν τα βασίλεια και έστειλαν στρατηγό για να κυβερνά όλο το νησί. Ο στρατηγός συγκέντρωνε στα χέρια του όλες τις εξουσίες: στρατιωτική, πολιτική και θρησκευτική. Διοικούσε το στρατό με τη βοήθεια φρουράρχων, που βρίσκονταν σε κάθε πόλη. Αποφάσιζε για τους νόμους και για τις φορολογίες. Ως αρχιερέας, ήταν επίσης υπεύθυνος για τους θησαυρούς και τα εισοδήματα των ιερών.

Αυτή την εποχή δημιουργήθηκαν από τους Κυπρίους τα «κοινά», που ήταν ένα είδος οργανώσεων. Σε κάθε «κοινό» ανήκαν συνήθως άνθρωποι που είχαν το ίδιο επάγγελμα. Για παράδειγμα το «κοινό των τεχνιτών του Διονύσου», ήταν η οργάνωση των ηθοποιών. Τα «κοινά» είχαν σκοπό να βοηθούν τα μέλη τους και να προσφέρουν τιμές σε πρόσωπα και θεούς. Το πιο σημαντικό από όλα τα κοινά ήταν το «κοινό των Κυπρίων». Σε αυτό συμμετείχαν αντιπρόσωποι από όλη την Κύπρο και αποτελούσε έναν ισχυρό δεσμό ανάμεσα στις κυπριακές πόλεις.

Το κοινό αυτό φαίνεται πως έπαιρνε αποφάσεις που αφορούσαν όλους τους κατοίκους του νησιού. Η κυριότερη αρμοδιότητά του ήταν η διοργάνωση θρησκευτικών γιορτών.

Το 2^ο αιώνα π.Χ. η Πάφος έγινε πρωτεύουσα του νησιού παίρνοντας τη θέση της Σαλαμίνας. Αυτό πιθανό να συνέβηκε διότι:

- ✦ ήταν πιο κοντά στην Αλεξάνδρεια που ήταν το διοικητικό κέντρο του βασιλείου,
- ✦ τα πλούσια δάση που την περιέβαλλαν πρόσφεραν άφθονη ξυλεία για ναυπήγηση πλοίων,
- ✦ διέθετε λιμάνι, ενώ το λιμάνι της Σαλαμίνας είχε καταστραφεί από προσχώσεις λάσπης.

νόμισμα Πτολεμαίου

Οι Πτολεμαίοι τίθωναν στα νομίσματά τους το δικό τους πρόσωπο και όχι κάποιον ήρωα ή θεού. Τι μας φανερώνει αυτό;

Πτολεμαίοι: Βασιλιάδες της Αιγύπτου, διάδοχοι του Πτολεμαίου Α΄, οι οποίοι κληρονομούσαν και την Κύπρο που ήταν επαρχία του αιγυπτιακού κράτους. Ήταν ελληνικής καταγωγής και όλοι έφεραν το όνομα Πτολεμαίος, μαζί με κάποιο άλλο επίθετο που τους χαρακτήριζε (π.χ. Πτολεμαίος Ε΄, ο Επιφανής).

Τα διάφορα «κοινά» τιμούν τους ευεργέτες και θεούς με αγάλματα. Σε πολλές βάσεις αγαλμάτων υπάρχουν επιγραφές. Σ' αυτές γίνεται αναφορά στο κοινό που έκανε την αφιέρωση και στο πρόσωπο που ήθελαν να τιμήσουν.

«Τον Έλενο, τον αυλικό, αξιωματούχο και παιδαγωγό του βασιλιά και αρχιερέα και κυβερνήτη του νησιού (τον τίμησε μ' αυτό το άγαλμα) ο σύλλογος των τεχνιτών του θεάτρου για την εύνοια που του έδειξε».

ΕΠΙΓΡΑΦΗ

άγαλμα του

Από την επιγραφή θρες:

- α) Ποιοι αφιερώνουν το άγαλμα;
- β) Ποιον θέλουν να τιμήσουν και γιατί;

 Ανήκεις στο «κοινό» των μαθητών. Γράψε με την ομάδα σου μια τιμητική επιγραφή. Σ' αυτή θα φρέψει να φαίνεται ποιος την έγραψε, ποιον θέλετε να τιμήσετε και για ποιο λόγο.

Σύγκρινε τον τρόπο διακυβέρνησης της Κύθρου στα χρόνια των Πτολεμαίων με το σημερινό.

24. Η σημασία της Κύπρου για το βασίλειο των Πτολεμαίων

Η θέση της Κύπρου στο βασίλειο των Πτολεμαίων ήταν εξαιρετικά σημαντική. Βρισκόταν σε σημείο στρατηγικής σημασίας που εξασφάλιζε την άμυνα του βασιλείου της Αιγύπτου. Τα λιμάνια της Κύπρου ήταν σε ιδανική θέση για ελλιμενισμό και προστασία, τόσο των εμπορικών πλοίων όσο και του πολεμικού στόλου των Πτολεμαίων.

Ακόμα η Κύπρος ήταν πλούσια σε πρώτες ύλες. Είχε πολλά δάση, τα οποία πρόσφεραν άφθονη ξυλεία που ήταν απαραίτητη για τη ναυπήγηση πλοίων. Ειδικά ο κυπριακός κέδρος ήταν ονομαστός για την ποιότητά του. Πολύτιμα ήταν και τα μεταλλεία, ειδικότερα αυτά του χαλκού. Ο χαλκός ήταν χρήσιμος για την κατασκευή αγγείων καθημερινής χρήσης, όπλων αλλά και φαρμακευτικών προϊόντων. Εκτός από τα μεταλλεία χαλκού, μαρτυρείται και η ύπαρξη μεταλλείων χρυσού, αργύρου (ασήμι) και σιδήρου.

Παράλληλα οι Κύπριοι καλλιεργούσαν αρκετά δημητριακά. Το σιτάρι και το κριθάρι ήταν σημαντικά για τη διατροφή των ανθρώπων και των ζώων τους. Ένα άλλο φυτό εξαιρετικά σημαντικό για την εποχή ήταν το λινάρι. Από αυτό οι υφαντουργοί έπαιρναν φυτικές ίνες (κλωστές) με τις οποίες έφτιαχναν λινά υφάσματα. Από λινό ύφασμα ήταν φτιαγμένα τα πανιά των πλοίων και αρκετά από τα ρούχα που φορούσαν οι άνθρωποι της εποχής.

Στο ημερολόγιο αυτό υπάρχουν οι εντυπώσεις ενός ταξιδιώτη για τον θλούτο της Κύπρου. Μερικές γραμμές έχουν καταστραφεί. Τι θα έγραφαν άραγε;

«Κατέβηκα στο λιμάνι της Πάφου. Εκεί υπήρχαν [...] ενώ δίπλα εργάτες μετέφεραν κορμούς δέντρων για [...]. Πήρα το δρόμο για την Αμαθούντα. Πέρασα από [...] και δίπλα από [...]. Στην πεδιάδα έξω από την Αμαθούντα είδα άφθονες φυτείες [...]. Στο λιμάνι της πόλης έμποροι πωλούσαν διάφορα ντόπια προϊόντα όπως [...].

Τι θα έβλεπε ένας ταξιδιώτης αν έκανε σήμερα την ίδια διαδρομή;

 Ο φυσικός πλούτος της Κύπρου

« (Στην Κύπρο) υπάρχει μεγάλη αφθονία όλων των πραγμάτων. Από τα τοπικά προϊόντα μόνο και χωρίς καμιά εξωτερική βοήθεια, μπορεί κάποιος να κατασκευάσει ένα φορτηγό καράβι από τη βάση της καρίνας ως τα πιο ψηλά πανιά και να το εξοπλίσει»

ΑΜΜΙΑΝΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

«... λέγεται πως σ' αυτήν (την Κύπρο) υπάρχουν όλα, δηλαδή ξύλα διάφορα, χαλκός, πίσσα, λινάρι για τα πανιά των καραβιών και την κατασκευή των σχοινιών»

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Καραβομαραγκοί που εργάζονται

Για *ποious* λόγους η Κύπρος ήταν κατάλληλη για τη ναυπήγηση πλοίων,

 Ποιοι είναι οι πλουτοπαραγωγικοί πόροι της Κύπρου σήμερα;

Το καράβι της Κερύνειας

Το ναυάγιο

Το 1965, ο Κερυνειώτης δύτες Αντρέας Καριόλου, ανακάλυψε στο βυθό της θάλασσας, ανατολικά του λιμανιού της Κερύνειας, το ναυάγιο ενός αρχαίου ελληνικού караβιού. Ήταν σχετικά μικρό, μήκους περίπου 15 μέτρων και διαπιστώθηκε ότι κατασκευάστηκε πιθανόν το 389 π.Χ.

Το σκάφος μετέφερε 380 περίπου αμφορείς, οι περισσότεροι από τη Ρόδο και μερικοί από τη Σάμο και την Παλαιστίνη και 29 μυλόπετρες από τη Νίσυρο. Βρέθηκαν επίσης 4 πιάτα, 4 ποτήρια και 4 ξύλινα κουτάλια, 5 χάλκινα νομίσματα της εποχής, 10.000 αμύγδαλα και ίχνη από άλλα τρόφιμα (φακές, σύκα, σταφύλι, ελιές). Βρέθηκε επίσης ένα μοναδικό εύρημα, ίσως το αρχαιότερο σιδερένιο κλειδί. Στο κάτω εξωτερικό μέρος του πλοίου βρέθηκαν μερικές αιχμές δοράτων.

Σύγχρονα ομοιώματα

Το 1985 κατασκευάστηκε, με την αρχαία μέθοδο ναυπήγησης, ένα πιστό ομοίωμα του πλοίου της Κερύνειας, που ονομάστηκε ΚΕΡΥΝΕΙΑ II.

Το ΚΕΡΥΝΕΙΑ II, με πλήρωμα στο οποίο συμμετείχαν και Κερυνειώτες, ταξίδεψε σε πολλές χώρες του κόσμου. Ο τρόπος κατασκευής του, αλλά και η φθορά που του επέφερε ο χρόνος, δεν του επιτρέπουν σήμερα να συνεχίσει την αποστολή του ταξιδεύοντας στη θάλασσα.

Ένα νέο ομοίωμα του караβιού της Κερύνειας κατασκευάστηκε το 2002 και ονομάστηκε «ΚΕΡΥΝΕΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ». Το καράβι αυτό πραγματοποίησε ένα ταξίδι στην Ελλάδα με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, για να μεταφέρει τα συμβολικά δώρα της Κύπρου και των νησιών του Αιγαίου στο Δήμο Αθηναίων, διοργανωτή των αγώνων.

Το καράβι
«Κερύνεια -Ελευθερία»

Με βάση τα ευρήματα στο ναυάγιο κάναμε υποθέσεις για την πορεία που ακολούθησε το καράβι, για το πλήρωμά του και για τον τρόπο που βυθίστηκε.

Γιατί, νομίζεις, είναι χρήσιμη η κατασκευή ομοιωμάτων του караβιού της Κερύνειας;

25. Καθημερινή ζωή

Με την κατάκτηση του νησιού από τον Πτολεμαίο το 294 π.Χ., η Κύπρος γνώρισε μια περίοδο σχετικής ειρήνης και σταθερότητας. Η μείωση των πολεμικών συγκρούσεων σε όλη την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και η διάδοση της ελληνικής γλώσσας, έκαναν τα ταξίδια και την επικοινωνία ευκολότερη. Οι Κύπριοι μπορούσαν να ταξιδέψουν στις μεγάλες πόλεις της εποχής, την Αλεξάνδρεια, την Αθήνα και την Αντιόχεια για να εργαστούν εξασκώντας κάποια τέχνη ή κάνοντας εμπόριο. Μερικοί είχαν και τη δυνατότητα να σπουδάσουν σε σχολές που δημιούργησαν σπουδαίοι φιλόσοφοι της εποχής. Ο ερχομός πολλών Ελλήνων καλλιτεχνών και δασκάλων στο νησί βοήθησε στη μεγαλύτερη διάδοση της ελληνικής τέχνης και των γραμμάτων στην Κύπρο.

Οι περισσότεροι Κύπριοι εξακολούθησαν να ασχολούνται με την καλλιέργεια της γης. Είχαν την υποχρέωση να πληρώνουν φόρο σε είδος. Δηλαδή έδιναν ένα μέρος από την παραγωγή τους στον κυβερνήτη. Πιο δύσκολη ήταν η ζωή όσων εργάζονταν στα μεταλλεία, που είχαν γίνει περισσότερα κατά την Ελληνιστική Εποχή. Οι ανάγκες για ξυλεία αυξήθηκαν. Οι υλοτόμοι έκοβαν δέντρα για να χρησιμοποιηθούν στα καμίνια των μεταλλείων ή για την κατασκευή караβιών. Άλλοι τεχνίτες εργάζονταν στα ναυπηγεία εμπορικών και πολεμικών πλοίων ως караβομαραγκοί.

Από επιγραφές μαρτυρείται η ύπαρξη στην Κύπρο αρχιτεκτόνων, οικοδόμων, χαλκουργών αργυροχόων, τοξουργών, μυροχόων, αγγειοπλαστών, ψαράδων, κυνηγών. Σ' αυτούς μπορούμε να προσθέσουμε και τους στρατιωτικούς, τους ναυτικούς και τους ιερείς.

*Κοίταξε τις παρακάτω εικόνες και αναγνώρισε τα εναγέλιματα:
χαλκουργός, τοξουργός, ψαράς, υλοτόμος, ναυτικός, ζωγράφος.*

Γνωρίζεις ανθρώπους που ασχολούνται με κάποιο από τα πιο πάνω εναγγέλματα σήμερα;

 Κάποιοι Κήφριοι πήγαιναν σε μακρινές περιοχές, για να εξασκήσουν τα εναγγέλματά τους. Σε επιγραφή στην Αίγινα το γράφει:

« (Εδώ ήταν) ο Αρίστων, γιος του Τιμόδωρου απ' το Κούριο, ελεφαντοκυνηγός».

Ζωγράφισε μια εικόνα που να παριστάνει τον Αρίσωνα στο κυνήγι ελεφάντων!

26. Τέχνη - Θέατρο

Όταν μιλάμε για τέχνη, συνήθως το μυαλό μας πάει στα αγάλματα, τα αγγεία και τις ζωγραφιές. Στις τέχνες όμως ανήκει και το θέατρο. Για να ανεβεί μια θεατρική παράσταση, εκτός από τους ηθοποιούς, χρειάζεται και η συνεργασία διάφορων άλλων καλλιτεχνών και τεχνιτών.

Την εποχή αυτή οργανώθηκε καλύτερα το θέατρο σ' ολόκληρη την Κύπρο. Χτίστηκαν νέα θέατρα και ο κόσμος παρακολουθούσε με ξεχωριστό ενδιαφέρον τις θεατρικές παραστάσεις. Οι ηθοποιοί, οι τραγουδιστές, οι συγγραφείς θεατρικών έργων, οι μίμοι, οι κιθαρωδοί και γενικά όσοι εμφανίζονταν στα θέατρα δημιούργησαν το δικό τους «κοινό». Ο κυβερνήτης και άλλοι άρχοντες υποστήριζαν το «κοινό» αυτό και οργάνωναν θεατρικές παραστάσεις στις πόλεις τους. Οι ηθοποιοί ταξίδευαν από τόπο σε τόπο, παίζοντας έργα σπουδαίων Αθηναίων συγγραφέων αλλά και Κυπρίων.

Οι ηθοποιοί του θεάτρου ήταν πάντα άντρες. Αυτοί έπαιζαν ακόμα και τους γυναικείους ρόλους. Φορούσαν τα κατάλληλα ρούχα και μάσκες φτιαγμένες από πηλό. Για ρόλους όπου έπρεπε να φαίνονται ψηλοί, φορούσαν ειδικά ψηλά παπούτσια, τους κοθόρνους.

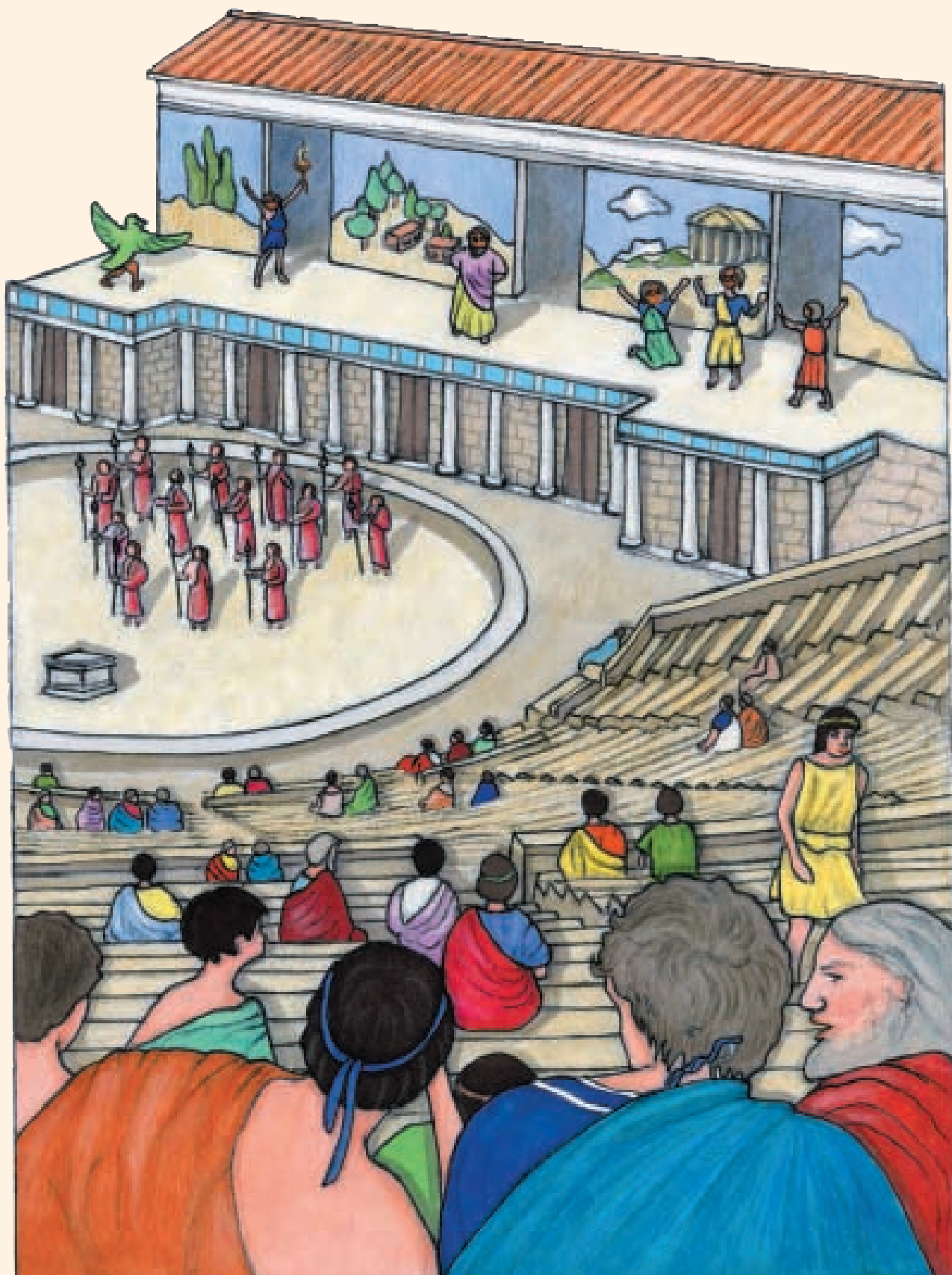
Στην Κύπρο έχουν ανασκαφεί θέατρα της Ελληνιστικής Εποχής στο Κούριο και στην Πάφο. Όμως είναι βέβαιο ότι υπήρχαν και σε άλλες πόλεις, αν και η αρχαιολογική σκαπάνη δεν τα έφερε ακόμη στο φως.

Ποιοι λόγοι βοήθησαν στην ανάπτυξη του θεάτρου;

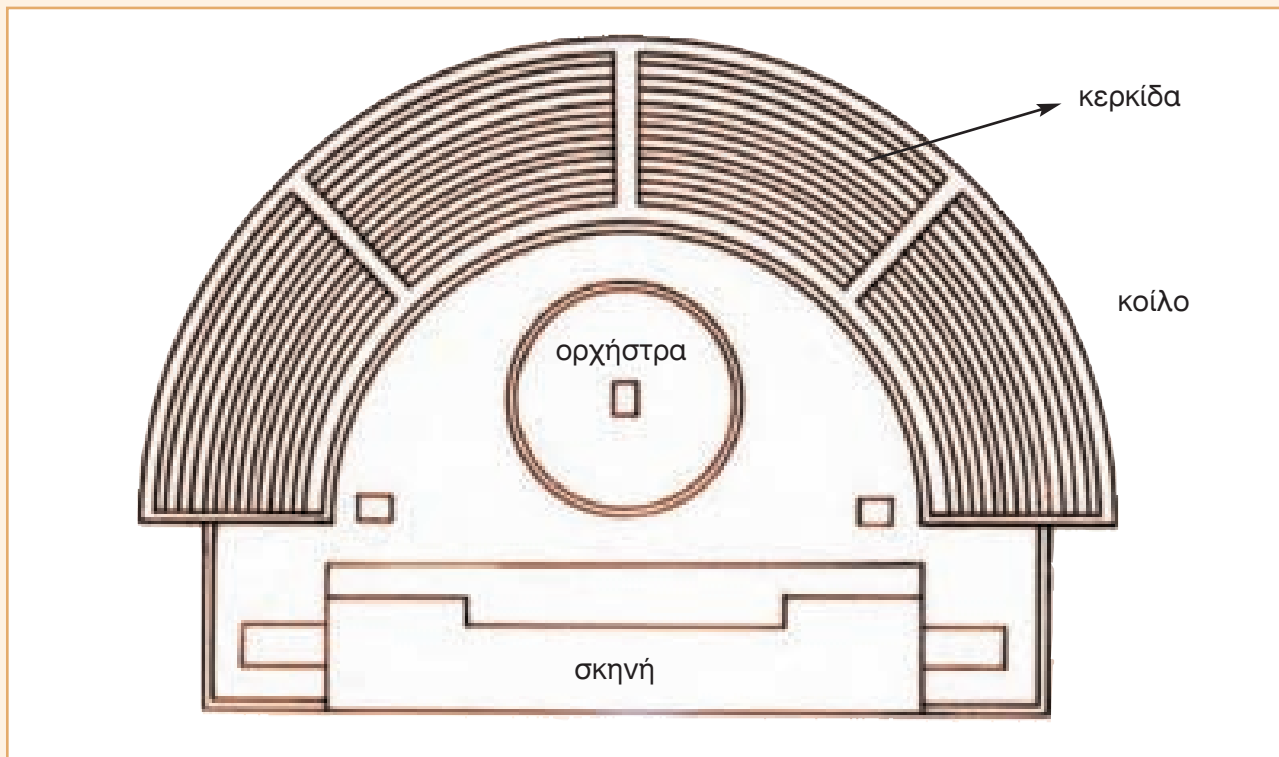
Κοίταξε τον ηθοποιό στη δίωπλή εικόνα. Μάντεψε ποιον υψοδύεται.

Ένα θέατρο της Ελληνιστικής Εποχής

☀ Ποιοι άνθρωποι συνεργάζονται για ν' ανεθεί μια θεατρική παράσταση; (Μερικοί δε φαίνονται στην πιο πάνω εικόνα.)

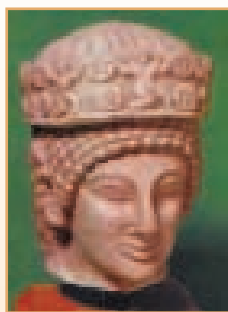

Κάτοψη θεάτρου

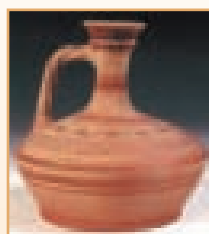
Πιο κάτω υπάρχουν διάφορα ενρήματα της Ελληνιστικής Εποχής. Ποια απ' αυτά έχουν σχέση με το θέατρο;

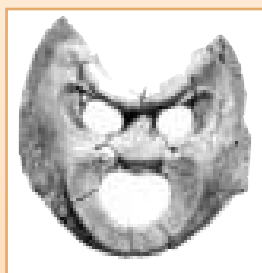
τερρακότα

κεφάλι γυναίκας
από το Άρσος

αγγείο

μάσκα

Αφροδίτη από τους Σόλους

27. Γράμματα

Στα ελληνιστικά χρόνια χρησιμοποιείται σ' ολόκληρη την Ανατολική Μεσόγειο η ελληνική γλώσσα. Οι άνθρωποι από διάφορα μέρη, εκτός από τη γλώσσα τους, μαθαίνουν και τα ελληνικά.

Στην Κύπρο η ελληνική γλώσσα μιλιόταν από παλιά. Οι Κύπριοι σταδιακά σταματούν να γράφουν στην κυπροσυλλαβική γραφή και χρησιμοποιούν το ελληνικό αλφάβητο. Το αλφάβητο αυτό είναι σχεδόν ίδιο με αυτό που χρησιμοποιούμε σήμερα. Όμως, ο τρόπος που έγραφαν είχε αρκετές διαφορές από τον τρόπο που γράφουμε τώρα. Για παράδειγμα, όλες οι λέξεις ήταν ενωμένες και δε χωρίζονταν μεταξύ τους με διαστήματα. Επίσης, υπήρχαν μόνο τα κεφαλαία γράμματα.

Προς το τέλος της Ελληνιστικής Εποχής κάποιοι **γραμματικοί** από την Αλεξάνδρεια δημιούργησαν τη μικρογράμματη γραφή (μικρά γράμματα).

Προσπάθησε να διαβάσεις το *πιο* κάτω κείμενο. Είναι «γραμμένο» στη νεοελληνική, αλλά με τον αρχαίο τρόπο. Βρέθηκε στο Κίτιο. Μιλά για κάποιον άνθρωπο της εισοχής, τον Κιλικάν.

« ΜΗΒΙΑΣΤΕΙΣΝΑΠΡΟΣΠΕΡΑΣΕΙΣΞΕΝΕΠΑΡΑΣΤΑΣΟΥΛΙΓΑΚΙ
ΝΑΜΑΘΕΙΣΓΙΑΕΜΕΝΑΤΟΝΥΠΕΡΟΧΟΚΙΛΙΚΑΝ,
ΠΟΥΑΛΛΟΤΕΓΥΡΙΖΕΤΙΣΣΕΛΙΔΕΣΤΟΥΟΜΗΡΟΥ,
ΔΕΙΧΝΟΝΤΑΣΤΗΝΠΑΛΙΚΑΡΙΑΠΑΛΙΩΝΗΡΩΩΝ » .

*Ο Κιλικάν μάλλον ήταν δάσκαλος.
Τι δίδασκε;*

Γραμματικός: Επιστήμονας που ασχολείται με τη γραμματική.

Γυμνάσια

Οι νέοι περνούσαν αρκετή ώρα στο γυμνάσιο, όπου γυμνάζονταν και μορφώνονταν. Υπεύθυνοι για τα γυμνάσια και τη μόρφωση των νέων ήταν οι **γυμνασάρχοι**. Ήταν συνήθως πλούσιοι πολίτες, που μπορούσαν να αναλάβουν τα έξοδα για τη συντήρηση του γυμνασίου.

Τα γυμνάσια περιλάμβαναν διάφορους χώρους, όπως παλαίστρα, στίβο, στοές, λουτρά, αποδυτήρια, αίθουσες ανάπαυσης και μαθημάτων, ακόμα και βιβλιοθήκη. Εκεί σύχναζαν καλλιτέχνες, φιλόσοφοι και ρήτορες που ήξεραν ένα σωρό ενδιαφέροντα πράγματα. Οι νέοι έτρεχαν να τους ακούσουν. Όταν οι ομιλίες τέλειωναν, οι νέοι ασχολούνταν με τη γυμναστική.

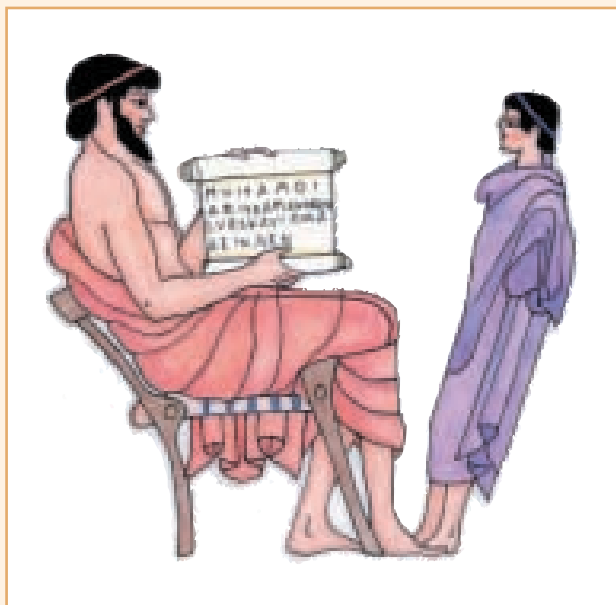
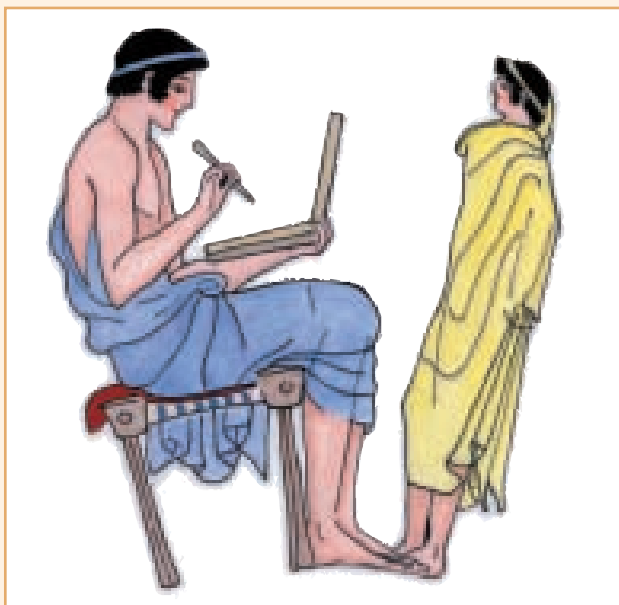
Μάλιστα μερικοί Κύπριοι έγιναν σπουδαίοι αθλητές και νίκησαν σε πολλούς αγώνες. Άλλοι συνέχιζαν τη μόρφωσή τους στην Αθήνα ή την Αλεξάνδρεια, οι οποίες ήταν σπουδαίες πόλεις της εποχής. Ένας μάλιστα Κύπριος έκανε τη δική του σχολή στην Αθήνα. Το όνομά του ήταν Ζήνωνας και καταγόταν από το Κίτιο. Μορφωμένοι άνθρωποι από διάφορες πόλεις πήγαιναν εκεί για να παρακολουθήσουν τα μαθήματά του.

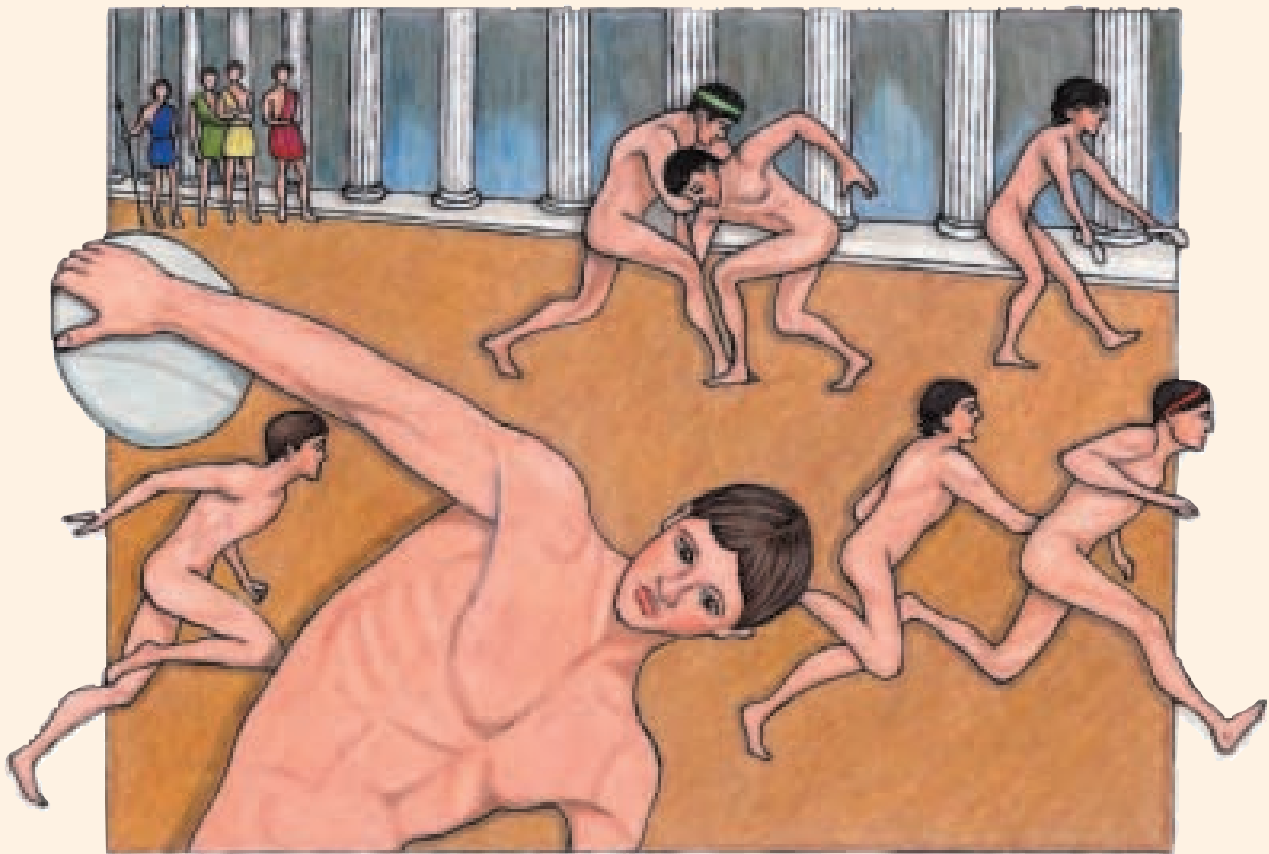
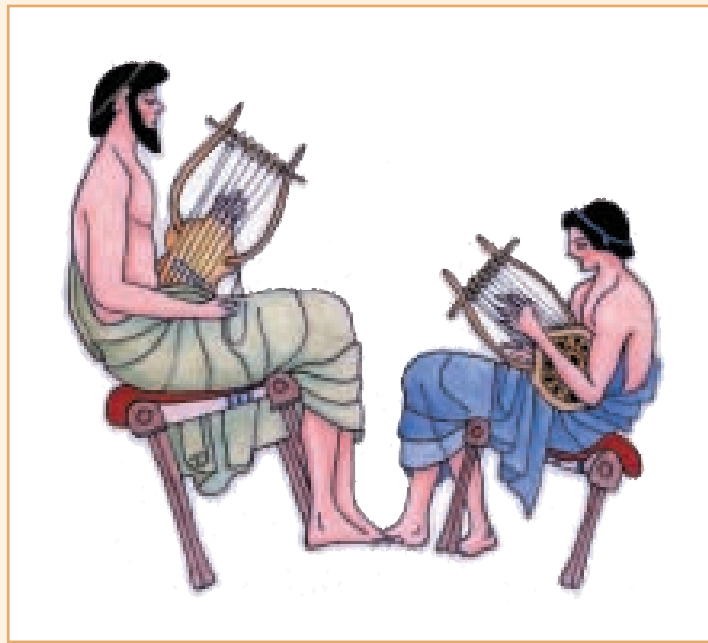
Τι διδάσκονταν οι νέοι της Κύπρου στα Γυμνάσια;

 Οι Κύπριοι διακρίνονται σε *ισθμικούς αγώνες*

«με άλογο της κούρσας (νίκησε) ο [...] γιος του [...] Καρπασίτης από την Κύπρο».

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Γυμνάσιο

 Να μελετήσεις τις πιο πάνω εικόνες και να περιγράψεις πώς φερόσαν οι νέοι την ώρα τους στο γυμνάσιο. Από την εικόνα και από όσα διάβασες, να βρεις τις διαφορές που είχε το γυμνάσιο στην αρχαιότητα από ένα σημερινό σχολείο.

Ζήνων ο Κιτιεύς

Ο Ζήνωνας γεννήθηκε το 336 π.Χ. στο Κίτιο. Αρχικά ήταν έμπορος και μετά πήγε στην Αθήνα, όπου μορφώθηκε κοντά σε σπουδαίους δασκάλους. Ζούσε πολύ απλή ζωή. Το μόνο του ρούχο ήταν ένας **τρίβωνας** και το φαγητό του, συνήθως, ψωμί με μέλι. Ίδρυσε τη δική του σχολή, η οποία βρισκόταν κοντά στην αγορά της Αθήνας. Δίδασκε τους μαθητές του να είναι κι αυτοί απλοί. Έτρεχαν να τον ακούσουν όχι μόνο νέοι, αλλά και ξακουστοί άντρες της εποχής του, ακόμα και βασιλιάδες.

Ο Ζήνωνας διδάσκει στη **στοά**

Ζήνων: «Όλοι οι άνθρωποι πρέπει να αισθάνονται συμπολίτες και να έχουν τους ίδιους νόμους. Άρχοντες πρέπει να γίνονται οι πιο σοφοί άντρες».

Ποια σημερινή πόλη της Κύπρου ονομάζεται «πόλη του Ζήωνα»;

Είσαι ένας μαθητής του Ζήωνα. Περιγράψε, σε κάποιο φίλο σου, το Ζήωνα και τι έμαθες από αυτόν.

Στοά: Μακρύ κτίριο με ανοικτή τη μια ή και τις δυο πλευρές. Το υπόστεγο στηρίζεται σε κιονοστοιχία.

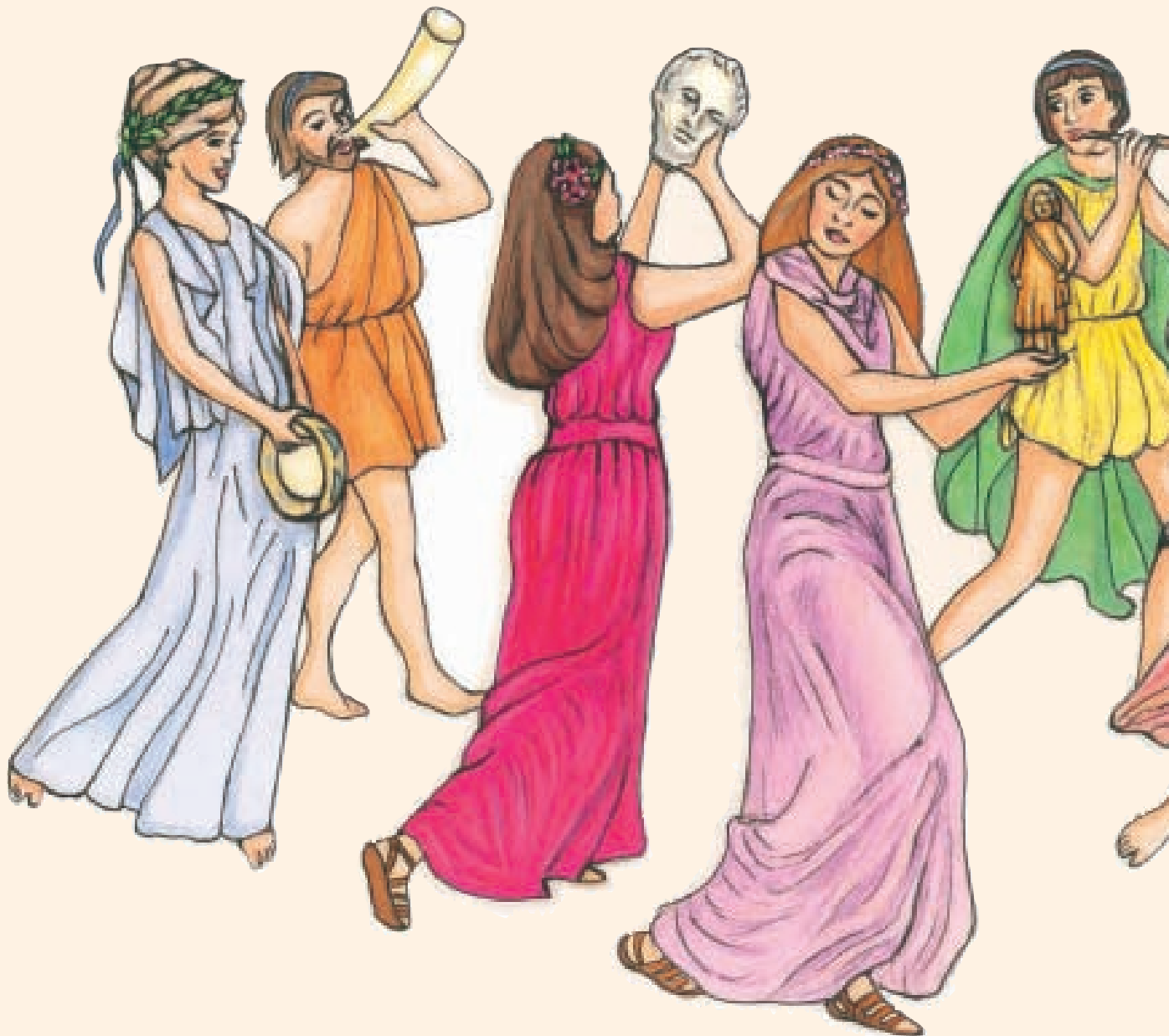
Τρίβωνας: Τριμμένο και παλιό πανωφόρι ή χοντρό ένδυμα.

28. Η θρησκεία των Κυπρίων κατά την Ελληνιστική Εποχή

Κατά την Ελληνιστική Εποχή εξακολούθησαν να λατρεύονται οι δώδεκα θεοί του Ολύμπου. Επίσης, λατρεύονταν αιγυπτιακές θεότητες και η τοπική θεά Μητέρα.

Πολύ σημαντική στην Κύπρο ήταν η λατρεία της Αφροδίτης. Στο ιερό της Αφροδίτης στην Παλαίπαφο έρχονταν προσκυνητές όχι μόνο από την Κύπρο, αλλά και από άλλες περιοχές εκτός της Κύπρου. Αρχιερέας του ιερού ήταν ο βασιλιάς της Πάφου, ενώ αργότερα το αξίωμα αυτό το πήρε ο στρατηγός.

Στο ιερό της Αφροδίτης γίνονταν μεγάλες γιορτές, τις οποίες διοργάνωνε το «Κοινό των Κυπρίων». Κατά τη διάρκεια της γιορτής που γινόταν προς τιμή της θεάς Αφροδίτης, οι πιστοί, άντρες και γυναίκες, οργάνωναν μια πομπή. Στεφανωμένοι με λουλούδια και με

Πομπή προς τιμή της Αφροδίτης

συνοδεία μουσικής έφταναν μέχρι το ιερό της θεάς που βρίσκεται κοντά στο σημερινό χωριό Κούκλια της Πάφου. Οι πιστοί έφεραν μαζί τους διάφορα αφιερώματα, όπως αγάλματα, κοσμήματα και άλλα πράγματα.

Να και κάτι παράξενο! Ανάμεσα στους θεούς της εποχής ήταν και οι βασιλιάδες της Αιγύπτου, οι Πτολεμαίοι. Σε πολλές επιγραφές αποκαλούνταν θεοί! Γι' αυτούς χτίζονταν και ναοί που ονομάζονταν Πτολεμαεία. Επίσης, λατρευόταν ως θεά και μια βασίλισσα της Αιγύπτου, η Αρσινόη. Στο Ιδάλιο είχε χτιστεί ναός αφιερωμένος σ' αυτή, το «Αρσινόειο». Μάλιστα το όνομά της δόθηκε και σε τρεις πόλεις της Κύπρου την εποχή αυτή.

«Αφιερωμένο στο θεό Πτολεμαίο Φιλομήτορα, το γιο των **επιφανών** θεών βασιλιά Πτολεμαίου και της βασίλισσας Κλεοπάτρας».

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ

Οι ίδιοι οι βασιλιάδες προσηγορεύσαν τη θεοποίησή τους. Γιατί, νομίζεις, το έκαναν αυτό;

Επιφανής: Το επίθετο αυτό σημαίνει «θεός που φανερώθηκε» και το έδωσαν στους Πτολεμαίους οι Αιγύπτιοι ιερείς.

29. Οι Ρωμαίοι κατακτούν την Κύπρο

Από το 2^ο αιώνα π.Χ. ένας νέος λαός αρχίζει να κυριαρχεί στη Μεσόγειο: οι Ρωμαίοι. Οι Πτολεμαίοι βασιλιάδες της Αιγύπτου βλέποντας τη μεγάλη δύναμη των Ρωμαίων προσπαθούν να έχουν καλές σχέσεις μαζί τους. Η μια περιοχή μετά την άλλη υποτάσσεται σ' αυτούς. Το 146 π.Χ. οι Ρωμαίοι κατακτούν και την Ελλάδα και κάνουν σκέψεις να κατακτήσουν το βασίλειο της Αιγύπτου και μαζί του και την Κύπρο.

Γύρω στο 58 π.Χ. ένα πλοίο με το Ρωμαίο αριστοκράτη Πούλχερ πλέει κοντά στην Κύπρο. Μετά από επίθεση πειρατών, ο Πούλχερ πιάνεται αιχμάλωτος.

Σε λίγο καιρό στο παλάτι του Πτολεμαίου στην Πάφο...

Βασιλιά μου, ο Ρωμαίος αριστοκράτης Πούλχερ πιάστηκε αιχμάλωτος από πειρατές. Ζητούν από σένα να πληρώσεις 50 τάλαντα για να τον ελευθερώσουν.

50 τάλαντα! Αυτό είναι υπερβολικό! Προσφέρω μόνο δύο τάλαντα.

Στο πειρατικό καράβι...

Ο βασιλιάς Πτολεμαίος αποφάσισε να δώσει μόνο δύο τάλαντα για να ελευθερώσεις το Ρωμαίο αριστοκράτη Πούλχερ.

Εμείς ζητήσαμε 50 τάλαντα και ο βασιλιάς μας δίνει μόνο δύο για να αφήσουμε ελεύθερο ένα Ρωμαίο αριστοκράτη! Θα πρέπει να αστειεύεται!

Σε λίγο καιρό ο Πούλχερ ελευθερώνεται από τους πειρατές. Επιστρέφει στη Ρώμη και καταφέρνει να εκλεγεί δήμαρχος. Στη ρωμαϊκή σύγκλητο υπάρχει συζήτηση για την Κύπρο...

Ωραία! Έτσι θα εκδικηθώ το βασιλιά της Κύπρου που αρνήθηκε να πληρώσει τα λύτρα για να ελευθερωθώ.

Δήμαρχε Πούλχερ, νομίζω έφτασε η ώρα να γίνει η Κύπρος δική μας. Είναι πλούσιο νησί και καλή ναυτική βάση.

Διαφωνώ! Ο Πτολεμαίος δε μας δημιούργησε ποτέ προβλήματα και σε ό,τι του ζητήσουμε συνεργάζεται. Είναι άδικο.

Τελικά λαμβάνεται απόφαση να καταληφθεί η Κύπρος. Ορίζεται ο Κάτων υπεύθυνος παρόλο που διαφωνούσε. Ο Κάτων πάει στη Ρόδο. Από εκεί στέλλει έναν απεσταλμένο του στην Κύπρο για να ζητήσει από τον Πτολεμαίο να παραδώσει το νησί.

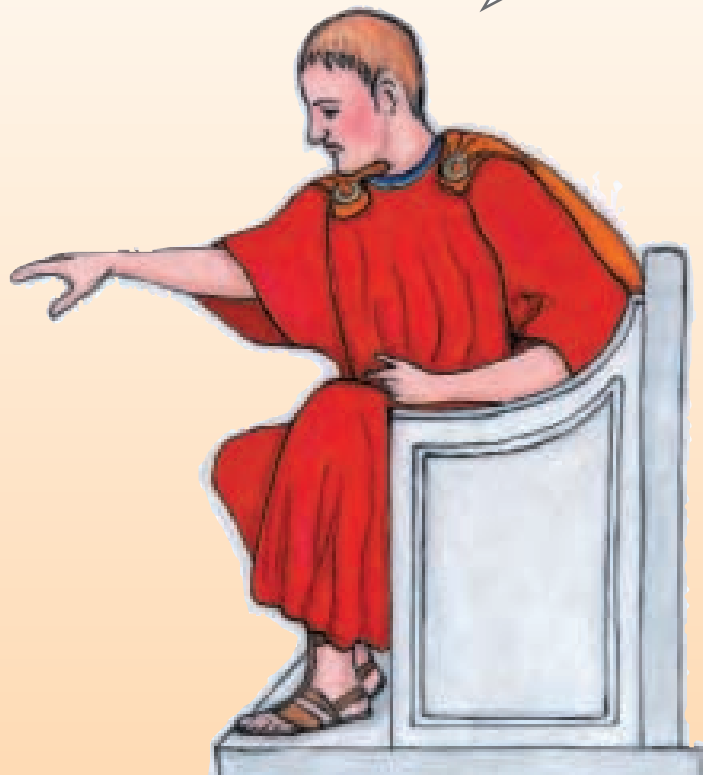
Είναι απίστευτο! Με στέλνουν χωρίς στρατό να καταλάβω την Κύπρο. Θα ζητήσω από τον Πτολεμαίο να παραδοθεί ειρηνικά.

Στο παλάτι του Πτολεμαίου...

Βασιλιά, ο Ρωμαίος άρχοντας Κάτων σου ζητά να παραδώσεις την Κύπρο στη Ρώμη. Σου υπόσχεται πως εσύ θα παραμείνεις αρχιερέας του ναού της Αφροδίτης. Έτσι θα έχεις τιμές και πλούτη.

Δεν έχω τη δύναμη να αντισταθώ στη Ρώμη. Ο αδελφός μου Πτολεμαίος στην Αίγυπτο ούτε θέλει ούτε μπορεί να με βοηθήσει.

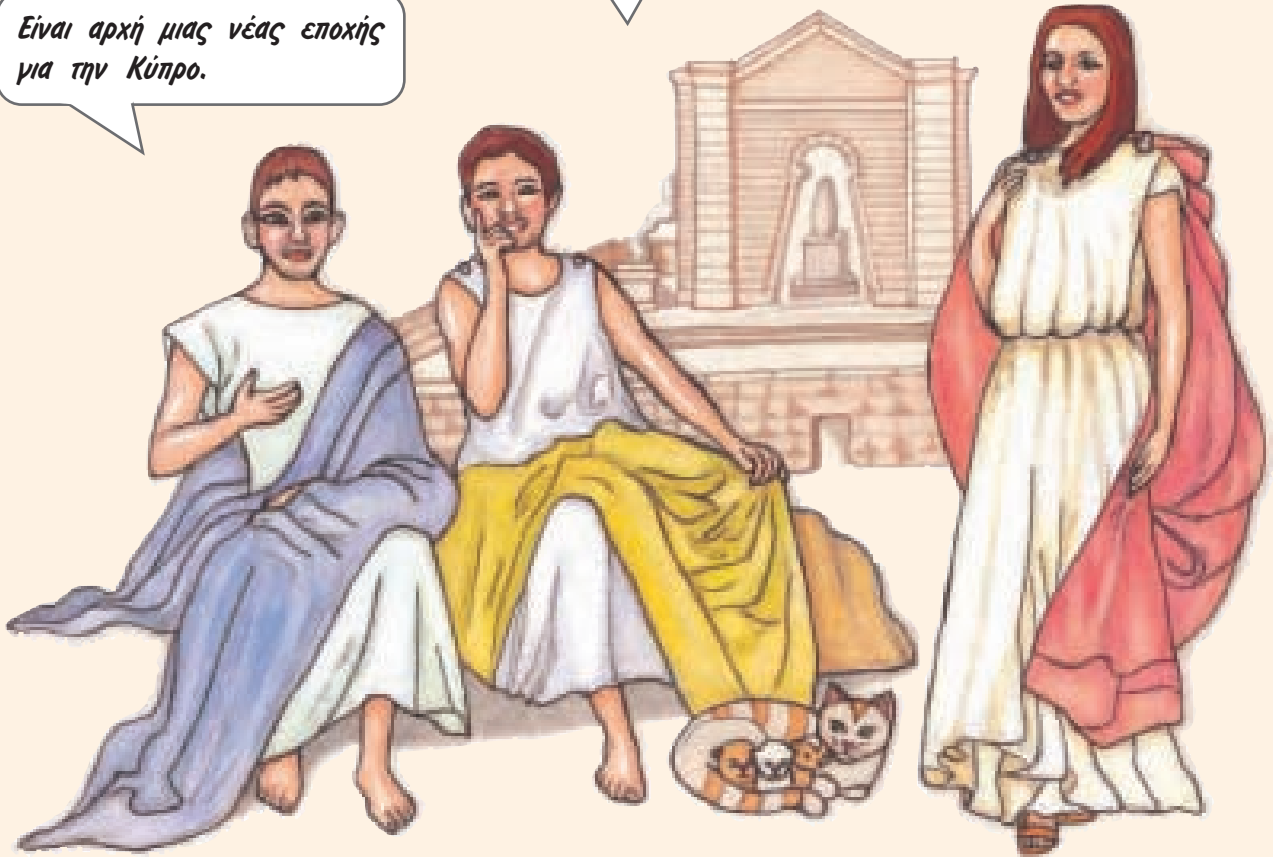

Σε λίγες μέρες...

Ο βασιλιάς Πολεμπίος αυτοκτόνησε!
Ένα ρωμαϊκό καράβι έφτασε στο νησί.
Η Κύπρος θα γίνει ρωμαϊκή επαρχία.

Ας ελπίσουμε ότι οι Ρωμαίοι
θα είναι δίκαιοι μαζί μας.

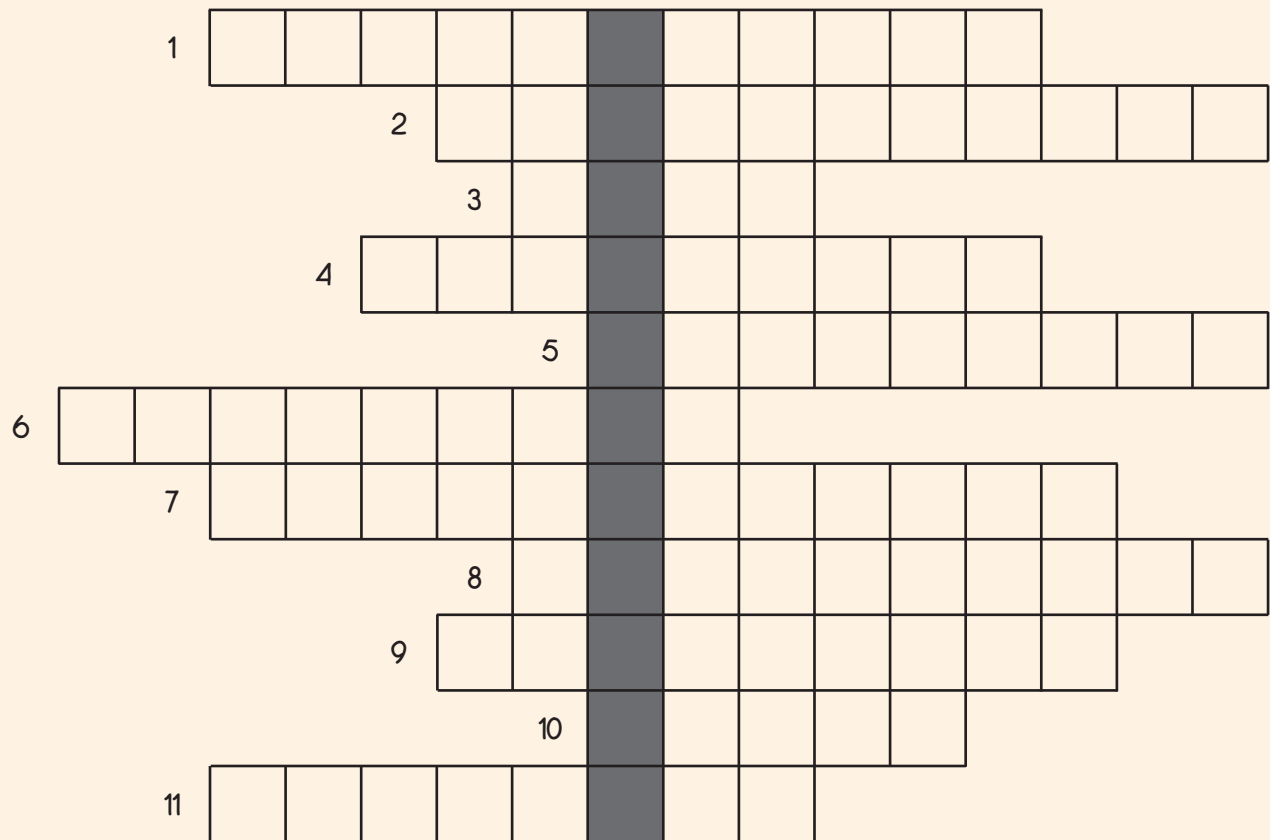
Είναι αρχή μιας νέας εποχής
για την Κύπρο.

Ποια η αφορμή και ποια τα αίτια της κατάκτησης της Κύπρου από τους Ρωμαίους;

Ελάτε να δούμε τι μάθαμε, παίζοντας

1 Λύν το σταυρόλεξο:

Κάθετα:

Η ονομασία της εποχής που μελετήσαμε στην ενότητα αυτή.

Οριζόντια:

1. Εκτός από την πολιτική και στρατιωτική εξουσία, ο στρατηγός είχε και την _____ εξουσία.
2. Τα λιμάνια της Κύπρου ήταν σε ιδανική θέση γι' αυτόν.
3. Η Κύπρος ήταν πλούσια σε πρώτες _____.
4. Οι _____ συνήθειες εξαπλώθηκαν πολύ την Ελληνιστική Εποχή.
5. Για να γίνει αυτή, ήταν απαραίτητη άφθονη ξυλεία.
6. Εκτός από αυτά του χαλκού υπήρχαν και χρυσού, ασημιού και σιδήρου.
7. Ήταν υπεύθυνοι για τα γυμνάσια και τη μόρφωση των νέων.
8. Βασιλιάδες της Αιγύπτου, ελληνικής καταγωγής.
9. Τιμητική αφιέρωση που γραφόταν στη βάση του αγάλματος.
10. Είναι ένα είδος οργανώσεων που δημιουργήθηκαν αυτή την εποχή.
11. Οι Κύπριοι σταματούν να γράφουν στην κυπροσυλλαβική γραφή και χρησιμοποιούν το ελληνικό _____.

2. Λύω το κρυπτόλεξο βρίσκοντας κρυμμένες λέξεις που συνάντησα σ' αυτή την ενότητα.

A	Λ	E	Ξ	A	N	Δ	P	O	Σ	K	I	A
Γ	P	K	A	Λ	A	Γ	P	O	T	E	Σ	P
Γ	Ω	P	N	E	Υ	Λ	O	T	O	M	O	Σ
E	M	H	Θ	O	Π	O	I	O	Σ	Υ	Φ	A
I	A	K	O	Z	H	N	Ω	N	A	Σ	O	Λ
O	I	O	Σ	A	Γ	E	Ω	P	Γ	O	Σ	A
Π	O	I	Ψ	H	E	Λ	I	M	A	N	I	Φ
Λ	I	N	A	P	I	O	A	Π	X	O	Π	P
A	Ψ	A	P	E	A	Λ	Φ	A	B	H	T	O
Σ	T	P	A	T	H	Γ	O	Φ	A	K	H	Δ
T	B	A	Σ	I	Λ	E	I	O	Θ	E	O	I
H	Σ	Δ	I	O	I	K	H	Σ	H	Γ	M	T
Σ	I	T	A	P	I	Θ	E	A	T	P	O	H

3. Προσπάθησε να φτιάξεις μια ιστορία για την Ελληνιστική Εποχή, χρησιμοποιώντας τις λέξεις που βρήκες.

<p>Ετοίμασες μια επιγραφή για ένα άγαλμα αφιερωμένο στο στρατηγό του νησιού. Προχώρα 3 τετράγωνα.</p>		<p>Το καράβι σου «κόλλησε» στα αβαθή νερά του λιμανιού της Σαλαμίνας. Χάνεις δύο γύρους.</p>	
<p>Συμμετέχεις στην πομπή της γιορτής της Αφροδίτης. Ενώ χορεύεις σπάζεις το αγγείο που μεταφέρεις. Πήγαινε 5 τετράγωνα πίσω.</p>			
	<p>Κέρδισες σε αγώνες πάλης. Προχώρα 3 τετράγωνα.</p>	<p>Είσαι σε δίλημμα. Δεν ξέρεις αν θα υποστηρίξεις τον Αντίγονο ή τον Πτολεμαίο. Χάνεις ένα γύρο.</p>	

<p>ΑΦΕΤΗΡΙΑ </p>		<p>Το «κοινό των Κυπρίων» διοργανώνει γιορτή. Επειδή βοήθησες στη διοργάνωση ξαναπαίζεις.</p>	<p>Πρόσφερε θυσίες στο ναό του Απόλλωνα. Περίμενε ένα γύρο.</p>	
--	--	---	---	--

	Έκανες αφιέρωμα στο ιερό του θεού Απόλλωνα για να σε βοηθήσει. Ξαναπαίζεις.		ΤΕΡΜΑ
--	---	--	-------

	Είχες την ευκαιρία να παρακολουθήσεις τα μαθήματα ενός φιλοσόφου από την Αλεξάνδρεια. Προχώρα 4 τετράγωνα.		Βοηθάς το νομισματοκόπο να κόψει νομίσματα του Πτολεμαίου. Κάνεις όμως πολλά λάθη. Χάνεις ένα γύρο.	Οι επιδόσεις σου στο ρίξιμο δίσκου έχουν μειωθεί. Περίμενε ένα γύρο στο Γυμνάσιο για να προπονηθείς.
				Αγόρασες καινούρια πανιά από λινάρι. Το πλοίο σου τώρα κινείται γρηγορότερα. Ξαναπαίζεις.
	Βοήθησες τους ηθοποιούς να ανεβάσουν ένα θέατρο. Προχώρα 4 τετράγωνα.		Οι караβομαραγκοί σε χρειάζονται για τη ναυπήγηση πλοίων. Περίμενε ένα γύρο.	

Πηγές κειμένων:

- ✦ σ. 19 ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 59 (Παυσανίας)
ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 49 (Αισχύλος, «Πέρσες»)
- ✦ σ. 24 ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 71 (Ευστάθιος)
ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 71 (Ευσέβιος)
- ✦ σ. 36 ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 81 (Σόλων 26.1- 4)
- ✦ σ. 39 Χατζηδημητρίου, Κ., Ιστορία της Κύπρου, σ. 40
- ✦ σ. 44 Ομήρου Ιλιάδα, Ψ 164-176
- ✦ σ. 50 Ηρόδοτος 5.108.1 - 5.108.2, ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ.95
- ✦ σ. 51 Ηρόδοτος 112.1, ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 99
- ✦ σ. 53 Ηρόδοτος 113.1, ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σσ. 99 - 100
- ✦ σ. 58 Χάλκινη πινακίδα Ιδαίου, Χατζηδημητρίου, Κ., σσ. 57 - 58
- ✦ σ. 62 ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 119 (Πλούταρχος)
- ✦ σ. 63 ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σσ. 107 - 109 (Διόδωρος Σικελιώτης)
- ✦ σ. 67 ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 133 (Ισοκράτης, Έργα Ευαγόρα)
ΑΚΕΠ, τ. Δ΄, Μέρος Α΄, σ. 47 (Ψήφισμα)
- ✦ σ. 80 ΑΚΕΠ, τ. Β΄, σσ. 235 - 241 (Αφροδίτη και Άδωνης)
- ✦ σ. 81 ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 201 (Αρριανού Ανάβαση Αλεξάνδρου)
- ✦ σ. 89 Διόδωρος Σικελιώτης, ΑΚΕΠ, τ. Α΄, σ. 225
- ✦ σ. 91 ΑΚΕΠ, τ. Δ΄, σ. 239
- ✦ σ. 93 Αμμιανός Αιμιλιανός XIV 8.14, ΑΚΕΠ, τ. Δ΄, Μέρος Α΄, σ. 347
GGM Vol. II P. 527.63 (Χατζ., τ. Β΄, σ. 247) Λατινική μετάφραση κειμένου άγνωστου Έλληνα συγγραφέα του 4ου αιώνα μ. Χ.
- ✦ σ. 96 REG 7ο (1957) 34 no 27, Χατζηγιάννου, τ. Δ΄, Μέρος Β΄, σ. 260
- ✦ σ. 100 ΑΚΕΠ, τ. Δ΄, σ. 221
- ✦ σ. 101 ΑΚΕΠ, τ. Δ΄, Μέρος Α΄, σ. 279
- ✦ σ. 105 ΑΚΕΠ, τ. Δ΄, Μέρος Α΄, σ. 191

Πηγές φωτογραφιών:

- ✦ Αρχείο Αρχαιολογικού Μουσείου Λευκωσίας: σσ. 20, 22, 23, 24, 46, 47, 48, 72, 73, 74, 79, 102
- ✦ Brehmes, S., et al, Ancient Cypriote art in Berlin, Nicosia, 2001: σ. 22
- ✦ Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών: σ. 73
- ✦ Ιστορία της Κύπρου. Από τη Νεολιθική μέχρι και τη Ρωμαϊκή Εποχή, ΥΑΠ: σσ. 34, 41, 46, 47, 63
- ✦ Karageorgis, V., Ancient Art from Cyprus, The Cesnola Collection: σσ. 22, 37, 75, 76
- ✦ Κατάλογος κυπριακών γραμματοσήμων και ταχυδρομικής ιστορίας, Ερμής Φραγκούδης: σ. 47
- ✦ Μουσείο της Ακρόπολης: σ. 46
- ✦ Μουσείο Πειραιά: σ. 79
- ✦ Παυλίδη Α., Ιστορία της Νήσου Κύπρου: σσ. 82, 90, 110, 111
- ✦ Πολιτιστικό Ίδρυμα «Κεράνεια - Χρυσοκάβα»: σ. 94
- ✦ Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου: σσ. 45, 67
- ✦ Συλλογή Λυκείου Παλουριώτισσας: σ. 22

Χάρτες

- ✦ σ. 19 Pirjo Ρουσιά
- ✦ σ. 20 Διασκευή από το βιβλίο A. M. Snodgrass, Chypre et l' Histoire Ancienne de la Grèce, Nicosie, 1988
- ✦ σ. 25 Από το βιβλίο Ιστορία της Κύπρου. Από τη Νεολιθική μέχρι και τη Ρωμαϊκή Εποχή
- ✦ σ. 50 Pirjo Ρουσιά
- ✦ σ. 80 Α. Χατζηθεοδοσίου
- ✦ σ. 81 Στα Αρχαία Χρόνια. Ιστορία Δ' Δημοτικού, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 1998
- ✦ σ. 89 Α. Χατζηθεοδοσίου
- ✦ σ. 92 Pirjo Ρουσιά

Βιβλιογραφία

- ✦ Αντωνιάδη, Λ., *Η Διδακτική της Ιστορίας*, Λευκωσία, 1989.
- ✦ Αντωνιάδη, Λ., *Μελέτες για την Κύπρο και τις Σχέσεις της με τον Ελληνικό Κόσμο την Περίοδο των Αρχαίων Βασιλείων*, Λευκωσία, 1980.
- ✦ Boardman, J. et al., *Αρχαία Ελληνική Τέχνη*, τ. Γ´, Αθήνα, 1967.
- ✦ Brehme, S., et al., *Ancient Cypriote art in Berlin*, Nicosia, 2001.
- ✦ Burrell, R., *Στο Κατώφλι της Ιστορίας*, Αθήνα, 1988.
- ✦ Casson L., *Το Ταξίδι στον Αρχαίο Κόσμο*, μτφ. Λίνα Σταματιάδη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Αθήνα, 1995.
- ✦ Caubet, A., et al., *Art Antique de Chypre Au Musée du Louvre*, Paris, 1992.
- ✦ Council of Europe, *The Teaching of History Since 1815 With Special Reference to Chemiging Border*, Strasbourg, 1994.
- ✦ Γεωργιάδη, Κ., *Ιστορία της Κύπρου*, Λευκωσία, 1978.
- ✦ Δαφερέρα, Τ., *Ελλήνων Διατροφή. Μέτρον Άριστον*, Αθήνα, 2001.
- ✦ Δεληθανάσης - Larousse, *Η Αυγή των Πολιτισμών*, Αθήνα, 1992.
- ✦ Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Β´, Γ´1, Γ´2, Δ´, Ε´, Εκδοτική Αθηνών Α. Ε., Αθήνα, 1971 - 1974.
- ✦ Hill, G., *A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum*, Arnaldo Korni, 1979.
- ✦ Hunt, D., *Footprints in Cyprus. An Illustrated History*, London, 1990.
- ✦ Καραγιώργη, Β., *Ο Πολιτισμός της Προϊστορικής Κύπρου*, Αθήνα, 1976.
- ✦ Karageorghis, V., et al., *Four Thousand Years of Images on Cypriote Pottery*, Nicosia, 1997.
- ✦ Καραγιώργη, Β., *Έλληνες Θεοί και Ήρωες στην Αρχαία Κύπρο*, Αθήνα, 1998.
- ✦ Καραγιώργη, Β., *Ανασκάπτοντας τη Σαλαμίνα της Κύπρου*, Αθήνα, 1999.
- ✦ Karageorghis, V., *The Art of Ancient Cyprus in the Fitzwilliam Museum, Cambridge*, Nicosia, 1999.

- ✦ Karageorghis, V., *Ancient Art From Cyprus, The Cesnola Collection*, New York, 2000.
- ✦ Καρατζιά Κωνσταντινίδου, Σ., *Κύπρος - Η Ιστορία και ο Πολιτισμός της, 5800 π.Χ. - 330 π.Χ.*, Λευκωσία, 1974.
- ✦ Κύρρης, Κ., *History of Cyprus*, Λευκωσία, 1985.
- ✦ Λαδόμματος, Α., *Παγκόσμια Ιστορία της Τέχνης*, τ. 1, Λευκωσία, 1995.
- ✦ Mader, F. G., Karageorghis, V., *Paphos History and Archeology*, Λευκωσία, 1984.
- ✦ Michaelides, D., *Cypriot Mosaics*, Department of Antiquities, Nicosia, 1992.
- ✦ Moloney, N., *Αρχαιολογία*, Αθήνα, 1996.
- ✦ Mossé C., et al., *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, μτφ. Λύντα Στεφάνου, Παπαδήμας, Αθήνα, 1996.
- ✦ Παυλίδης, Α., *Ιστορία της Νήσου Κύπρου*, τ. 1, Λευκωσία, 1991.
- ✦ Πολυδώρου, Α., *Ιστορία της Κύπρου*, Λευκωσία, 1997.
- ✦ Rouillons, J., et al., *Κύπρος. Από την Προϊστορία στους Νεότερους Χρόνους*, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, Λευκωσία, 1995.
- ✦ Reyes, A.T., *Archaic Cyprus*, Oxford, 1994.
- ✦ ΥΑΠ, *Ιστορία της Κύπρου. Από τη Λιθινή Εποχή ως το Χριστιανισμό*, Λευκωσία, 2002.
- ✦ ΥΑΠ, *Ιστορία της Κύπρου. Από τη Νεολιθική μέχρι και τη Ρωμαϊκή Εποχή*, Λευκωσία, 2003.
- ✦ Φωρ, Π., *Η Καθημερινή Ζωή στις Ελληνικές Αποικίες*, Παπαδήμας, Αθήνα, 1988.
- ✦ Χατζηδημητρίου, Κ., *Ιστορία της Κύπρου*, Λευκωσία, 1985.
- ✦ Χατζηιωάννου, Κ., *Η Αρχαία Κύπρος εις τας Ελληνικάς Πηγάς*, τ. Α΄, τ. Β΄, τ. Δ΄, Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, Λευκωσία, 1975.
- ✦ Χρίστου, Δ., *Κυπροαρχαϊκή Μνημειακή Ταφική Αρχιτεκτονική*, Λευκωσία, 1996.

Τρικυμία
Χάνεις ένα γύρο

Άπνοια
Χάνεις ένα γύρο

Τρικυμία
Χάνεις ένα γύρο

Σώθηκαν τα τρόφιμα.
Γύρισε στο πλησιέστερο
λιμάνι

Σώθηκε το νερό.
Γύρισε στο πλησιέστερο
λιμάνι

Υπάρχουν
πολεμικές συγκρούσεις.
Χάνεις ένα γύρο

Επιδημία στο πλήρωμα.
Γύρισε στο πλησιέστερο
λιμάνι

Οι Φοίνικες έμποροι
δεν είναι στον εμπορικό
σταθμό για ανταλλαγή.
Χάνεις ένα γύρο

Άπνοια
Χάνεις ένα γύρο

Άπνοια
Χάνεις ένα γύρο

Ούριος άνεμος.
Παίζεις ξανά

Ειρήνη στην περιοχή.
Προχώρα στο
επόμενο λιμάνι

Αγόρασες κοσμήματα.
Προχώρα δύο
τετράγωνα

Πώλησες ξυλεία.
Προχώρα δύο
τετράγωνα

Ούριος άνεμος.
Παίζεις ξανά

Αντάλλαξες τάλαντα
με σιτάρι.
Προχώρα δύο
τετράγωνα

Αντάλλαξες λάδι με
πολύτιμους λίθους.
Προχώρα δύο
τετράγωνα

Αντάλλαξες τάλαντα
με αρώματα.
Προχώρα δύο
τετράγωνα

Ειρήνη στην περιοχή.
Προχώρα στο
επόμενο λιμάνι

Ούριος άνεμος.
Παίζεις ξανά

